

1. STATISTIKA JAKO OBLAST STÁTNÍ SLUŽBY – ZÁKLADNÍ DEFINICE A PRÁVNÍ PŘEDPISY

Studijní materiál ke zvláštní části úřednické zkoušky pro obor služby „Státní statistická služba“

Statistika jako oblast státní služby – základní definice a právní předpisy

Definice státní statistické služby je daná § 1 **zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě (dále ZSSS)**

Státní statistická služba je činnost, která zahrnuje:

- 1) získávání údajů (*sběrem dat pomocí výkazů nebo z administrativních zdrojů*),
- 2) vytváření statistických informací o (i) sociálním, (ii) ekonomickém, (iii) demografickém a (iv) ekologickém vývoji ČR a (v) jejích jednotlivých částí (*a to výpočtem nebo odhadem*),
- 3) poskytování statistických informací (i na vyžádání),
- 4) a jejich zveřejňování (*zejména na webu ČSÚ*),
- 5) zajišťování srovnatelnosti statistických informací (*obsahové, časové, mezinárodní*),
- 6) a plnění závazků z mezinárodních smluv, kterými je ČR vázána (*např. zasíláním dat do Eurostatu, OSN*).

Nejedná se o shromažďování údajů k jiným, než statistickým účelům.

Statistika jako oblast státní služby – základní definice a právní předpisy

Pojem statistický účel je definován v § 2 ZSSS, písmeno g

Statistickým účelem je užití dat pro:

číselný, slovní nebo grafický popis hromadných jevů a procesů ve společnosti, národním hospodářství a životním prostředí pomocí statistických informací.

Statistický účel definuje i evropská legislativa - nařízení č. 223/2009 o evropské statistice, článek 3, bod 8, 2, 3 a 4

Použití pro statistické účely se rozumí výhradní použití pro vývoj a vypracování statistických výsledků a analýz.

„Vývoj“: zkvalitnění statistických metod, standardů a postupů, a navrhování nových statistik a ukazatelů; „vypracování“: sběr, uchovávání, zpracování a analýzy a „šíření“ statistických výsledků a analýz: zpřístupňování statistik a analýz uživatelům.

Příklad zveřejnění údajů na webu úřadu – ve formě číselných údajů

Nehody v silniční dopravě - územní srovnání

Období: rok 2016

	Nehody celkem	Pod vlivem alkoholu	Usmrcené osoby	Zraněné osoby		Hmotná škoda v tis. Kč
				těžce	lehce	
Česká republika	98 864	4 373	545	2 580	24 501	5 804 204
Hlavní město Praha	22 876	422	21	194	1 983	1 404 831
Středočeský kraj	13 833	555	106	441	3 256	923 810
Jihočeský kraj	4 223	321	51	191	2 079	308 420
Plzeňský kraj	3 352	312	41	107	1 853	266 684
Karlovarský kraj	2 675	132	13	68	626	125 069
Ústecký kraj	10 002	307	32	184	1 842	468 723
Liberecký kraj	4 094	214	19	101	1 158	189 091
Královéhradecký kraj	4 774	247	33	159	1 247	283 708
Pardubický kraj	3 695	231	38	142	1 434	192 904
Kraj Vysočina	4 151	151	30	118	1 445	295 430
Jihomoravský kraj	7 094	430	49	304	2 572	434 578
Olomoucký kraj	4 979	309	40	154	1 518	253 623
Zlínský kraj	4 044	275	27	190	1 327	223 054
Moravskoslezský kraj	9 072	467	45	227	2 161	434 280

Zdroj: [Veřejná databáze \(VDB\)](#) > sekce Statistiky > Kriminalita, nehody > produkt Nehody v silniční dopravě – územní srovnání > tabulka Nehody v silniční dopravě – územní srovnání za období roku 2016

Příklad zveřejnění údajů na webu úřadu – slovní popis

Tiskové sdělení: Růst počtu obyvatel zajistila zahraniční migrace

12. června 2018

Ke konci března měla Česká republika 10,613 milionu obyvatel. Od počátku roku vzrostl jejich počet o 3,3 tisíce osob.

Počet zemřelých v 1. čtvrtletí 2018 převýšil počet narozených o 4,6 tisíce osob. Ze zahraničí se do Česka přistěhovalo o 7,9 tisíce osob více, než se jich vystěhovalo. „V průběhu prvního čtvrtletí je obvyklé, že počty narozených jsou nižší než počty zemřelých. Populace České republiky od začátku roku vzrostla díky zahraniční migraci o necelých 8 tisíc osob. Nejvíce se k nám v tomto období přistěhovalo občanů Ukrajiny, Slovenska a Ruska,“ hodnotí aktuální demografický vývoj Michaela Němečková z oddělení demografické statistiky ČSÚ. Více podrobností je k dispozici v Rychlé informaci: <https://www.czso.cz/csu/czso/crj/pohyb-obyvatelstva-1-ctvrtleti-2018>.

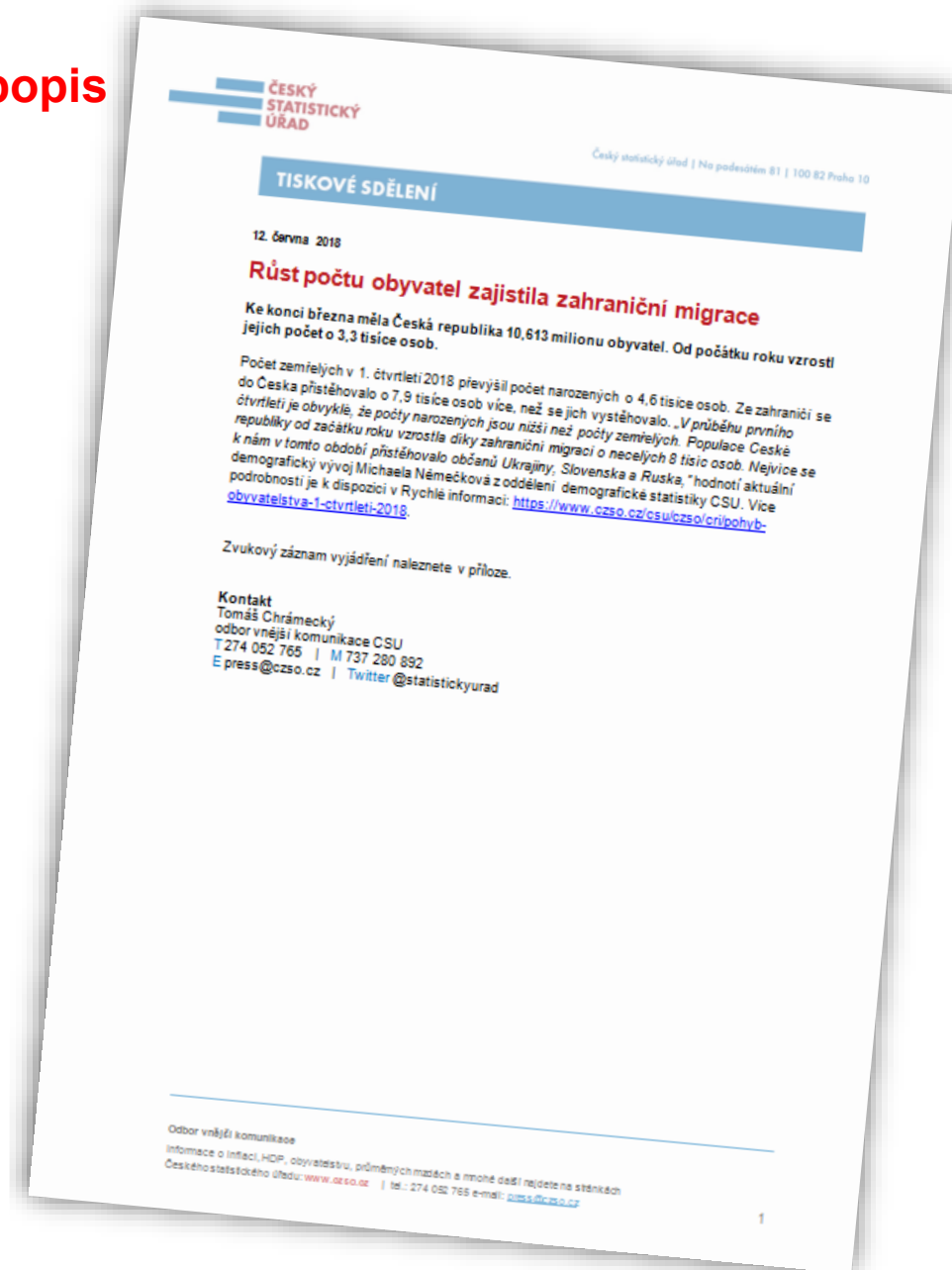
Zvukový záznam vyjádření naleznete v příloze.

Kontakt

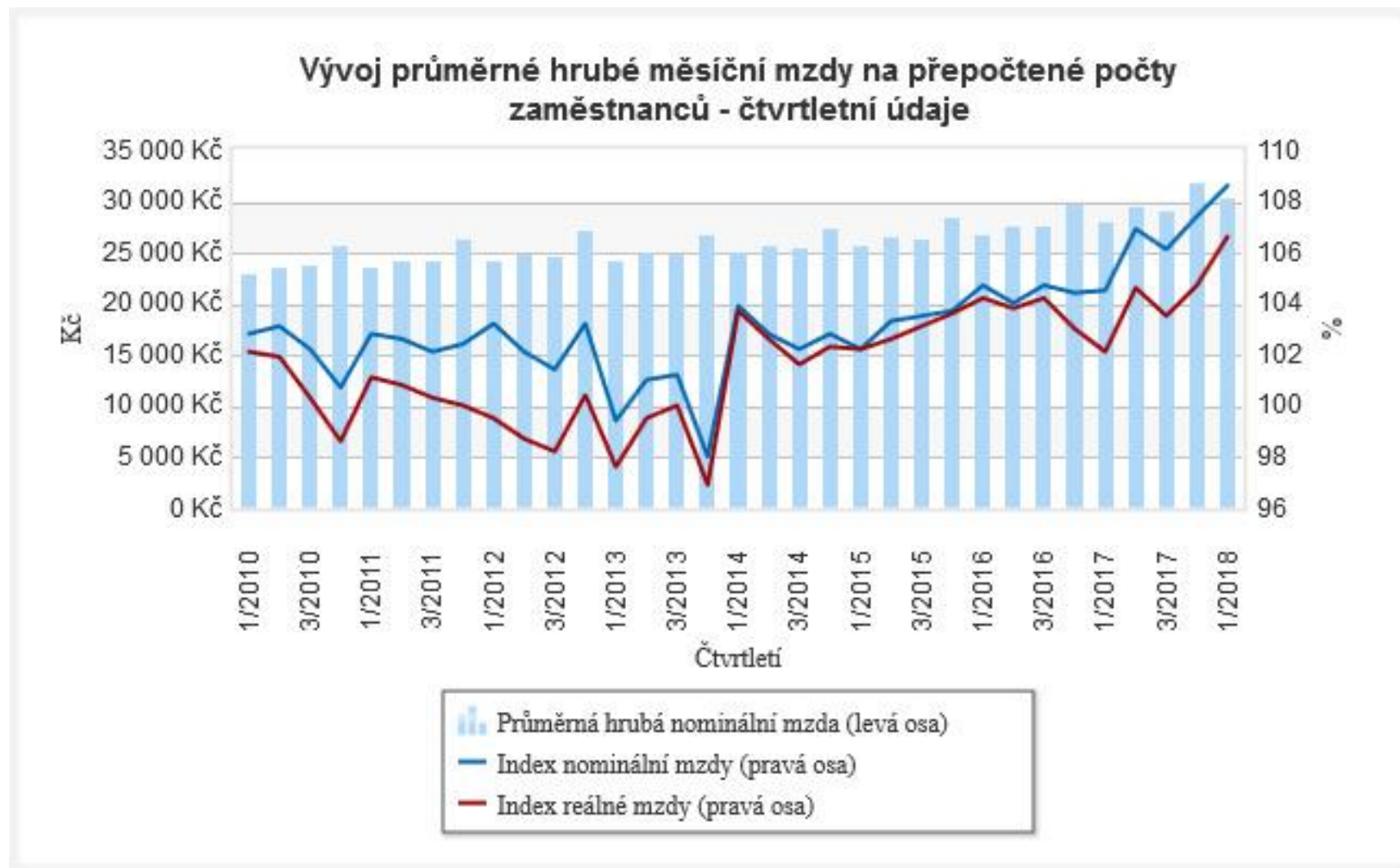
Tomáš Chrámecký
odbor vnější komunikace ČSÚ
T 274 052 765 | M 737 280 892
E press@czso.cz | Twitter @statistickyurad

- > csu-ts180612-rust_poctu_obyvatel_zajistila_zahranicni_migrace.docx
- > Vyjádření Michaely Němečkové z oddělení demografické statistiky ČSÚ (soubor mp3)

Zdroj: [web ČSÚ \(www.czso.cz\)](http://web.czso.cz) > sekce Vydáváme > Katalog produktů > produkt Tiskové sdělení > Tiskové sdělení: Růst počtu obyvatel zajistila zahraniční migrace

Příklad zveřejnění údajů na webu úřadu – formou grafu

Zdroj: [Veřejná databáze \(VDB\)](#) > sekce Statistiky > Mzdy a náklady práce > produkt Průměrná mzda > graf Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy na přepočtené počty zaměstnanců – čtvrtletní údaje

Orgány vykonávající státní statistickou službu dle ZSSS

§ 3: Orgány vykonávající státní statistickou službu

Za podmínek a v rozsahu stanovených tímto zákonem mohou státní statistickou službu vykonávat ministerstva a jiné ústřední správní úřady (dále „ministerstva“). Postupují přitom podle metodiky stanovené Českým statistickým úřadem a projednané s ministerstvy.

§ 7: Působnost ministerstev

Ministerstva vykonávají státní statistickou službu v rozsahu, který pro ně vyplývá z programu statistických zjišťování, a dále v rozsahu, který vyplývá ze statistických zjišťování prováděných ministerstvy mimo program statistických zjišťování.

Zdroje dat dle ZSSS

§ 9: Využití administrativních zdrojů dat

Orgány vykonávající státní statistickou službu využívají údaje, které ministerstva a jiné správní úřady získávají nebo shromažďují na základě zvláštních právních předpisů.

§ 10: Program statistických zjišťování

Program statistických zjišťování stanoví Český statistický úřad vyhláškou, kterou vypracovává v součinnosti s ministerstvy a jinými správními úřady a vyhlásí vždy nejpozději do 30. listopadu předcházejícího roku ... v předepsané struktuře ...

Zákonem o SSS předepsaná struktura statistických zjišťování

Zdroj:

Vyhláška č. 325/2024

ze dne 12.11.2024

o Programu

statistických

zjišťování na rok 2025

11. NÁZEV STATISTICKÉHO ZJIŠŤOVÁNÍ:

Roční výkaz o chovu drůbeže

ZNAČKA STATISTICKÉHO FORMULÁŘE:

Zem 3-01

a) Účel statistického zjišťování a jeho obsah

Účel statistického zjišťování:

Získání údajů o vývoji chovu drůbeže. Údaje budou využívány pro splnění povinnosti vyplývající z čl. 1, 4 a 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2379 ze dne 23. listopadu 2022 o statistice zemědělských vstupů a výstupů, změně nařízení Komise (ES) č. 617/2008 a zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1165/2008, (ES) č. 543/2009 a (ES) č. 1185/2009 a směrnice Rady 96/16/ES; z čl. 3 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 138/2004 ze dne 5. prosince 2003 o souhrnném zemědělském účtu ve Společenství, v platném znění, pro potřeby analýz této oblasti ve vnitřní ekonomice, pro potřeby Evropské unie a mezinárodních organizací, zejména Organizace pro výživu a zemědělství, a pro informování veřejnosti.

Charakteristika zjišťovaných ukazatelů:

Stavy drůbeže podle druhů a kategorií, krmné dny nosnic, roční snáška konzumních vajec, výroba jatečné drůbeže.

b) Okruh zpravodajských jednotek, které mají zpravodajskou povinnost

Ekonomické subjekty zabývající se chovem drůbeže.

c) Způsob statistického zjišťování

Forma statistického zjišťování: papírový formulář, elektronický formulář

Použitá metoda: výběrové zjišťování

d) Periodicita a lhůty k poskytnutí údajů

Periodicita statistického zjišťování: roční

Lhůta k poskytnutí údajů zpravodajskou jednotkou: do 8. kalendářního dne po skončení sledovaného období

e) Orgán provádějící statistické zjišťování

Český statistický úřad

Národní právní předpisy - přehled

1. zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě
2. vyhláška o Programu statistických zjišťování na konkrétní rok (dále PSZ):

např. vyhláška č. 325/2024 Sb. ve 2 přílohách definuje statistická zjišťování na rok 2025:

- 90 zjišťování ČSÚ v příloze č. 1
- 66 zjišťování 6 ministerstev v příloze č. 2

3. vyhláška č. 394/2001 Sb., kterou se stanoví postup při přípravě PSZ:

stanoví termíny na předložení požadavků na změny obsahu:

- zjišťování ČSÚ - do 28. února
- zjišťování resortů - do 31. května

Evropské právní předpisy - 1

1. Smlouva o fungování Evropské unie, článek 338:

- ... přijímají EP a Rada řádným legislativním postupem opatření k vypracování statistik, jestliže je to nezbytné k provádění činnosti Unie.
- ... dodržuje neustrannost, spolehlivost, objektivitu, vědeckou nezávislost, hospodárnost údajů a důvěrnost statistických informací; hospodářským subjektům při tom nesmí vzniknout nadměrné náklady.

2. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 o evropské statistice ... stanoví právní rámec pro vývoj, vypracování a šíření evropské statistiky (zásady, definice aj.).

Evropské právní předpisy - 2

3. Novela nařízení o evropské statistice č. 759/2015 zpřesnila odpovědnosti a opatření, např.:

- národní statistický úřad (**dále NSÚ**) je odpovědný za koordinaci plánování statistických programů a předkládání zpráv, sledování kvality, metodiky, předávání údajů a komunikaci týkající se statistické činnosti ESS,
- s NSÚ by měly být v rané fázi konzultovány návrhy nových administrativních záznamů (a metadat), které by mohly poskytovat údaje vhodné pro statistické účely.
- NSÚ a jiné vnitrostátní orgány mají právo na rychlý a bezplatný přístup ke všem administrativním záznamům.

Podněty pro přemýšlení

Nástroje statistiky

- sdílené definice v různých oblastech (různé útvary sdílejí stejné zdroje dat),
- využívání statistických klasifikací:
 - hierarchicky uspořádané třídění určitých jevů či procesů,
 - povinné pro zjišťování (= sběr dat) a pro zveřejňování informací,
- využívání metod výběrů (při stanovení výběrových kritérií) a dopočtů (cílem je efektivnost, nemusí se vyšetřit celá statistická populace),
- povinnost dodržovat mezinárodní právní předpisy (předpoklad k zajištění mezinárodní srovnatelnosti),
- využívání administrativních a dalších zdrojů dat (z důvodu snížení zátěže respondentů nebo z důvodu získání informací o dalších jevech),
- sdílení mezinárodních „best practices“ (nemusíme si na vše přijít sami),
- vedení registrů (popis populace, pro stanovení základního a výběrového souboru).

Podněty pro přemýšlení

Přínosy a omezení statistiky

Přínosy:

- srovnatelnost dat v čase, v území, mezinárodní srovnatelnost,
- dlouhodobé časové řady (pro zjištění vývoje, trendů),
- jasná metodika,
- znalost vypovídací schopnosti čísel (jak dobře ukazatel popisuje daný jev),
- statistický nadhled.

Omezení:

- určitá vypovídací schopnost údajů (např. srovnaj medián a průměr),
- omezený počet či detail informací.

Podněty pro přemýšlení

Základní principy práce

Právní předpisy dávají statistické službě nezávislost:

- Politickou
- Organizační
- Metodickou (*odborná instituce*)
- Časovou (*termíny zveřejňování informací si stanovujeme sami, např. v kalendáři*

Rychlých informací

- Personální (*slib mlčenlivosti, kodex zaměstnance*)

Další principy jsou uvedeny v Kodexu evropské statistiky (viz další otázky)

Sebehodnotící dotazníky jsou Eurostatem pravidelně posuzovány v rámci tzv. Peer Review - přezkumu (naposledy v březnu 2023).

Podněty pro přemýšlení

Užití statistických informací

Stanovení příspěvků České republiky do Evropské Unie:

Hrubý domácí produkt, Míra inflace

Zákon o zaměstnanosti:

Čtvrtletní údaje o průměrné mzdě

Posuzování podmínek dotací

Podklady pro zadání smluv:

Index spotřebitelských cen, např. pro stanovení změny cen nájmu vlivem změn indexu

Poznámka: Je plně na uživatelích statistických informací, jak údaje využívají; ČSÚ neručí za to, že např. smlouvy odkazují na informace úřadu (které úřad může přestat vydávat bez náhrady).

2. EVROPSKÝ STATISTICKÝ SYSTÉM – STRUKTURA, ORGÁNY, PROGRAM A ROLE NÁRODNÍCH STATISTICKÝCH ÚŘADŮ.

Článek 338 SFEU a jeho význam pro evropskou statistiku

Čl. 338 Smlouvy o fungování EU (označována také jako „evropská ústava“)
(bývalý článek 285 Smlouvy o Evropských společenstvích):

1. Aniž je dotčen článek 5 Protokolu o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky, přijímají Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem opatření k vypracování statistik, jestliže je to nezbytné k provádění činností Unie.
2. Při vypracování statistik Unie se dodržuje nestrannost, spolehlivost, objektivita, vědecká nezávislost, hospodárnost výdajů a důvěrnost statistických informací; hospodářským subjektům při tom nesmí vzniknout nadměrné náklady.
 - na základě tohoto ustanovení mohou být pro potřeby EU přijímána opatření k zajištění statistik (tj. právní předpisy, zejm. nařízení), které zavazují členské státy k dodržování stejných standardů (definic ukazatelů, klasifikací, postupů, termínů pro předávání dat, požadavků na kvalitu apod.)
 - v úvodu přijímaných právních předpisů musí být uveden odkaz na příslušný článek SFEU (v případě statistiky čl. 338)
 - čl. 338 stanoví i postup pro přijímání těchto právních předpisů – právní předpisy přijímají společně Evropský parlament (složený z poslanců zvolených občany v členských zemích EU) a Rada EU (zástupci vlád členských zemí EU)

Článek 338 SFEU a jeho význam pro evropskou statistiku

- čl. 338 dále uvádí hlavní zásady pro vypracovávání evropské statistiky, kterými jsou nestrannost, spolehlivost, objektivita, vědecká nezávislost, hospodárnost, důvěrnost
- uživatelé evropské statistiky tak mohou používat statistické údaje, které
 - o jsou srovnatelné, k dispozici ve stejných termínech, ve stejném třídění apod.,
 - o vznikly v institucích respektujících stejné zásady důležité pro kvalitu statistik

(pozn. neexistence takového článku ve SFEU by znamenala neexistenci závazných právních předpisů se všemi důsledky ...)

Hlavní uživatelé evropské statistiky

Čl. 338 SFEU mj. uvádí, že Evropský parlament a Rada přijímají řádným legislativním postupem opatření k vypracování statistik, jestliže je to nezbytné k provádění činností Unie. viz čl. 338 SFEU

Evropská statistika (dále i „**ES**“) je tak produkována pro potřeby orgánů/institucí EU (příprava a přijímání politik, plánů, právních předpisů, další činnosti), kterými jsou zejm. Evropský parlament, Rada EU, Evropská komise, Evropská centrální banka aj.

Data pro potřeby EU, které produkují statistické orgány v jednotlivých státech a předávají Eurostatu, jsou obdobně využívána také obdobnými národními orgány/institucemi (ministerstva, národní banky apod.).

Dalšími uživateli jsou podnikatelé či jiné ekonomické subjekty a také občané. Evropská statistika slouží dalším mezinárodním organizacím (OSN, OECD apod.).

Výhodou evropské statistiky je – na základě dodržování závazných právních předpisů – kvalita ES vč. vysoké míry srovnatelnosti dat, založená na dodržování stejných definic, klasifikací, termínů pro produkci dat, dalších požadavků na kvalitu dat. Uživateli je často je porovnávána situace v různých státech či regionech.

Vymezení evropské statistiky

Instituce zajišťující vývoj, vypracovávání a šíření ES

Evropská statistika je rámcově vymezena v evropském statistickém programu, který stanoví hlavní oblasti a cíle plánovaných akcí na víceleté období. Jedná se dokument strategické povahy, vycházející z potřeb dalšího rozvoje statistiky pro EU.

viz čl. 1, 13.1 NES

V současnosti je platné nařízení EP a Rady o statistickém programu na období 2013-2020.

Pro vývoj, vypracovávání a šíření evropské statistiky platí statistické zásady (profesionální nezávislost, nestrannost, objektivita, spolehlivost, statistická důvěrnost, efektivita nákladů) – jejich definice je obsažena v **nařízení o evropské statistice** (dále i „**NES**“).

viz čl. 2 NES

V návaznosti na ESP vznikly a nadále vznikají právní předpisy přijaté EP a Radou které upravují jednotlivé statistiky, jako nařízení o statistice v oblasti příjmů a životních podmínek (SILC), o sčítání lidu, o statistice o informační společnosti a mnohé další.

* * *

Vývoj, vypracovávání (produkci) a šíření (diseminaci) evropské statistiky zajišťuje Evropský statistický systém (dále i „**ESS**“).

viz čl. 4 NES

Evropský statistický systém

Evropský statistický systém je partnerství tvořené statistickým úřadem EU (Eurostat jako součást Evropské komise) a národními statistickými úřady (dále i „NSÚ“) a jinými orgány, které v jednotlivých členských státech odpovídají za vývoj, vypracovávání a šíření evropské statistiky.

EU je v ESS zastoupena Eurostatem. Eurostat je statistický úřad EU, který je součástí (jedním z generálních ředitelství) Evropské komise.

Členské státy jsou v ESS zastoupeny národními statistickými úřady a dalšími orgány, které se podílejí na vývoji, vypracovávání a šíření evropské statistiky. Přitom národní statistické úřady zodpovídají za koordinaci uvedených činností v jednotlivých členských státech.

viz čl. 4, 5.1 NES

*Pozn. **Důležitým pojmem v definici ESS je partnerství** - odráží úroveň spolupráce všech uvedených institucí, jejichž činnosti na sebe navazují a doplňují se - tyto instituce společně usilují o vysokou kvalitu evropské statistiky. Členské státy mají nezastupitelnou roli zvláště při získávání/sběru dat a jejich zpracování, což je určující pro kvalitu statistik. Produkce statistik v jednotlivých členských státech je v zásadě financována z jejich rozpočtu, finanční prostředky EU jsou členskými státy čerpány formou grantů, převážně na rozvojové projekty.*

Výbor pro ESS

Výbor pro evropský statistický systém (zkratka „ESSC“) byl zřízen nařízením o evropské statistice jako výbor, který poskytuje ESS odborné vedení pro vývoj, vypracovávání a šíření evropské statistiky v souladu se statistickými zásadami uvedenými v článku 2 téhož nařízení

Výboru předsedá generální ředitel Eurostatu (jako zástupce Evropské komise). Jeho členy jsou předsedové statistických úřadů jako odborníci členských států pro oblast statistiky.

Posláním výboru je poskytovat odborné vedení ESS – na jednáních výboru jsou zejména projednávány

- návrhy právních předpisů, které navrhuje Evropská komise (včetně návrhu Evropského statistického programu vč. priorit)
- rozvoj kodexu evropské statistiky (Výbor pro ESS je jeho autorem a „vlastníkem“)
- záležitosti týkající se statistické důvěrnosti
- další otázky zejména metodické povahy
- také spolupráce s Evropským systémem centrálních bank apod.

viz čl. 7.1, 7.2, 7.4 NES

*Pozn.: **Návrh stanoviska ČR pro předsedu ČSÚ** připravují příslušní VŘS/ŘO při zapojení dalších expertů. Příprava probíhá dle harmonogramu a rozdělovníku k jednotlivým bodům programu konkrétního zasedání. Do schvalování stanoviska ČSÚ, resp. ČR je zapojena i rezortní koordinační skupina pro statistiku (ve které jsou resortní pracoviště, ČNB).*

Výbor pro ESS

Dokumenty pro jednání Výboru pro ESS jsou zpravidla připravovány na jednání pracovních orgánů Eurostatu, kterých se účastní zástupci všech členských států (v rámci spolupráce ESS).

Jedná se o:

- porady ředitelů pro příslušnou statistickou oblast (pro zemědělskou statistiku, pro sociální statistiku apod.) – projednávají zejm. návrhy právních předpisů, stav v dané oblasti, další rozvoj.
- pracovní skupiny pro konkrétní statistiku (např. pro statistiku plodin, energetiky, trhu práce) - zabývají se kvalitou dat dané statistiky, stavem plnění právních předpisů, konkrétními možnostmi spolupráce v rámci ESS, přípravou právních předpisů apod.

V případě potřeby jsou jimi zřizovány tzv. **Task Force** (složené z účastníků jen z některých členských států, přičemž členství je dobrovolné) k návrhům na řešení konkrétních problémů.

Koordinační role národních statistických úřadů

Národní statistické úřady odpovídají za koordinaci všech činností vykonávaných všemi ostatními orgány odpovědnými za vývoj, vypracovávání a šíření evropské statistiky v jednotlivých členských státech. V tomto ohledu působí jako výlučné kontaktní místo pro Eurostat v otázkách statistiky.

Tato zodpovědnost národního statistického úřadu zahrnuje zejména koordinaci plánování statistických programů a předkládání zpráv, sledování kvality, metodiky, předávání údajů a komunikace týkající se statistické činnosti Evropského statistického systému.

viz čl. 5.1 NES

Vzhledem k existenci více subjektů podílejících se v jednotlivých členských státech na vývoji, vypracovávání a šíření evropské statistiky je tato koordinační role potřebná. Uvedené činnosti slouží k zajištění efektivní dělby práce, která se týká i předávání údajů a informací o činnosti ESS. Sledování kvality a metodiky je důležité pro zlepšování kvality evropské statistiky.

Právě důraz na kvalitu dat předávaných z členských států Eurostatu byl jedním z důvodů pro přijetí novely nařízení o evropské statistice (NES). V nařízení byla posílena koordinační role národních statistických úřadů.

Koordinační role národních statistických úřadů

Součástí nařízení je nyní ustanovení o roli/povinnostech předsedů statistických úřadů – její součástí je koordinace výše uvedených činnosti vykonávaných dalšími orgány při vývoji, vypracování a šíření evropské statistiky v členských zemích. Patří do ní v případě potřeby i vypracování národních pokynů pro zajištění kvality evropské statistiky včetně přezkoumání jejich provádění. Předsedové přitom zodpovídají za dodržování těchto pokynů v národním statistickém úřadu.

Zodpovědnost za plnění úkolů ve své působnosti v souladu s národními pokyny pro zajištění kvality mají rovněž další orgány, které jsou odpovědné za vývoj, vypracování a šíření evropské statistiky.

viz 5a.2f, 5a.2g, 5a.3 NES

Evropský statistický program

Evropský statistický program stanoví priority, hlavní oblasti a cíle plánovaných akcí na víceleté období. Je sestavován na základě potřeby informací pro aktivity EU, přitom se zohledňují zdroje, které jsou potřebné - na úrovni EU i členských zemí (včetně zátěže respondentů) – k poskytování požadovaných statistik. Tento program přijímá Evropský parlament a Rada. viz čl. 13.1, 13.2 NES

V aktuálním statistickém programu pro období 2013-20 jsou uvedeny mj. cíle poskytovat včas statistické informace, zavést nové metody ke zvýšení efektivity a kvality. Program obsahuje např. úkol přípravy sčítání lidu na r. 2021, také např. produkci statistik o obnovitelné energii. Mezi důležitými metodami je uvedeno používání administrativních údajů, používání výsledků výzkumných projektů.

Evropský statistický program tvoří rámec pro evropskou statistiku. Jedná se o strategický dokument, obsahující úkoly pro další rozvoj ES a zvyšování její kvality.

Problém: požadavky uživatelů narůstají, zavedené statistiky se obtížně ruší, zdroje jsou omezené – proto je důležité naše zapojení do přípravy ESP.

Z víceletého ESP vychází roční pracovní program Evropské komise který projednává Výbor pro ESS, zejména jeho priority. viz čl. 17 NES

Pro r. 2020 je v programu uvedena např. modernizace sociální statistiky, modernizace zemědělské statistiky, implementace nového rámcového nařízení o podnikové statistice.

Evropský statistický program

V návaznosti na ESP vznikly a vznikají právní předpisy k jednotlivým statistikám, které obsahují příslušné náležitosti týkající se produkce dat v měsíční, čtvrtletní, roční či delší periodicitě (zejm. ukazatele, třídění, termíny pro předávání dat apod.). Tato nařízení nebývají zpravidla časově omezená, platí souběžně se strategickým/rozvojovým ESP.

Na Evropský statistický program dále navazují priority obsažené ve strategických plánech národních statistických úřadů: Strategický plán ČSÚ na období 2018-22 uvádí mezi oblastmi strategických záměrů Sčítání lidu, domů a bytů 2021, které bude založeno na maximálním využití existujících administrativních zdrojů).

Pro srovnání: Program statistických zjišťování ČR nemá tuto strategickou povahu, jedná se roční plán zaměřený na statistická zjišťování (obsahuje jejich charakteristiky), navazuje na právní předpisy EU o jednotlivých statistikách.

Zjednodušené schéma programových/plánovacích dokumentů

EU		členské státy (příklady)	pozn.
Evropský statistický program	→	strategické plány	<i>víceleté strategické záměry, cíle, rozvojové úkoly</i>
↓		↓	
Roční program Komise	→	příp. roční plány, priority	<i>Úkoly na daný rok</i>
právní předpisy EU k jednotlivým statistikám	→	např. programy zjišťování	<i>statistická zjišťování a jejich charakteristiky</i>

Přijímání právních předpisů EU pro oblast statistiky

Návrh Evropské komise

Návrhy právních předpisů EU pro oblast statistiky předkládá Evropská komise.

Tato skutečnost je uváděna na začátku úvodní pasáže přijímaných právních předpisů, např. v nařízení EP a Rady 2015/759, kterým se mění nařízení č. 223/2009 o evropské statistice je následující úvodní text:

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE, s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 338 odst. 1 této smlouvy, s ohledem na návrh Evropské komise, ...

Příprava těchto návrhů probíhá v Eurostatu, členové ESS jsou zapojeni především při přípravě návrhů v Task Force, na jednáních pracovních skupin a porad ředitelů, kde mohou uplatnit své připomínky.

Součástí přípravy je projednání návrhu právního předpisu ve Výboru pro ESS.

viz 7.4. NES

Po závěrečném interním projednání předkládá Evropská komise návrh Evropskému parlamentu (EP) a Radě EU.

Pozn. statistická činnost ECB a ESCB je v souladu s SFEU upravena jiným postupem, návrh předkládá ECB.

Přijímání právních předpisů EU pro oblast statistiky

Přijímání právních předpisů v EP a Radě

V souladu s článkem 338 SFEU jsou právní předpisy přijímány těmito dvěma orgány, a to řádným legislativním postupem, dříve označovaným jako „spolurozhodovací procedura“. EP a Rada EU tedy rozhodují společně o finální podobě právního předpisu – pro jeho přijetí je potřebné, aby se na změnách původního návrhu Evropské komise zcela shodly. viz čl. 338 SFEU

Pozn. pro přijetí právního předpisu je důležitá včasná komunikace mezi EP a Radou EU s cílem brzkého sladění změn do shodné podoby

Evropský parlament zastupuje lid EU, jeho poslanci jsou voleni občany v členských zemích. V EP připravuje návrh změn zpravodaj, po projednání ve výboru/výborech EP jsou změny schvalovány plénem EP.

Rada EU je na nejvyšší úrovni tvořena několika formacemi dle věcné příslušnosti, v nichž zasedají ministři členských států (např. pro finance, zemědělství apod.). Změny před předložením ministerské radě projednávají vždy velvyslanci zemí při EU, poté co je připraví příslušné pracovní skupiny. Jednou z nich je pracovní skupina pro statistiku – jejího jednání se za ČR účastní zástupci ČSÚ či jiných vnitrostátních orgánů zodpovědných za ES, při uplatnění připomínek k návrhu EK postupují dle připravených a schválených instrukcí v rezortní koordinační skupině pro statistiku.

Přijímání právních předpisů EU pro oblast statistiky

Pracovní skupinu Rady EU pro statistiku řídí – obdobně jako všechny orgány Rady EU - představitel země, která zajišťuje v příslušném pololetí předsednictví v Radě EU. Tento úkol zajišťovali zástupci ČSÚ při předsednictví v r. 2009, v současné době již probíhá příprava předsednictví ČR pro rok 2022. Předsedající řídí pracovní skupinu, společně s dalšími členy předsednického týmu pak na základě připomínek členských států a výsledku jednání pracovní skupiny provádí změny v návrzích EK, komunikuje s EK a EP, mezi pracovními skupinami v případě potřeby s členskými zeměmi, sekretariátem Rady, stálým zastoupením. Předsednický tým zajišťuje úkoly vyplývající z jednání Výboru pro Evropskou unii při Úřadu vlády, připravuje informace zveřejňované na webových stránkách apod.

Právní předpisy EU (přijímané EP a Radou) v oblasti statistiky lze rozdělit následovně průřezové, zejm.

- nařízení o evropské statistice (evropský statistický zákon“, který definuje zásady pro ES, správu a řízení ESS, pravidla pro důvěrnost apod.)
 - nařízení o evropském statistickém programu (obsahový rámec evropské statistiky)
 - specifická nařízení pro jednotlivé statistiky, např.
 - národní účty
 - sčítání lidu
 - SILC
- aj.

Pozn. Evropská komise může přijmout navazující akty, avšak pouze v případě, kdy právní předpisy EP a Rady obsahují příslušné zmocnění pro EK a pokud jsou splněny další podmínky.

Přijímání právních předpisů EU pro oblast statistiky

Základní zjednodušené schéma – řádný legislativní postup

pozn. – příprava začíná v pracovních skupinách Eurostatu (spodní řádek tabulky), pokračuje směrem nahoru až k vrcholovým orgánům (EP a Rada), které právní předpisy přijímají

Stručný komentář k EP (červeně):			Stručný komentář/vysvětlení k Radě EU (zeleně):
			Stručný komentář k EKK/Eurostatu (modře):
<i>pro přijetí důležité: sladit pozměňovací návrhy EP s návrhy Rady</i>	právní předpis přijímá EP a Rada společně	jedná se o tzv. řádný legislativní postup (dříve označovaný jako spolurozhodovací procedura)	<i>pro přijetí důležité: sladit pozměňovací návrhy Rady s návrhy EP</i>
<i>zástupci lidu EU</i> <i>705 volených poslanců, 21 z ČR</i>	Evropský parlament:	Rada EU:	<i>zástupci vlád členských zemí (budou také zajišťovat plnění přijatého nařízení ...)</i> <i>27 zástupců, jednání řídí předsednická země v daném pololetí, účastní se EK</i>
	plénum EP	rada ministrů	<i>ministři dle věcné příslušnosti (několik formací Rady: finance, zemědělství ...)</i>
	výbory EP	COREPER	<i>velvyslanci zemí při EU</i>
	zpravodaj EP	pracovní skupina Rady pro statistiku	<i>příslušní experti, za ČR: zástupci ČSÚ, dalších členů ESS dle věcné příslušnosti</i>
	EK (Evropská komise)	předložení návrhu EP a Radě EU	
	EK	projednání návrhu Eurostatu v rámci Evropské komise	<i>další gen. ředitelství EK, kolegium komisařů</i>
	EK/ Eurostat <i>(Eurostat = jedno z generálních ředitelství EK)</i>	příprava a konzultace s členskými zeměmi: celkově: Výbor pro ESS díličí konzultace: porady ředitelů pracovní skupiny	<i>předsedové statistických úřadů ředitelé dle věcné příslušnosti expertí dle věcné příslušnosti</i>

3. STÁTNÍ STATISTICKÁ SLUŽBA ČR – DEFINICE A ORGÁNY

Státní statistická služba – definice a orgány

Definice státní statistické služby je daná **§ 1 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě** (dále **ZSSS**)

Státní statistická služba je činnost, která zahrnuje:

- 1) získávání údajů (*sběrem dat pomocí výkazů nebo z administrativních zdrojů*),
- 2) vytváření statistických informací o (i) sociálním, (ii) ekonomickém, (iii) demografickém a (iv) ekologickém vývoji ČR a (v) jejích jednotlivých částí (*a to výpočtem nebo odhadem*),
- 3) poskytování statistických informací (*i na vyžádání*),
- 4) a jejich zveřejňování (*zejména na webu ČSÚ*),
- 5) zajišťování srovnatelnosti statistických informací (*obsahové, časové, mezinárodní*),
- 6) a plnění závazků z mezinárodních smluv, kterými je ČR vázána (*např. pravidelným zasíláním dat do Eurostatu, OSN*).

Nejedná se o shromažďování údajů k jiným, než statistickým účelům, viz otázka č. 1

Státní statistická služba – definice a orgány

Hlavní oblasti působnosti ČSÚ jsou definovány v § 4 ZSSS

- (1) Zabezpečuje získávání a zpracování údajů pro statistické účely a poskytuje statistické informace ... zajišťuje vzájemnou srovnatelnost. ... *V oblastech: národní účty, projekce demografického vývoje, zpracování výsledků voleb, ..., viz výroční zpráva; zpracovává výsledky voleb.*
- (2) Shromažďuje zahraniční statistické informace, zejména pro účely porovnání vývoje ČR se zahraničím; vydává Statistickou ročenku ČR, další odborné publikace a časopisy (*Demografie, Statistika, Statistika a my*), zajišťuje vývoj nových statistických metod.
- (3) Koordinuje státní statistickou službu (dále **SSS**), kterou vykonávají ministerstva..... a dále:
 - (1), písmeno p) vykonává státní správu na úseku zpracování výsledků voleb

Státní statistická služba – definice a orgány

Orgány vykonávající státní statistickou službu jsou definovány v § 3 ZSSS v těchto odstavcích:

(1) Státní statistickou službu vykonává ČSÚ.

(5) Za podmínek a v rozsahu stanovených tímto zákonem mohou SSS vykonávat ministerstva a jiné ústřední správní úřady ... postupují přitom podle metodiky stanovené ČSÚ (dle rozhodnutí ČSÚ).

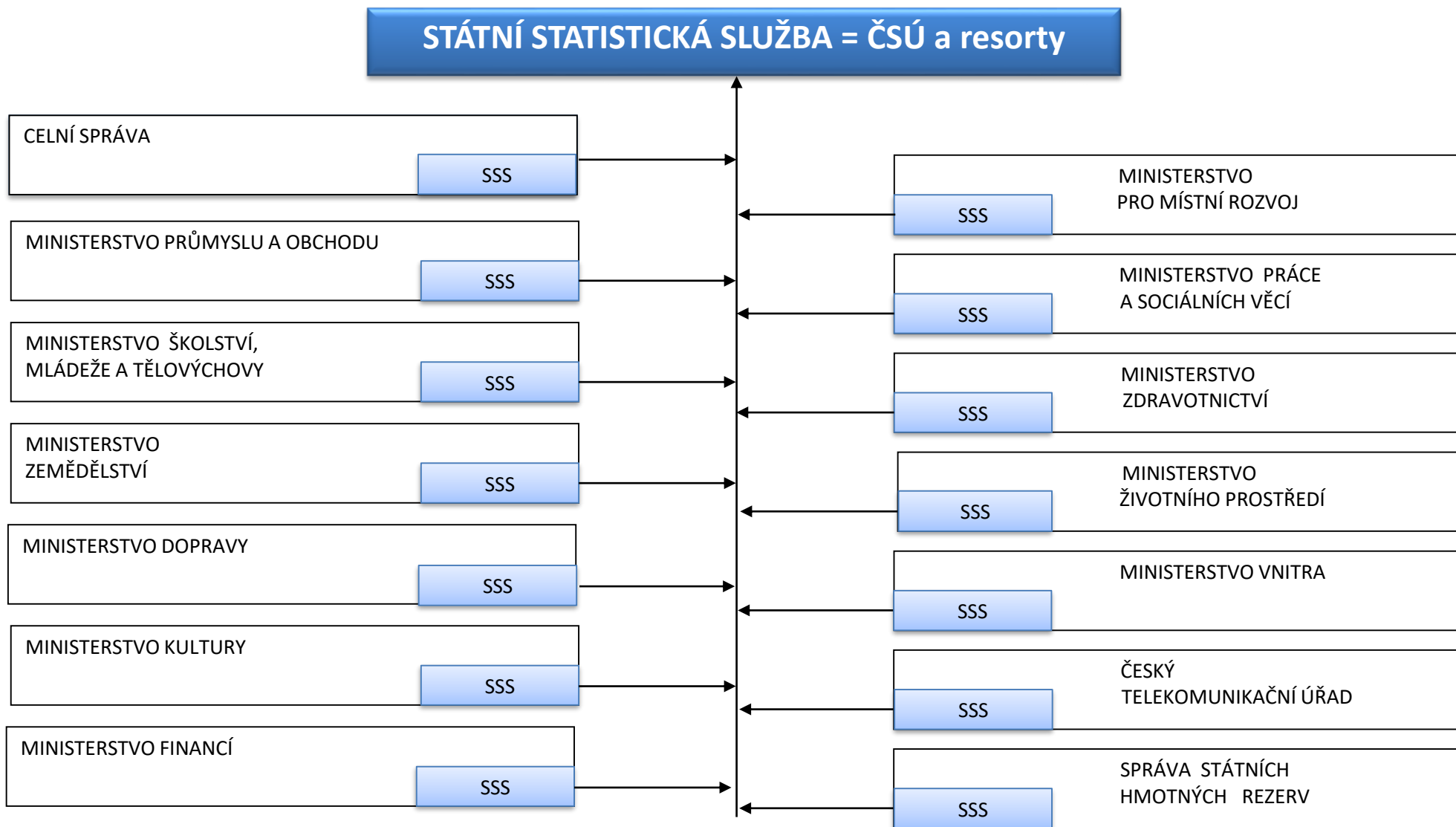
(6) Orgány vykonávající SSS jsou povinny zajistit ochranu důvěrných údajů způsobem stanoveným tímto nebo zvláštním zákonem.

V roce 2024: **14 ministerstev/ústředních orgánů** může vykonávat SSS + ČSÚ.

Tvoří jak národní, tak mezinárodní statistiky (pro Eurostat, OSN, OECD aj.). Mají stejná práva a povinnosti jako ČSÚ.

Podnět pro přemýšlení: *Proč vykonávají SSS i ministerstva? ... Sledují větší detail, tedy potřebují větší míru znalostí, je to efektivnější, mají své administrativní zdroje dat, lépe znají konkrétní věcnou oblast ...*

Státní statistická služba – Výčet orgánů vykonávající státní statistickou službu v ČR
Podnět pro přemýšlení: Posláním ČSÚ je pouze tvorba statistik, ale na ministerstvu se statistikou může zabývat pouze jediný útvar/jednotky nebo desítky zaměstnanců, neboť hlavním posláním ministerstva jsou jiné agendy.

Státní statistická služba – definice a orgány

Orgány vykonávající státní statistickou službu (ministerstva) spolupracují na přípravě a realizaci Programu statistických zjišťování (dále PSZ) dle ZSSS - 1

§ 7: Působnost ministerstev

- (1) Ministerstva vykonávají státní statistickou službu v rozsahu, který pro ně vyplývá z programu statistických zjišťování, a dále v rozsahu, který vyplývá ze statistických zjišťování prováděných ministerstvy mimo program statistických zjišťování.
- (2) Do programu statistických zjišťování ČSÚ zahrne ministerstva po dohodě s nimi.

V roce 2024 byla připravena vyhláška č. 325/2024 Sb., o Programu statistických zjišťování na rok 2025, která uvádí **90 zjišťování ČSÚ** a **66 resortních zjišťování** v tomto členění:

Ministerstvo dopravy: 14; Ministerstvo kultury: 12; Ministerstvo práce a sociálních věcí: 5;

Ministerstvo průmyslu a obchodu: 7; Ministerstvo zdravotnictví: 12;

Ministerstvo zemědělství: 16.

Poznámka: blíže o statistických zjišťováních viz otázka č. 15, např. o sledování administrativní zátěže respondentů nebo o přípravě statistických zjišťování

Státní statistická služba – definice a orgány

Příprava a realizace Programu statistických zjišťování z pohledu ministerstev - 2

28. únor: ministerstva, která patří mezi orgány vykonávající státní statistickou službu, předávají **požadavky na zjišťování ČSÚ** na další rok (*pokud nejsou ČSÚ schváleny, mohou se zařadit do resortních zjišťování*)

31. květen: ministerstva předkládají **svá resortní zjišťování** k posouzení ČSÚ (*posuzují se příp. duplicity s ČSÚ, zátěž respondentů, dodržení pravidel tvorby výkazu, vč. grafické úpravy výkazu a srozumitelnosti*)

Podílejí se na přípravě tzv. odůvodnění vyhlášky a hodnocení dopadů regulace (RIA):

- odůvodnění, proč jsou změny v resortních zjišťováních navrhovány,
- podrobnější popis změn zjišťování,
- vyčíslení administrativní zátěže dle dohodnuté metodiky.

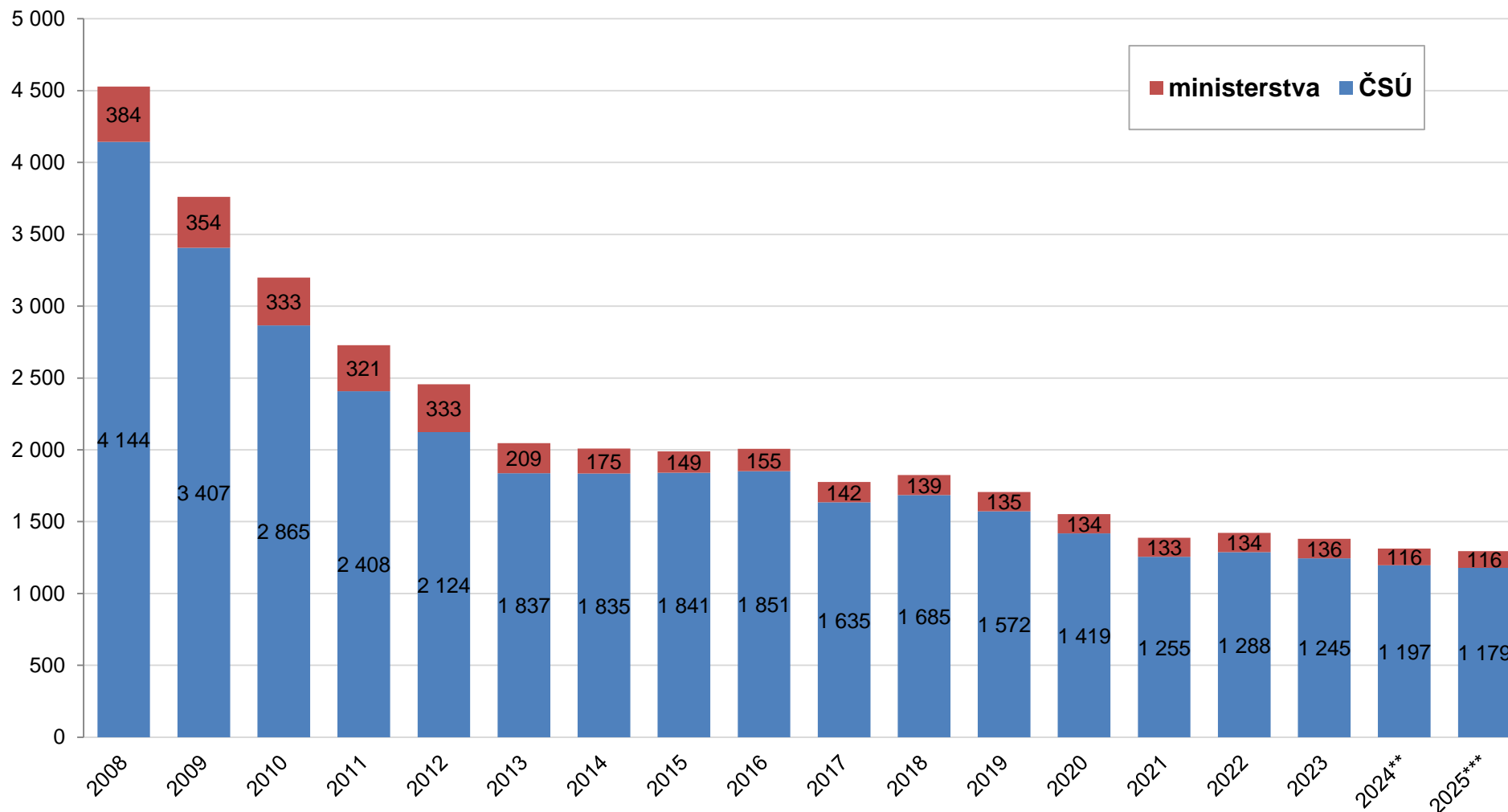
Poznámky:

Po zveřejnění Programu statistických zjišťování ve Sbírce zákonů ČR ministerstva povinně zveřejní tento Program na webu, vč. formulářů a metodických pokynů k vyplnění.

Pouze ministerstva jsou zodpovědná za kvalitu výstupních statistických informací a reportování dat do Eurostatu. I ministerstva mají povinnost zveřejňovat své statistické informace na webu, na základě § 1 ZSSS.

Podněty pro přemýšlení

Odhad administrativní zátěže ČSÚ a 6 ministerstev, která plyne z Programu statistických zjišťování (v tisících hodinách)

Státní statistická služba – definice a orgány

Rozsah činností ostatních orgánů vykonávajících státní statistickou službu (nad rámec programu statistických zjišťování) je dán v § 7 ZSSS:

§ 7: Působnost ministerstev

...

(3) Ministerstva mohou provádět statistická zjišťování mimo program statistických zjišťování pouze v oboru své působnosti a po předchozím projednání s ČSÚ.

Poznámky:

Tuto možnost ministerstva užívají velice zřídka. V případě potřeby obvykle zakládají nový administrativní zdroj, a to na základě jiného zákona ČR. Všechna data pak mohou využít i pro jiné, než statistické účely. Například mohou využívat individuální údaje pro kontrolní účely a přidělování dotací (což se statistickými údaji nelze).

Státní statistická služba – definice a orgány

Koordinační role ČSÚ je definovaná v § 4 ZSSS v odstavci 3:

Český statistický úřad koordinuje státní statistickou službu. K tomu:

- a) vede přehled o činnostech, které ministerstva provádějí, a působí k tomu, aby dodržovala opatření stanovená tímto zákonem k ochraně důvěrných statistických údajů,
- b) spolupracuje s ministerstvy při přípravě programu statistických zjišťování a dbá, aby nedocházelo k nadměrnému zatěžování zpravodajských jednotek (*zátěž a duplicity se pravidelně vyhodnocují*),
- c) sjednocuje metodické postupy pro statistická zjišťování prováděná ministerstvy a poskytuje jim při zajišťování úkolů státní statistické služby metodickou pomoc.

blíže viz otázka č. 4

4. PŮSOBNOST A KOORDINAČNÍ ROLE ČSÚ V RÁMCI STÁTNÍ STATISTICKÉ SLUŽBY

Státní statistická služba – definice a orgány

Hlavní oblasti působnosti ČSÚ jsou definovány v § 4 ZSSS

- (1) Zabezpečuje získávání a zpracování údajů pro statistické účely a poskytuje statistické informace ... zajišťuje vzájemnou srovnatelnost. ... *V oblastech: národní účty, projekce demografického vývoje, zpracování výsledků voleb, ..., viz Výroční zpráva; zpracovává výsledky voleb.*
- (2) Shromažďuje zahraniční statistické informace, zejména pro účely porovnání vývoje ČR se zahraničím; vydává Statistickou ročenku ČR, další odborné publikace a časopisy (*Demografie, Statistika, Statistika a my*), zajišťuje vývoj nových statistických metod.
- (3) Koordinuje státní statistickou službu (dále **SSS**), kterou vykonávají ministerstva..... a dále:
 - (1), písmeno p) vykonává státní správu na úseku zpracování výsledků voleb

Působnost a koordinační role ČSÚ v rámci státní statistické služby

Podrobněji odstavec (1) ČSÚ zabezpečuje získávání a zpracování údajů ... poskytuje statistické informace ... zajišťuje vzájemnou srovnatelnost. K tomu

- a) stanoví metodiku statistických zjišťování, jejich zpracování a využití a obsahové vymezení statistických ukazatelů,
- b) sestavuje program statistických zjišťování,
- c) sestavuje souhrnné statistické charakteristiky vývoje národního hospodářství, ...,
- j) vydává, zveřejňuje a poskytuje statistické informace, včetně metodiky jejich zjišťování, ...,
- l) vytváří a spravuje statistické klasifikace, číselníky a registry, poskytuje z nich informace,
- n) spolupracuje s mezinárodními organizacemi, ...
- p) vykonává státní správu na úseku zpracování výsledků voleb .

Podněty pro přemýšlení:

Tato působnost ČSÚ úzce souvisí s koordinační rolí, která je popsána na dalších slidech. ČSÚ spolupracuje na tom, aby ministerstva (která mohou vykonávat státní statistickou službu a kterým ČSÚ předal zodpovědnost za určitou statistickou oblast) prováděla uvedené činnosti v odpovídající kvalitě dle Kodexu evropské statistiky.

Působnost a koordinační role ČSÚ v rámci státní statistické služby

Podrobněji odstavec (3) ČSÚ koordinuje státní statistickou službu - 1

Český statistický úřad koordinuje státní statistickou službu a k tomu:

- a) vede přehled o činnostech, které ministerstva vykonávají, a působí k tomu, aby dodržovala opatření stanovená tímto zákonem k ochraně důvěrných statistických údajů,
- b) spolupracuje s ministerstvy při přípravě programu statistických zjišťování a dbá, aby nedocházelo k nadměrnému zatěžování zpravodajských jednotek,
- c) sjednucuje metodické postupy pro statistická zjišťování prováděná ministerstvy a poskytuje jim při zajišťování úkolů státní statistické služby metodickou pomoc.

Působnost a koordinační role ČSÚ v rámci státní statistické služby

Podrobněji odstavec (3) ČSÚ koordinuje státní statistickou službu - 2

Realizace spočívá ve spolupráci např. při přípravě programu statistických zjišťování:

28. únor: ministerstva, která jsou orgánem vykonávající státní statistickou službu, předávají své požadavky na zjišťování ČSÚ na další rok; ČSÚ *požadavky posoudí; pokud nejsou schváleny, mohou se zařadit do resortních zjišťování;*

31. květen: ministerstva předkládají svá resortní zjišťování k posouzení ČSÚ (*posuzuje se potřeba dat, duplicity, zátěž respondentů, dodržení pravidel tvorby výkazu, vč. grafické úpravy výkazu, srozumitelnost*). *Pokud splňují požadavky, jsou začleněny do Programu.*

Podněty pro přemýšlení:

Ministerstva se podílejí na přípravě odůvodnění vyhlášky a hodnocení dopadů regulace (RIA): popisují změny a jejich důvod, vyčíslují administrativní zátěž. Po zveřejnění Programu statistických zjišťování ve Sbírce zákonů ČR zveřejňují tento Program na webu, vč. formulářů a metodických pokynů k vyplnění.

Ministerstva jsou zodpovědná za kvalitu svých výstupních statistických informací a reportování dat do Eurostatu (ne tedy ČSÚ – ten svou zodpovědnost přenesl na ně).

Ministerstva mají povinnost zveřejňovat své statistické informace na webu, viz § 1 ZSSS.

Působnost a koordinační role ČSÚ v rámci státní statistické služby

Podrobněji odstavec (3) ČSÚ koordinuje státní statistickou službu - 3

Od roku 2012 ČSÚ s ministerstvy spolupracuje na zefektivnění státní statistické služby na základě usnesení vlády ČR.

V průběhu let (počínaje vyhláškou pro rok 2013) došlo k redukci resortních zjišťování jejich úplným zrušením nebo převedením do jiných právních předpisů. V Programu statistických zjišťování již není tento počet zjišťování:

Ministerstvo práce a sociálních věcí (2 zjišťování), Ministerstvo průmyslu a obchodu (3), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (6), Ministerstvo životního prostředí (4), Ministerstvo kultury (2), Ministerstvo zemědělství (1), Ministerstvo dopravy (2), Ministerstvo zdravotnictví (2), Ministerstvo pro místní rozvoj (2).

Podněty pro přemýšlení:

Převod zjišťování ze ZSSS pod jiné právní předpisy je vždy dán potřebou ministerstva a délkou legislativního procesu (který může trvat i 2 roky). Po převodu se statistické zjišťování stává administrativním zdrojem. Pro ministerstva může být převod výhodou. Administrativní data se mohou využívat také pro nestatistické účely, např. pro kontrolu čerpání dotací. Pro statistické účely se mohou dál data využívat bez omezení (*viz otázka č. 14*).

Působnost a koordinační role ČSÚ v rámci státní statistické služby

Koordinace z pohledu **nařízení EU o evropské statistice č. 759, článek 5, odst. 1**

Národní statistické úřady (dále **NSÚ**) zodpovídají za koordinaci všech činností na vnitrostátní úrovni pro vývoj, vypracování a šíření evropské statistiky. V tomto ohledu působí jako výlučné kontaktní místo pro Komisi (Eurostat) v otázkách statistiky. NSÚ je zodpovědný zejména za koordinaci:

- 1) plánování statistických programů ... *plní se, dále viz otázky č. 3, 15*
- 2) předkládání zpráv ... *ČSÚ a resorty plní nezávisle*
- 3) sledování kvality, metodiky, předávání údajů ... *ČSÚ spolupracuje na vyžádání*
- 4) komunikace týkající se evropské statistické činnosti ... *ČSÚ a resorty plní nezávisle, ČSÚ je Eurostatem informován v případě neplnění*
- 5) a úzce spolupracuje s národní centrální bankou s cílem zajistit vypracování úplných a soudržných statistik. *Koordinační role národních statistických úřadů je tímto významně posílena.*

Působnost a koordinační role ČSÚ v rámci státní statistické služby

Koordinace z pohledu **nařízení EU o evropské statistice č. 759, článek 5a, odst. 2**

Předsedové NSÚ

- a) mají výlučnou odpovědnost za rozhodování o procesech, statistických metodách, standardech a postupech ...
- f) koordinují statistické činnosti všech vnitrostátních orgánů, které zodpovídají za vývoj, vypracování a šíření evropské statistiky,
- g) v případě potřeby NSÚ vypracovávají národní pokyny pro zajištění kvality veškeré evropské statistiky a sledují a přezkoumávají jejich provádění, avšak odpovídají za zajištění souladu s těmito pokyny výhradně v rámci NSÚ.

odst. 3:

Každý členský stát zajistí, aby jiné vnitrostátní orgány zodpovědné za statistiku ... plnily úkoly v souladu s národními pokyny vypracovanými předsedou NSÚ

Působnost a koordinační role ČSÚ v rámci státní statistické služby

Koordinace z pohledu **nařízení EU o evropské statistice č. 759**, článek 5 a 5a

Podněty pro přemýšlení:

V pravomoci NSÚ, tedy i ČSÚ, je dohodnout se na dělbě práce s resorty a na komunikaci s Eurostatem, např. při projednávání metodik, změn nařízení, zasílání dat, revizích klasifikací aj. Některé aktivity plní ČSÚ, některé ve spolupráci s resortem, některé plní pouze resorty.

Přestože ČSÚ (obecně NSÚ) koordinuje, nezodpovídá za resortní výstupy.

ČSÚ zejména poskytuje své znalosti a spolupracuje při konkrétních dotazech. Naopak resorty často trvají na svých pozicích při sběru a vyhodnocení dat, a to z důvodu zodpovědnosti za své statistiky. Např. nechtějí zrušit podrobná zjišťování (která mohou respondenty zatěžovat).

Koordinační role ČSÚ se postupně zpřesňuje, a to jak na úrovni Eurostatu, tak ČSÚ. Jsou vypracovány metodiky k ochraně statistických dat, ochraně osobních údajů dle GDPR, metodika k poskytování důvěrných statistických údajů, k diseminaci statistických informací, ale i postup zřízení a zrušení tzv. pracoviště státní statistické služby a zajištění slibů mlčenlivosti.

Přehled 14 orgánů státní statistické služby	Které dělají evropskou statistiku	Mají statistická zjišťování v r. 2025
Ministerstvo dopravy	✓	✓
Ministerstvo zdravotnictví (resp. ÚZIS - Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR)	✓	✓
Ministerstvo práce a sociálních věcí	✓	✓
Ministerstvo průmyslu a obchodu	✓	✓
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	✓	✗
Ministerstvo vnitra	✓	✗
Ministerstvo zemědělství	✓	✓
Ministerstvo kultury	✗	✓
Ministerstvo životního prostředí	✗	✗
Ministerstvo pro místní rozvoj	✗	✗
Český telekomunikační úřad	✗	✗
Správa státních hmotných rezerv	✗	✗
Ministerstvo financí	✓	✗
Celní správa	✓	✗

Podněty pro přemýšlení

Mezinárodní srovnání

Průměrně je v členských státech 10 ostatních producentů evropské statistiky.

Počet v jednotlivých zemích:

- Nizozemí, Lichtenštejnsko - 0
- Estonsko, Malta, Slovinsko - 1
- Chorvatsko, Portugalsko, Island - 5
- Rakousko, Polsko - 7
- Bulharsko, Řecko, Litva, Maďarsko, Finsko - 8
- Česká republika, Lotyšsko, Norsko, Švýcarsko - 9
- Rumunsko, Slovensko - 10
- Lucembursko - 11
- Francie - 12
- Dánsko, Španělsko - 13
- Belgie - 14
- Irsko - 15
- Kypr - 16
- Itálie - 19
- Švédsko, Velká Británie - 26
- Německo - 31

Působnost a koordinační role ČSÚ v rámci státní statistické služby

Kodex evropské statistiky má od roku 2018 novou zásadu

ZÁSADA 1a

Koordinace a spolupráce

Národní statistické úřady a Eurostat zajišťují koordinaci všech činností pro rozvoj, tvorbu a šíření evropských statistik, a to v příslušných případech na úrovni národního statistického systému a Evropského statistického systému. Statistické orgány aktivně spolupracují v rámci partnerství Evropského statistického systému s cílem zajistit rozvoj, tvorbu a šíření evropských statistik.

UKAZATEL

- 1a.1** Národní statistické úřady koordinují statistické činnosti všech ostatních vnitrostátních orgánů, které rozvíjejí, vytváří a šíří evropské statistiky. V tomto ohledu působí jako výlučné kontaktní místo pro Eurostat v otázkách statistiky. Uplatňují se právní předpisy a dobře popsané a zavedené postupy pro naplňování koordinační role jak na vnitrostátní, tak i na evropské úrovni.
- 1a.2** Nejvyšší vedoucí národních statistických úřadů v případě potřeby vypracovávají národní pokyny pro zajištění kvality při rozvoji, tvorbě a šíření evropské statistiky v rámci vnitrostátního statistického systému. Provádění těchto pokynů se sleduje a přezkoumává.
- 1a.3** Statistické orgány neustále udržují a rozvíjejí spolupráci na různých úrovních mezi sebou navzájem a s poradními orgány Evropského statistického systému, jakož i se členy Evropského systému centrálních bank, akademickými institucemi a dalšími mezinárodními subjekty, je-li to vhodné.

5. KODEX EVROPSKÉ STATISTIKY - CÍLE, STRUKTURA A ZÁSADY

Kodex evropské statistiky - historie

- Kodex vznikl v roce 2005
 - důvod: reakce na tzv. první řeckou krizi (revize dat EDP, zpochybnění kvality statistiky, podezření ...), proto Kodex jako:
 - potvrzení systematického přístupu ke kvalitě
 - soubor pravidel, opatření, best practices,
 - přijal Výbor pro statistické programy (SPC, předchůdce ESSC) 24.2.2005
 - zveřejněn v rámci sdělení a doporučení EK 25.5.2005
 - tzv. vlastník Kodexu: Výbor pro evropský statistický systém (ESSC) jako nástupce SPC
 - tzv. samoregulační nástroj

Kodex evropské statistiky – aktuální znění

■ Revize Kodexu: 2011

- posílení zejména principů řízení kvality, profesionální nezávislost (vč. doplnění ukazatelů)

■ Revize Kodexu 2017

- k původním 15 principům přibyl nový, označovaný jako „1a“ – koordinace a spolupráce
- cílem je reagovat na poslední změny a inovace v rozvoji, tvorbě a šíření oficiálních statistik v Evropském statistickém systému i mimo něj, k nimž se řadí nové zdroje dat, využívání nových technologií, modernizace právního rámce a výsledky vzájemných hodnocení týkajících se naplňování Kodexu.

Kodex evropské statistiky

■ Plnění Kodexu

Prostřednictvím vyplnění sebehodnotícího dotazníku a tzv. Peer Reviews (jednání, na kterém se ověřují důkazy k jednotlivým zásadám

Výstupem je zpráva a návrh opatření ke zlepšení (Improvement Actions), následuje jejich každoroční monitoring (a hodnocení ESGAB - Evropské poradní komise pro dohled nad statistikou)

- 1. kolo Peer Review – probíhalo v EU v letech 2006-2008
- 2. kolo - 2013-2015
- 3. kolo - 2021-2023, v ČR proběhl v březnu 2023

■ Vychází se z:

Rámce řízení kvality (Quality Assurance Framework)

Kodex evropské statistiky – struktura

- 3 úrovně Kodexu: **oblasti (3)** – principy/zásady – **ukazatele**

- **Oblast 1 - Institucionální prostředí**

Principy

1. profesionální nezávislost

Ukazatel: Nezávislost statistických úřadů na politickém nebo jiném zasahování z vnějšku při produkci a rozšiřování oficiálních statistik je dána zákonem

- 1.a koordinace a spolupráce
2. oprávnění ke shromažďování údajů
3. přiměřenost zdrojů
4. závazek kvality
5. statistická důvěrnost
6. nestrannost a objektivita

Kodex evropské statistiky - struktura

■ Oblast 2 - Statistické procesy

7. správná metodika

8. odpovídající statistické postupy

9. přiměřené nároky na respondenty

10. efektivita nákladů

■ Oblast 3 - Statistické výstupy

11. relevance

12. přesnost a spolehlivost

13. včasnost a dochvilnost

14. soudržnost a srovnatelnost

15. dostupnost a srozumitelnost

Nařízení o evropské statistice č. 223/2009

■ čl. 2 – Statistické zásady

1. Vývoj, vypracovávání a šíření evropské statistiky se řídí těmito statistickými zásadami: profesionální nezávislost, nestrannost, objektivita, spolehlivost, statistická důvěrnost, efektivita nákladů (*vč. definic*)
2. Statistické zásady stanovené v tomto odstavci jsou dále rozpracovány v kodexu v souladu s článkem 11.

■ čl. 11 – Kodex evropské statistiky

1. Cílem kodexu je zajistit důvěru veřejnosti v evropskou statistiku tím, že stanoví, jak se má evropská statistika vyvíjet, vypracovávat a šířit v souladu se statistickými zásadami stanovenými v čl. 2 odst. 1 a osvědčenými mezinárodními statistickými postupy.

Nařízení o evropské statistice č. 223/2009

čl. 11 – Kodex evropské statistiky (pokračování)

2. Kodex je podle potřeby přezkoumáván a aktualizován výborem pro ESS. Komise zveřejňuje změny kodexu.

Revize Nařízení (z roku 2015) – posílení profesionální nezávislosti, koordinační role národních statistických úřadů, přístupu k administrativním datům apod. – a také doplnění čl. 11 – viz dále

■ čl. 12 – Statistická kvalita

Kriteria kvality a jejich definice: relevance, přesnost, včasnost, dochvilnost, dostupnost, srozumitelnost, srovnatelnost a soudržnost

Nařízení o evropské statistice č. 223/2009

čl. 11 – Kodex evropské statistiky – od r. 2015: mj. doplnění 3 odstavců

- **Závazky o důvěryhodnosti statistiky** – závazky členských států a Komise o zajištění důvěry veřejnosti v ES, pokrok při naplňování statistických zásad obsažených v kodexu → Výroční zprávy členských států o plnění závazků
- Nebude-li závazek do dvou let zveřejněn, členský stát předloží Komisi a zveřejní zprávu o pokroku při provádění kodexu a případně i o úsilí ke stanovení závazku (aktualizace 1x za 2 roky) → zpráva Komise pro EP a Radu
- ESGAB (Evropská poradní komise pro dohled nad statistikou) monitoruje plnění závazku přijatého Komisí

SPOLEČNÝ ÚVOD PRO OTÁZKY Č. 6-9 (OBLASTI STATISTICKÉ KVALITY)

KVALITA

DEFINICE POJMU (1)

- **Závazek kvality ČSÚ** kvalitu definuje jako:

„Celkový souhrn znaků entity, které ovlivňují schopnost uspokojovat stanovené a předpokládané potřeby.“ ... definice vychází ze všeobecně uznávané definice ISO

- **ENTITA:** Cokoliv, co existuje (výrobek, služba, systém... i statistika)
- **CELKOVÝ SOUHRN ZNAKŮ:** Každou entitu charakterizují určité vlastnosti, které z hlediska hodnocení kvality dávají smysl.
 - U vína např. someliér hodnotí vzhled, vůni, chuť = znaky entity
 - Ve statistice znaky entity = **kritéria kvality:**
 - Relevance, včasnost, přesnost, dochvilnost, dostupnost a srozumitelnost, srovnatelnost a soudržnost (*každé z kritérií bude podrobně vysvětleno dále*)
 - Viz též Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009, čl. 12, odst .1

KVALITA

DEFINICE POJMU (2)

- **CELKOVÝ SOUHRN ZNAKŮ:** Zajímá nás „správná“ kombinace všech znaků dohromady, a to s ohledem na:
 - **SCHOPNOST USPOKOJOVAT POTŘEBY:** Formulace ukazuje jednoznačnou orientaci na zákazníka. Kvalita = stav, kdy jsou uspokojeny jeho potřeby. Princip: „Náš zákazník, náš pán“.
 - Ne maximální hodnoty všech znaků, ale **vhodná kombinace pro daný účel**.
 - Např. i víno Pražský výběr 1,5l PET najde spokojeného uživatele, který neřeší chuť, barvu a vůni, ale nízkou cenu umožňující každodenní konzumaci. Co je kvalitní pro bezdomovce, není kvalitní pro labužníka, který si rád připlatí.
 - Ve statistice – např. flash odhad HDP je méně přesný (neúplné vstupní informace, proto možnost dalších revizí = **nižší přesnost**), ale uspokojuje uživatele, kteří vyžadují co možná nejrychlejší informace (= **vyšší včasnost**).
 - Jiná kombinace znaků neznamena nižší kvalitu, ale cílení na jiné potřeby.

KVALITA

DEFINICE POJMU (3)

- Potřeby mohou být v konfliktu, protože nelze vždy dosahovat maxima u všech znaků kvality současně (např. buď je to levné nebo je v tom hodně masa).

Vždy tedy jde o „správný“ kompromis pro „správného“ uživatele / zákazníka.

- **STANOVENÉ A PŘEDPOKLÁDANÉ POTŘEBY:** Klademe důraz na známé nebo očekávané užití (tzn. co s tím chce uživatel dělat). Slovo „předpokládané“ reflektuje, že ne vždy jsou potřeby známé nebo předem vyslovené, tzn. musíme myslet za uživatele.

- Např. firma Sony nevedla na trh walkman proto, že by si ho zákazníci výslovně objednali. Nikoho předem nenapadlo, že by potřeboval malý přenosný magnetofon se sluchátky. Přesto vznikl úspěšný a kvalitní výrobek – uspokojil *předpokládané* potřeby. Vysoké prodeje potvrdily kvalitu.
- Infoservis ČSÚ běžně řeší dotazy typu „dejte mi všechno, co máte“. Přesto dokáže takové tazatele uspokojit – řeší *předpokládané* potřeby.

KVALITA

SMYSL A KONTEXT

- Definice kvality = popis statistického výstupu („produktu“)
- Snaha o dosahování kvality → měl by existovat **system řízení**
 - Pro dosahování kvality je třeba, aby se s cíli identifikovala celá organizace
 - Závazek kvality = deklarace, že pro kvalitu uděláme vše a co to znamená; ovlivňuje se institucionální prostředí a cílem je zainteresovat celou organizaci
 - Improvizace nikdy nezaručí stabilní výsledek – nelze spoléhat na náhodu
 - Proto vytváříme systém, proto se zabýváme procesy (viz i Kodex, principy 7-10)
 - Transparentnost pro uživatele/zákazníka vytváří důvěru
 - Transparentnost = zprávy o kvalitě
- Řízení kvality = snaha dostat organizaci do stavu, kdy:
 - děláme správné věci správně (viz normativní přístupy typu ISO)
 - snažíme se neustále zlepšovat (viz přístupy typu TQM)
- To jsou důvody, proč existuje Kodex evropské statistiky, reference o kvalitě v legislativě i navazující nelegislativní nástroje (*viz dále*)

KVALITA

EVROPSKÝ RÁMEC PRO STATISTICKOU KVALITU

1) OBECNÝ RÁMEC: Nařízení č. 223/2009

Požadavky na QR jednotlivých statistických úloh upraveny v příslušných nařízeních EK, přetrvává však i tendence sladit požadavky – např. pro úroveň detailu / požadavku, které neřeší nařízení (viz příručka aj. dokumenty).

2) RÁMEC PRO VÝSTUPY: Kritéria kvality a pro ně **indikátory kvality**: Quality Criteria – jsou součástí zásad KES* a QR; Quality and Performance Indicators – viz dosavadní **zprávy o kvalitě** hlavně podnikových statistik, částečně i GSBPM.

Metadatové standardní struktury SIMS*, ESMS, ESQRS

ESS Handbook for Quality Reports (QR) -> **ESS Metadata and Quality Reporting Handbook** (spojení metadata a QR, v plánu)

3) RÁMEC PRO PROCESY: GSBPM (The Generic Statistical Business Process Model) – procesní model statistické úlohy – v ESS i v ČSÚ je rozpracované namapování indikátorů kvality pro jednotlivé dílčí procesy.

**KES = Kodex evropské statistiky*

KVALITA

EVROPSKÝ RÁMEC PRO STATISTICKOU KVALITU

Zkratky:

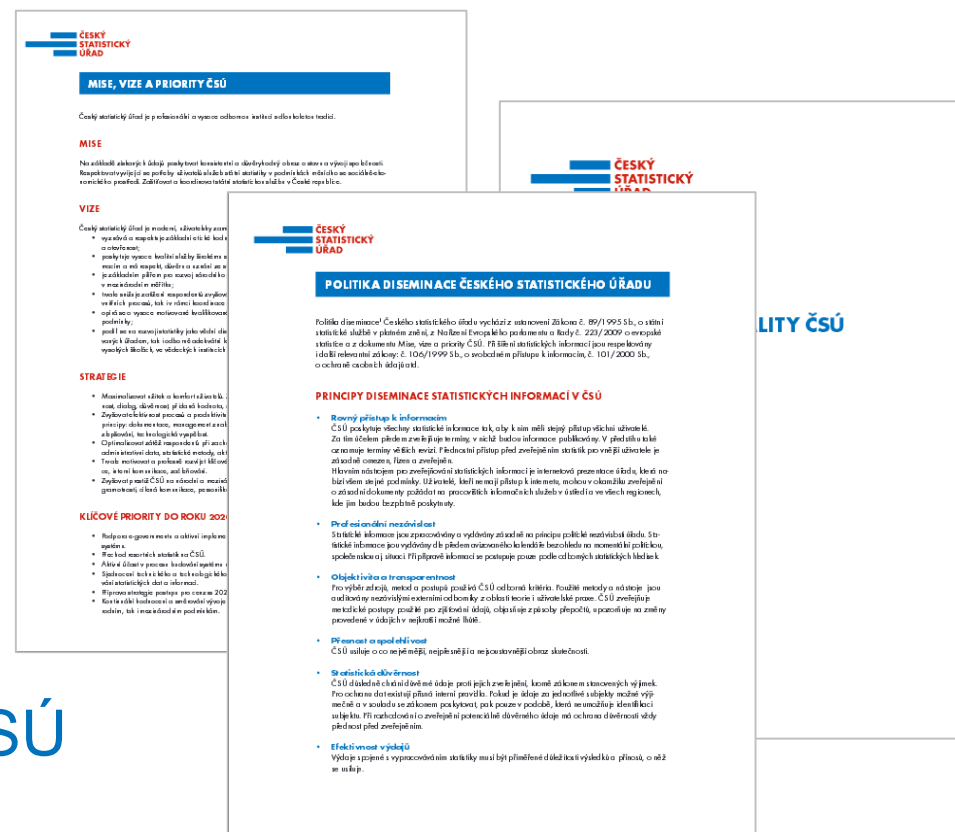
- **QR** (Quality Report – zpráva o kvalitě)
- **ESS** (European Statistical System – Evropský statistický systém)
- **SIMS** (Single Integrated Metadata Structure – jednotná struktura integrovaných metadat)
- **ESMS** (Euro SDMX Metadata Structure)
- **ESQRS** (ESS Standard of Quality Report Structure – Standard Evropského statistického systému struktury zprávy o kvalitě)
- **KES** (Kodex evropské statistiky)

KVALITA IMPLEMENTACE v ČSÚ

Aspekty kvality jsou popisovány v klíčových dokumentech ČSÚ:

- Mise, vize a priority ČSÚ
- Etický kodex zaměstnance ČSÚ
- Prioritní úkoly ČSÚ na rok
- Politika diseminace ČSÚ
- Politika revizí ČSÚ
- Závazek kvality ČSÚ
- Politika kvality ČSÚ
- Rámcová bezpečnostní politika ČSÚ

Závazky z veřejných klíčových dokumentů se promítají do interních předpisů, postupů a nástrojů

6. OBLASTI STATISTICKÉ KVALITY – ZÁVAZEK ZAJIŠŤOVÁNÍ KVALITY (STATISTIKY)

ZÁVAZEK KVALITY

KODEX EVROPSKÉ STATISTIKY– PRINCIP 4

- Statistické orgány se **zavázaly**, že budou zajišťovat kvalitu. Systematicky a pravidelně vyhodnocují silné a slabé stránky, aby **neustále zlepšovaly** kvalitu postupů a produktů.

UKAZATELE:

- 4.1: Politika zajišťování kvality je definována a zveřejněna. Je zavedena organizační struktura a nástroje pro řízení kvality.
- 4.2: Jsou zavedeny procesy pro plánování a sledování kvality statistického produkčního procesu.
- 4.3: Kvalita produktů se pravidelně monitoruje a posuzuje s ohledem na možná kompromisní řešení a jsou o ní podávány zprávy podle kritérií kvality pro evropské statistiky.
- 4.4: Provádí se pravidelné a důkladné kontroly klíčových statistických výstupů, rovněž za pomoci externích odborníků, je-li to vhodné.

ZÁVAZEK KVALITY

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (1)

4.1 Politika kvality je definována a zveřejněna

– Závazek kvality a Politika kvality ČSÚ

- jsou zveřejněny na webových stránkách ČSÚ
- navazují na Kodex evropské statistiky
- jsou v souladu s dalšími strategickými dokumenty
 - Mise, Vize, Strategie a Klíčové priority úřadu
- **Závazek** stanoví obecné principy managementu kvality
- **Politika** stanoví specifické principy zajištění kvality statistických procesů a výstupů

ZÁVAZEK KVALITY

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (2)

4.2 Je zavedena organizační struktura pro řízení kvality

- Součást poslání místopředsedy ČSÚ (útvary 02):
 - *Řídit a koordinovat činnosti spojené s uplatňováním principů celkového řízení kvality v souladu s Kodexem evropské statistiky.*
- Útvary-gestoři jednotlivých principů Kodexu
 - v souladu se specifikou působnosti dle Organizačního řádu (OŘ)
- Sekce obecné metodiky a registrů
 - dle OŘ se zabývá metodickým zabezpečením statistické kvality v rámci produkčních procesů
- Ostatní statistické útvary
 - dle OŘ zabezpečují analýzu dat z hlediska kvality a též příp. nápravná opatření

ZÁVAZEK KVALITY

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (3)

4.4 Kontroly klíčových výstupů → externí metodické audity

- Plán metodických auditů
 - Je součástí Prioritních úkolů pro daný rok
 - Více než 30 auditů od r. 2004 (v druhém kole uzavřeno 12 auditů)
- Auditorický tým
 - Je volen vrcholovým vedením
 - Je vedený externím nezávislým odborníkem, zahrnuje další nezávislé experty
- Závěry a doporučení
 - Zveřejňovány na Intranetu a hlavní závěry i na webu ČSÚ
 - Prezentovány na úrovni vedení a na jednáních ČSR
 - Podklad pro konkrétní opatření
 - Plnění je sledováno prostřednictvím systému kontroly úkolů

ZÁVAZEK KVALITY

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (4)

4.3 Monitorování kvality – *podnikové statistiky*:

- Zprávy o kvalitě sestavují **VPO** s metodickou podporou **odboru 33** (vč. výpočtu výběrové chyby) na vyžádání.
- **ČSÚ plní všechny legislativně dané požadavky** na zprávy o kvalitě.
- **Podnět** pro sestavení zprávy je v současnosti převážně legislativní požadavek Evropské Komise, struktura zprávy dána z vnějšku – příslušný unit EUROSTATu.
- **Vyhodnocování kvality v plné šíři** probíhá **ex-post**, po ukončení zpracování.
- Vybrané indikátory kvality jsou k dispozici managementu na vyžádání.
- Ad hoc přístup k využití údajů o kvalitě dat pro řízení zpracování vlastním způsobem.
- Ad hoc přístup k diseminaci zpráv o kvalitě.

ZÁVAZEK KVALITY

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (5)

Zprávy o kvalitě v podnikové statistice – příklady:

- **SBS** (strukturální podnikové statistiky) - každoročně
- **STS** (krátkodobé podnikové statistiky) - 1x za 3 roky zpráva pro Evropský parlament
- **Zemědělská statistika** (např. Farm Structure Survey)
- **Statistika odpadů**
- Věda, výzkum a informační společnost (ICT, Inovace, CVTS)

ZÁVAZEK KVALITY

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (6)

Kvalita v makroekonomické statistice - *Národní účty*:

- Otázka kvality je pro národní účty klíčová, a proto jsou národní účty prakticky neustále kontrolovány Eurostatem
- Každý rok se sestavuje tzv. dotazník o národním důchodu včetně zprávy o kvalitě (září roku T+1), GNI Questionnaire
- Sestavují se kompletní popisy v pravidelné periodicitě:
 - Národní účty (GNI Inventory), 2002, nyní aktualizace na ESA 2010
 - Deficit a dluh (EDP Inventory), každoročně aktualizováno
 - Inventory k regionálním účtům
 - Inventory k Evropskému srovnávacímu programu (NÚ+ceny)

ZÁVAZEK KVALITY

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (7)

Kvalita v makroekonomické statistice - *Cenová statistika:*

- Pravidelně je pro Eurostat sestavováno „Inventory HICP“
- Podrobná metodika je dostupná na stránkách ČSÚ, viz ilustrace:

Oblast	Inventory dle požadavků Eurostatu	Další metodika				
		Metodické vysvětlivky pro uživatele	Manuál (detailní) pro uživatele	Pokyny pro zjišťování (pro HK)	technický popis výpočtu - Technický projekt	popis šetřených cen
1 Index spotřebitelských cen	není požadováno pro CPI, je obsaženo v HICP	současně s publikací, dle aktuálního stavu	pravidelně aktualizován, je na webu ČSÚ, rovněž v AJ	pravidelně aktualizovány	pravidelně aktualizován	je součástí výkazu (týká se malé části dat)
2 HICP	draft verze zaslána, bude finalizován do konce 2014	zajišťuje Eurostat dle našich podkladů	viz Inventory	není relevantní	není relevantní	není relevantní
3 Ceny průmyslových výrobců	metodika v rámci STS pro ukazatel A311, aktuální	současně s publikací, dle aktuálního stavu	pravidelně aktualizován, ČJ + AJ verze, není na webu	pravidelně aktualizovány	pravidelně aktualizován	je součástí výkazu, pravidelně aktualizováno
4 Ceny zahraničního obchodu	metodika v rámci STS pro ukazatele A340 a A312, aktuální	současně s publikací, dle aktuálního stavu	pravidelně aktualizován, ČJ + AJ verze, není na webu	pravidelně aktualizovány	pravidelně aktualizován	je součástí výkazu, pravidelně aktualizováno
5 Ceny stavebnictví	anglická verze metodiky pro B310 a B320 v rámci STS, aktuální	současně s publikací, dle aktuálního stavu	Popis metodiky není dokončen, existují podklady ve formě několika studií	pravidelně aktualizovány	pravidelně aktualizován, existuje i aktuální verze v AJ	je součástí výkazu, pravidelně aktualizováno
6 Ceny zemědělství	Poslední Inventory z roku 2005, není aktualizováno	současně s publikací, dle aktuálního stavu	vytvořen detailní popis metodiky, není na webu ČSÚ, neexistuje aktuální anglická	pravidelně aktualizovány	pravidelně aktualizován	je součástí výkazu, pravidelně aktualizováno

ZÁVAZEK KVALITY

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (8)

Kvalita v makroekonomické statistice - *Zahraniční obchod:*

- Pravidelné zrcadlové srovnání v ZO se zbožím
- Metodické příručky na webu ČSÚ (především Intrastat)
- Dle požadavků Eurostatu je vyplňován Quality Report
- Pravidelné hodnocení v rámci WG Quality (plnění Guidelines, revize, úplnost dat, výběr a řešení extrémů podrobných hodnot, počet utajovaných položek, apod.
- Klíčová pro řešení projektů SIMSTAT a Redesign Intrastatu (výměna mikrodat mezi státy o vývozu zboží v Intrastatu)
- Podrobný manuál k národnímu pojetí
- ZO se službami (průběžná kontrola a analýza dat)
- Spolupráce s ČNB, NÚ i při sestavování zpráv o kvalitě BOP

ZÁVAZEK KVALITY

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (9)

Monitorování kvality – šetření v domácnostech:

- V šetřeních na základě EU legislativy (všechna šetření ČSÚ s výjimkou Statistiky rodinných účtů) je reportování kvality upraveno v příslušném nařízení k danému zjišťování
 - buď přímo prováděcím nařízením EU speciálně ke Quality Report (např. EU-SILC), nebo paragrafem ke Quality Report s odkazem na ESS principy kvality a technický dokument Eurostatu (např. VŠIT)
- Detailní struktura QR není pro všechna šetření zcela identická, nicméně je **standardizovaná** (terminologie, definice, obecné části týkající se např. opor výběru)
- Používá se vkládání a editace zpráv o kvalitě přímo **přes webové rozhraní Eurostat NRME** (QR pro EU-SILC a VŠPS), ale zatím ještě ne pro všechna šetření (např. VŠIT ještě používá šablonu ve Wordu)

ZÁVAZEK KVALITY

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (10)

Monitorování kvality – šetření v domácnostech (pokračování):

- Zprávy o kvalitě jako celek sestavují **VPO** pro jednotlivá šetření
- Metodická podpora a spolupráce **Oddělení koordinace šetření v domácnostech**

(6202):

- Vyplňuje jednotně části týkající se výběrů a statistických metod
- Tabulky na non-response se standardizovanými definicemi
- Odhady variability / intervaly spolehlivosti pro vybrané referenční výstupní indikátory daného šetření, statistika položkové non-response
- Asistence při tvorbě specifických výstupů pro potřeby QR
- Zpracování dat z monitoringu šetření v terénu

7. ZÁSADY RELEVANCE A PŘESNOSTI

RELEVANCE

DEFINICE POJMU

- Definice podle nařízení č. 223/2009:

„**Relevance**“ označuje míru, v jaké statistiky uspokojují stávající a potenciální potřeby uživatelů.

- Relevance v principu řeší otázky **CO** a **K ČEMU**: Co vlastně uživatelé chtějí? Dáváme uživatelům co od nás potřebují? Nevytváříme naopak něco, co už je nezajímá nebo není podstatné? Hodí se daný soubor ukazatelů k tomu, k čemu je potřebují využít? S tím souvisí i otázka: **KDO** jsou vlastně naši uživatelé?

- Srovnej s definicí kvality, kde jsou zmiňovány stanovené a předpokládané potřeby (shodný význam). → **RELEVANCE = UŽIVATEL**

- Příklad: Ve statistice zemědělství by jistě bylo možné zavést statistiku chovu velbloudů pro hospodářské užití. Taková statistika ale má smysl v arabských zemích, nikoliv u nás. V tuzemsku je relevantní např. statistika chovu prasat.

RELEVANCE

KODEX EVROPSKÉ STATISTIKY – PRINCIP 11

Evropské statistiky **splňují potřeby uživatelů.**

UKAZATELE:

11.1: Jsou zavedeny **procesy pro konzultace s uživateli, sledování relevance a praktického využití stávajících statistik** z hlediska naplňování potřeb uživatelů a pro zvážení jejich nově se objevujících potřeb a priorit.

11.2: Prioritní potřeby jsou plněny a zohledněny **v pracovním programu.**

11.3: Pravidelně se sleduje **spokojenost uživatelů** a systematicky se z ní vychází.

RELEVANCE

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (1)

11.1: Jsou zavedeny **procesy pro konzultace s uživateli, sledování relevance a praktického využití stávajících statistik** z hlediska naplňování potřeb uživatelů a pro zvážení jejich nově se objevujících potřeb a priorit.

Komunikace s uživateli

- existují útvary pro komunikaci s veřejností – odbor 15, IS KS
- požadavky uživatelů jsou zaznamenávány, vyhodnocovány – do Kolegia předsedy se každý rok předkládá zpráva o poskytování informačních služeb (k dispozici na intranetu)

Sledují se například:

- požadavky uživatelů podle různých cílových skupin
- požadavky na produkty podle témat
- požadavky klíčových uživatelů

RELEVANCE

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (2)

11.1: Jsou zavedeny **procesy pro konzultace s uživateli, sledování relevance a praktického využití stávajících statistik** z hlediska naplňování potřeb uživatelů a pro zvážení jejich nově se objevujících potřeb a priorit

Měření návštěvnosti webu

- sleduje se návštěvnost webových stránek - centrálních, krajských, VDB, stránek pro sběr výkazů atd.
- vyhodnocuje se, které stránky, publikace, Rychlé informace atd. jsou nejnavštěvovanější

RELEVANCE

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (3)

11.2: Prioritní potřeby jsou plněny a zohledněny v pracovním programu.

■ Program statistických zjišťování (PSZ)

- Vyhláška 394/2001 Sb., kterou se stanoví postup při přípravě PSZ – určuje, že návrhy na obsah statistických zjišťování pro příští kalendářní rok ... se předkládají ČSÚ do 28. února běžného roku. **Neomezuje se nijak, kdo může návrh podat**
- PSZ **podléhá připomínkovému řízení** – během něj mají možnost ministerstva a další orgány státní správy se vyjádřit.
- návrh PSZ projednává Česká statistická rada (tj. významní uživatelé)
- do PSZ navrhuje výstupy i pracovníci informačních služeb ČSÚ (reprezentují tak běžné uživatele)

RELEVANCE

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (4)

11.2: Prioritní potřeby jsou plněny a zohledněny v pracovním programu

■ Katalog produktů

- úplný seznam všech produktů (publikací, datových sad, analýz, Rychlých informací atd.) na každý rok
- produkty navrhuje útvary ČSÚ vč. pracovišť informačních služeb a zohledňují při tom požadavky uživatelů
- a to do konce předcházejícího roku na rok následující, blíže viz otázka č. 19

RELEVANCE

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (5)

11.3: Pravidelně se sleduje **spokojenost uživatelů** a systematicky se z ní vychází.

Ankety spokojenosti uživatelů

- organizují se opakovaně (každé 2-3 roky), ptáme se na spokojenost s výstupy, náměty na nové produkty atd.
- výsledky jsou zveřejňovány, obvykle jsou uváděny i návrhy změn vedoucích k naplnění připomínek uživatelů.

Anketa spokojenosti uživatelů webu

- krátká anketa zaměřená na webové stránky

https://www.czso.cz/csu/czso/ankety_csu

PŘESNOST

DEFINICE POJMU

■ Definice podle Nařízení 223/2009:

„**Přesnost**“ označuje blízkost odhadů neznámým skutečným hodnotám.

■ Statistika vždy představuje odhad skutečnosti. I v případě vyčerpávajícího šetření jsou výsledky zatíženy chybou vyplývající z non-response a nesprávných odpovědí, v případě výběrových šetření nemusí být vzorek dokonalým reprezentantem šetřené populace. Přesto je oprávněný požadavek, aby statistika podávala co nejvěrnější obraz skutečnosti. → **PŘESNOST = JAK DOBŘE MĚŘÍME**

■ V případě přesnosti hrají roli výběrové chyby (osloven jen vzorek), chyby v pokrytí populace (např. nějaký podnik považujeme za průmyslový, i když je zemědělský), chyby v měření (např. respondent si spletl řádky), chyby ve zpracování dat (např. chyba v programu) a chyby vyplývající z non-response (údaj jsme nedostali - co s tím?)

PŘESNOST

KODEX EVROPSKÉ STATISTIKY – PRINCIP 12

Evropské statistiky **vystihují skutečnost přesně a spolehlivě.**

UKAZATELE:

12.1: Zdrojová data, průběžné výsledky a statistické výstupy se pravidelně vyhodnocují a ověřují.

12.2: Výběrové i nevýběrové chyby se měří a systematicky zaznamenávají podle evropských norem.

12.3: Pravidelně se provádějí analýzy revizí, aby se zlepšovaly statistické procesy.

PŘESNOST IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (1)

V klíčových dokumentech ČSÚ

- Závazek kvality
- Politika kvality
- Politika diseminace
- Politika revizí

- Viz Zásady zveřejňování revizí:

Vyžaduje se uvádění rozdílů
mezi revidovaným a původním
odhadem

The collage features several key documents from the Czech Statistical Office (ČSÚ):

- MISE, VIZE A PRIORITY ČSÚ**: A document outlining the mission, vision, and priorities of the office.
- POLITIKA DISEMINACE ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU**: The dissemination policy of the office, detailing principles and methods for providing statistical information.
- PRINCIPY DISEMINACE STATISTICKÝCH INFORMACÍ V ČSÚ**: Principles of dissemination of statistical information, covering aspects like equal access and confidentiality.
- KLÍČOVÉ PRIORITY DO ROKU 2020**: Key priorities for the year 2020, including data quality and user satisfaction.
- QUALITY ČSÚ**: A document related to the quality management system.

PŘESNOST

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (2)

- Indikátory přesnosti součást zpráv o kvalitě dle metodiky ESS; (diseminace vybraných zpráv na www.czso.cz)
- Pracovní skupina místopředsedy ČSÚ ke kvalitě
 - Koncepce systematického sledování kvality dat, zejm. produkční pohled na přesnost, info o přesnosti pro řízení zpracování statistických úloh.
- Aplikace **SMS KVALITA**
 - metadata pro sledování indikátorů přesnosti v souladu s **Eurostat Quality Framework**
 - Definování reportů o kvalitě dat zahrnující přesnost
 - Podpora archivace, vyhodnocování indikátorů kvality, srovnávání v čase a mezi statistickými úlohami

PŘESNOST

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (3)

- Aplikace **SMS KVALITA** (pokračování)
 - **Definování reportů o kvalitě dat** (včetně přesnosti) - návrh a příprava různých typů metadatových výstupů (oficiální pro Eurostat, pro interní řízení zpracování a manažerské účely)
 - **Metadata** (vč. přesnosti) v souladu s **Eurostat Quality Framework** a **Single Integrated Metadata Structure**
 - **Podpora archivace, vyhodnocování** indikátorů kvality, **srovnávání v čase a mezi statistickými úlohami** (**benchmarking** = kategoriální hodnocení)

8. ZÁSADY VČASNOSTI, DOCHVILNOSTI, DOSTUPNOSTI A SROZUMITELNOSTI

VČASNOST A DOCHVILNOST

DEFINICE POJMU

- Definice podle Nařízení 223/2009:

„**Včasnost**“ označuje dobu mezi dostupností informace a událostí nebo jevem, který popisuje.

- Včasnost vyjadřuje požadavek, aby informace byly k dispozici v okamžiku, kdy jsou potřebné, užitečné. Málokdy se stává, že informace je k dispozici okamžitě, protože její zpracování a příprava zabere nějaký čas. Ten by ale neměl být příliš dlouhý.

→ **VČASNOST = KDY JE TŘEBA**

- Příklad: Pokud by dnes zveřejnil ČSÚ údaje o HDP v roce 1848, bude to úžasný výkon, ale informace zřejmě zaujme jen úzký okruh nadšených historiků. Tvůrci hospodářské politiky potřebují informace o výkonu ekonomiky mnohem rychleji, aby stačili včas reagovat na aktuální vývoj.

VČASNOST A DOCHVILNOST

DEFINICE POJMU

- Definice podle Nařízení 223/2009:

„**Dochvilnost**“ označuje časovou prodlevu mezi datem zveřejnění údajů a cílovým datem (datem, kdy měly být údaje dodány).

■ Dochvilnost nastává v situaci, kdy informace byla k dispozici v okamžiku, kdy je uživatelem očekávána. Dochvilné informace zabraňují překvapení, neohrožují žádné navazující procesy a zabraňují asymetrické distribuci informací.

→ **DOCHVILNOST = KDY JE SLÍBENO**

■ Sledování dochvilnosti v praxi znamená monitorovat plnění harmonogramů

■ Příklad: Pokud ČSÚ v katalogu produktů stanoví, že HDP za rok 1848 vyjde 15. června a tento termín splní, bude informace dochvilná. Jak bylo zmíněno dříve, nebude ale úplně včasná.

VČASNOST A DOCHVILNOST

KODEX EVROPSKÉ STATISTIKY – PRINCIP 13

Evropské statistiky jsou zveřejňovány **včas a dochvilně**.

UKAZATELE

- 13.1:** Včasnost splňuje evropské a ostatní mezinárodní standardy pro zveřejňování statistik.
- 13.2:** Je veřejně oznámena běžná denní doba, ve kterou se statistiky zveřejňují.
- 13.3:** Periodicita statistik v nejvyšší možné míře zohledňuje požadavky uživatelů.
- 13.4:** Jakýkoli odklon od harmonogramu zveřejňování statistik je oznámen předem, vysvětlen a je stanoveno nové datum zveřejnění.
- 13.5:** Pokud se to považuje za užitečné, mohou se zveřejnit předběžné výsledky, jejichž celková přesnost je přijatelná.

VČASNOST A DOCHVILNOST IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (1)

13.1: Včasnost splňuje evropské a ostatní mezinárodní standardy pro zveřejňování statistik.

- naše termíny plně respektují termíny dané Eurostatem

13.2: Je veřejně oznámena běžná denní doba, ve kterou se statistiky zveřejňují.

- Katalog produktů obsahuje detailní popis každého produktu **vč. termínu** zveřejnění
- Rychlé informace se na webu zveřejňují vždy v 9,00 hod.
- publikace se na webu zveřejňují automatizovaně v 9,00 hod. nebo ručně kdykoli

VČASNOST A DOCHVILNOST IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (2)

13.3: Periodicita statistik v nejvyšší možné míře zohledňuje požadavky uživatelů.

- v Katalogu produktů je detailní popis každého produktu **vč. periodicity**
- periodicita výstupu může být např. roční, čtvrtletní, měsíční, nepravidelná, dvouměsíční, týdenní atd.
- odpovídá evropským standardům

VČASNOST A DOCHVILNOST IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (3)

13.4: Jakýkoli odklon od harmonogramu zveřejňování statistik je oznámen předem, vysvětlen a je stanoveno nové datum zveřejnění.

The screenshot shows the website of the Czech Statistical Office (ČSÚ) at www.czso.cz/csu/czso/katalog-produktu. The page title is "Katalog produktů". A modal window titled "Informace o produktu" is open, displaying details for product code 160021-15. The product name is "Příjmy a životní podmínky domácností". A red box highlights the "Poznámka" (Note) field, which contains the text: "Posun termínu vydání na 28.5.2015 v souvislosti s konáním tiskové konference." (Shift of the publication date to 28.5.2015 in connection with the holding of a press conference.) The "Anotace" (Annotation) field contains: "Publikace obsahuje výsledky výběrového šetření Životní podmínky 2014, české varianty šetření EU-SILC, povinného pro členské země EU. Údaje za hospodářící domácnosti jsou tříděny podle..."

Informace	Detaily
Kód:	160021-15
Periodicita:	Roční
Název produktu:	Příjmy a životní podmínky domácností
Poznámka:	Posun termínu vydání na 28.5.2015 v souvislosti s konáním tiskové konference.
Anotace:	Publikace obsahuje výsledky výběrového šetření Životní podmínky 2014, české varianty šetření EU-SILC, povinného pro členské země EU. Údaje za hospodářící domácnosti jsou tříděny podle...

VČASNOST A DOCHVILNOST IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (4)

13.5: Pokud se to považuje za užitečné, mohou se zveřejnit předběžné výsledky, jejichž celková přesnost je přijatelná.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

Kontakty Odkazy Časté dotazy

Statistiky **Vydáváme** Databáze, registry Klasifikace, číselníky Výkazy, sběr dat O ČSÚ

Úvod > Vydáváme > Katalog produktů > Předběžný odhad HDP - 1. čtvrtletí 2016

Vytisknout

Předběžný odhad HDP - 1. čtvrtletí 2016

Růst české ekonomiky

Hrubý domácí produkt v 1. čtvrtletí 2016

Růst české ekonomiky v 1. čtvrtletí 2016

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

Kontakty Odkazy Časté dotazy

Krajská správa ČSÚ v Liberci

Statistiky Kraj, okresy ... Databáze, registry Číselníky, klasifikace Výkazy, sběr dat O nás

Úvod > Vydaná stavební povolení v Libereckém kraji v 1. čtvrtletí 2016 (předběžné výsledky)

Vydaná stavební povolení v Libereckém kraji v 1. čtvrtletí 2016 (předběžné výsledky)

VČASNOST A DOCHVILNOST

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (5)

- Aby bylo zajištěno, že bude zajištěna publikování ve správném čase správným postupem, existuje několik vnitřních předpisů (Směrnice), které vše popisují a nastavují pravidla:
 - Směrnice č. 3/2018 o zásadách poskytování Rychlých informací a vybraných výstupů ČSÚ
 - postupy pro plánování, projednávání a schvalování Rychlých informací, souborných analýz a Tiskových zpráv před zveřejněním
 - Směrnice č. 5/2018, kterou se stanoví postup při zveřejňování statistických informací;
 - existence Katalogu produktů – kdy se plánuje, kdo může přidat produkt, jak se celý Katalog schvaluje atp.
 - postup zveřejnění – kdo kdy komu co posílá, kdo za co odpovídá

DOSTUPNOST A SROZUMITELNOST

DEFINICE POJMU

- Definice podle Nařízení EK 223/2009:

„**Dostupnost**“ a „**srozumitelnost**“ označují, za jakých podmínek a v jaké formě mohou uživatelé údaje získat, používat a vykládat.

■ Dostupnost vyjadřuje požadavek, aby uživatelé měli možnost se k požadovaným informacím nějak dostat, pokud možno co nejpohodlněji. Srozumitelnost vyjadřuje potřebu, aby informace byly pro uživatele pochopitelné, ať už z hlediska formy (tabulky, grafy) nebo uchopení kontextu a smyslu dané informace.

→ **DOSTUPNOST = DOSTAT SE, SROZUMITELNOST = VYZNAT SE**

- Příklad: Zveřejňování informací na Twitteru je snahou o *dostupnost*. Tweetování působivé infografiky je snahou o *srozumitelnost*.

DOSTUPNOST A SROZUMITELNOST

KODEX EVROPSKÉ STATISTIKY – PRINCIP 15

Evropské statistiky se předkládají v jasné a srozumitelné formě, zveřejňují se vhodným a praktickým způsobem a jsou dostupné a přístupné na základě nestrannosti i s příslušnými podpůrnými metadaty a návody.

UKAZATELE

- 15.1:** Statistiky a příslušná metadata se předkládají a archivují ve formě, která usnadňuje správnou interpretaci a smysluplné srovnání.
- 15.2:** Informační služby využívají moderní informační a komunikační technologie a ve vhodných případech tradiční tištěnou formu.
- 15.3:** Analýzy na zakázku se poskytují, pokud jsou proveditelné, a veřejnost je o nich informována.

DOSTUPNOST A SROZUMITELNOST

KODEX EVROPSKÉ STATISTIKY – PRINCIP 15

UKAZATELE (pokračování)

- 15.4:** Pro výzkumné účely je povolen přístup k mikrodatům. Tento přístup podléhá zvláštním pravidlům nebo předpisům.
- 15.5:** Metadata se zaznamenávají podle standardizovaných metadatových systémů.
- 15.6:** Uživatelé jsou informováni o metodice statistických zpracování, včetně využití administrativních údajů.
- 15.7:** Uživatelé jsou informováni o kvalitě statistických výstupů z hlediska kritérií kvality pro evropské statistiky.

DOSTUPNOST A SROZUMITELNOST IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (1)

15.1: Statistiky a příslušná metadata se předkládají a archivují ve formě, která usnadňuje správnou interpretaci a smysluplné srovnání.

- Politika diseminace je zveřejněna a volně dostupná všem – zahrnuje kromě jiného i rovný přístup k informacím
- Katalog produktů je k dispozici na webu, úplný přehled produktů, termínů i formátů zveřejňování – všichni uživatelé tedy vědí, jaké výstupy, kdy a v jaké podobě budou k dispozici
- jsou pořádány kurzy, jak psát tiskové zprávy, aby byla zajištěna správná interpretace dat

DOSTUPNOST A SROZUMITELNOST IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (2)

15.2: Informační služby využívají moderní informační a komunikační technologie a ve vhodných případech tradiční tištěnou formu.

- Hlavním nástrojem pro zveřejňování dat jsou internetové stránky úřadu, přičemž stále větší roli hraje Veřejná databáze (VDB)
 - provádí se uživatelské testování webu
 - data jsou k dispozici v takovém formátu, aby bylo možné dále s nimi pracovat – např. ve formátu xls, dbf, csv, xml
- Klíčové výstupy úřadu (například ročenky) mají i tištěnou formu, protože stále existují uživatelé, kteří tuto formu preferují
- Připravují se různé vizualizace, infografiky, speciální aplikace
- Verze pro tablety a další mobilní zobrazovací zařízení,
- ČSÚ aktivně provozuje účet na twitteru

DOSTUPNOST A SROZUMITELNOST IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (3)

15.3: Analýzy na zakázku se poskytují, pokud jsou proveditelné, a veřejnost je o nich informována.

- analýzami na zakázku je myšleno zejména zpracování odpovědí na nestandardní požadavky uživatelů – jde například o speciální výběr z databáze, neobvyklé kombinace proměnných v tabulkách, zvláštní zpracování existujících dat
 - za poskytování těchto služeb se účtují žadatelům poplatky podle času, který byl zpracování požadavku věnován.
 - seznam nestandardních výstupů je zveřejněný na webu úřadu
<https://www.czso.cz/csu/czso/prehled-vyrizenych-specialnich-zakazek>
- ČSÚ umožňuje uživatelům zpracovávat si vlastní výstupy ve Veřejné databázi v nabídce Vlastní výběr

DOSTUPNOST A SROZUMITELNOST IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (4)

15.4: Pro výzkumné účely je povolen přístup k mikrodatům. Tento přístup podléhá zvláštním pravidlům nebo předpisům.

- ČSÚ poskytuje důvěrné statistické údaje (DSÚ) pro vědecké a výzkumné účely
 - základní podmínky jsou dány Zákonem (ZSS, § 17 odst. 1 písm. f)
 - podmínky a konkrétní postup jsou zveřejněny na webu https://www.czso.cz/csu/czso/data_pro_ucely_vedeckeoho_vyzkumu
 - DSÚ jsou údaje o jednotlivých subjektech – není ale možná jejich přímá identifikace.
 - DSÚ se poskytují na základě smlouvy právnickým osobám, jejichž základním posláním je vědecký výzkum, data se poskytují pouze pro konkrétní účel (součástí žádosti je podrobný popis, k čemu budou data použita, v rámci jakého vědeckého projektu atp.)

DOSTUPNOST A SROZUMITELNOST IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (5)

15.5: Metadata se zaznamenávají podle standardizovaných metadatových systémů.

- všechny údaje uložené ve Veřejné databázi mají metadatový popis
- celý Statistický informační systém, který se nyní v ČSÚ zavádí do praxe, je postaven na metadatových popisech
- na internetu je přístupná Databáze metainformací
<http://apl.czso.cz/iSMS/home.jsp>
- všechny publikace obsahují metodickou část
- všechny rubriky v záložce Statistika na webu ČSÚ mají svou Metodiku
- data poskytovaná Mezinárodnímu měnovému fondu splňují standard SDDS Plus (<https://www.czso.cz/csu/czso/prehled-ekonomickych-ukazatelu-cr-pro-mmf-sdds-plus>)

DOSTUPNOST A SROZUMITELNOST IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (6)

15.6: Uživatelé jsou informováni o metodice statistických zpracování, včetně využití administrativních údajů.

15.7: Uživatelé jsou informováni o kvalitě statistických výstupů z hlediska kritérií kvality pro evropské statistiky.

- metodické vysvětlivky na webových stránkách ČSÚ a v publikacích
- zveřejňování zpráv o kvalitě – ČSÚ na svých webových stránkách odkazuje na zprávy o kvalitě publikované na stránkách Eurostatu (zde jsou k dispozici pouze v angličtině)

9. ZÁSADY SROVNATELNOSTI A SOUDRŽNOSTI

SROVNATELNOST A SOUDRŽNOST

DEFINICE POJMU (1a)

- Definice podle Nařízení 223/2009:

„**Srovnatelnost**“ označuje měření dopadu rozdílů mezi použitými statistickými koncepty, nástroji a postupy měření, srovnávají-li se statistiky mezi zeměpisnými oblastmi, odvětvími nebo v čase.

- Izolovaný údaj nemá analytický význam → poznatky lze získat z konfrontace údajů, které musí „do sebe zapadat“ tak, aby bylo možné je využívat společně.
- Srovnatelnost se týká případů, kdy porovnáváme stejné datové položky (stejný ukazatel), které se liší z hlediska referenčního období, regionu atd.

→ **STEJNÝ UKAZATEL, RŮZNÉ ATRIBUTY**

- Běžně používané synonymum pro srovnatelnost: **Komparabilita**
- Příklad: Pokud vedle sebe klademe počet obyvatel v ČR a v Německu (shodný ukazatel, dva různé regiony), očekáváme, že data budou srovnatelná.

SROVNATELNOST A SOUDRŽNOST

DEFINICE POJMU (1b)

- Definice podle Nařízení 223/2009:

„**Soudržnost**“ označuje skutečnost, zda lze údaje spolehlivě různými způsoby a pro různé účely kombinovat.

- Soudržnost je obecnějším případem srovnatelnosti, který navíc zahrnuje i případy, kdy konfrontujeme různé datové položky (ukazatele) za stejnou populaci, referenční období, region atd.

→ navíc **RŮZNÉ UKAZATELE, STEJNÉ ATRIBUTY**

- Běžně používané synonymum pro soudržnost: **Koherence**
- Příklad: Pokud vedle sebe budeme klást údaje o produkci a zaměstnanosti, nejsou srovnatelné. Lze ale čekat, že více zaměstnanců více vyrobí a že tedy mezi nimi bude nějaký vzájemný vztah. Očekáváme koherenci. Takové srovnání má samozřejmě smysl provádět za jedno území, ve stejném časovém období atd.

SROVNATELNOST A SOUDRŽNOST

DEFINICE POJMU (2)

- Srovnatelnost a soudržnost se týkají rozdílů z hlediska **konceptů** (populace, klasifikace, definice), **nástrojů a postupů měření** (např. metod sběru dat)

- Příklad: Švédští kolegové zjistili, že naměřené hodnoty BMI jsou závislé na formě dotazování. Při telefonickém rozhovoru se respondenti vidí štíhlejší než v případech, kdy jsou osobně dotazováni tazatelem. I při osobním rozhovoru ale skutečný stav přikrášlují, protože údaje z převážení u lékaře bývají ještě vyšší. Metoda sběru dat tedy ovlivňuje výsledek. Pokud šetření BMI probíhá v různých zemích *různými metodami*, nebudou údaje z jednotlivých zemí *srovnatelné*. (Zdroj: Prezentace na DGINS 2015)

- Srovnatelnost a soudržnost \neq shoda

- Dva údaje mohou být soudržné a srovnatelné (stejné koncepty i metody), ale přesto se mohou lišit kvůli různé přesnosti a spolehlivosti (např. různá návratnost u předběžných a definitivních dat)

SROVNATELNOST A SOUDRŽNOST

DEFINICE POJMU (3)

Srovnatelností a soudržností se lze zabývat:

■ V čase

- Různé verze údaje o shodném období (předběžná / definitivní)
- Shodné údaje z různých období o stejné frekvenci (→ *délka časové řady*)
- Konzistentní údaje za různé časové intervaly (měsíc/čtvrtletí/rok)

■ Vnitřně

- např. vnitřní koherence mezi agregačními úrovněmi výstupu

■ Geograficky (*např. zrcadlová srovnání ve statistice zahraničního obchodu*)

■ Mezi různými statistikami

- Shodné ukazatele za stejné období v různých výstupech / statistikách
- Ukazatele vypovídající o obdobném jevu
- Ukazatele, kde lze přepokládat logickou souvislost

SROVNATELNOST A SOUDRŽNOST

ILUSTRÁČNÍ PŘÍKLAD Z PRAXE

- ČSÚ odpovídal na dotaz slovenských Hospodářských novin, které objevily, že dle dat ČSÚ minulý rok Slovensko navštívilo 800 tisíc českých turistů, ale podle údajů ŠÚ SR to bylo jen 500 tisíc turistů. V čem je problém? Novináři použili český údaj z výběrového šetření cestovního ruchu a slovenský údaj z šetření ubytovacích zařízení. Jde o různé ukazatele. U VŠCR jde o veškeré návštěvy Slovenska, včetně těch, kdy dotyčný nocoval třeba u příbuzných. Slovenské číslo se týká hostů v hromadných ubytovacích zařízeních, tedy hotelích a podobně.
- Tyto údaje **nejsou srovnatelné** a ani to nebylo jejich cílem. Ukazatele mají **různé definice**. Naopak se zdá, že údaje **jsou soudržné**. Jestliže 500 tis. hostů bylo v hromadném ubytovacím zařízení a celkem jich na Slovensko vyjelo 800 tis., 300 tis. muselo bydlet někde jinde. To je poměrně rozumné a uvěřitelné. Ukazatele se liší, ale vzájemný vztah dává smysl. Kdyby 500 tis. občanů ČR vyjelo na Slovensko a 800 tis. by bydlelo v hotelu, data by určitě soudržná nebyla.
- Zmatení uživatele lze předejít, pokud jsou *dostupná* metadata, která přispějí ve *srozumitelnosti* dané statistiky. Těm ale novináři bohužel nevěnovali pozornost.

SROVNATELNOST A SOUDRŽNOST

KODEX EVROPSKÉ STATISTIKY – PRINCIP 14

Evropské statistiky jsou vnitřně i časově konzistentní a srovnatelné mezi regiony a zeměmi; je možné kombinovat a společně využívat odpovídající údaje z různých zdrojů.

UKAZATELE:

14.1: Statistiky jsou vnitřně soudržné a konzistentní (tzn., že se v nich dodržuje aritmetická a účetní shoda).

14.2: Statistiky v přiměřeném časovém období jsou srovnatelné.

14.3: Statistiky se sestavují na základě společných standardů s ohledem na rozsah, definice, jednotky a klasifikace v různých zjišťováních a zdrojích.

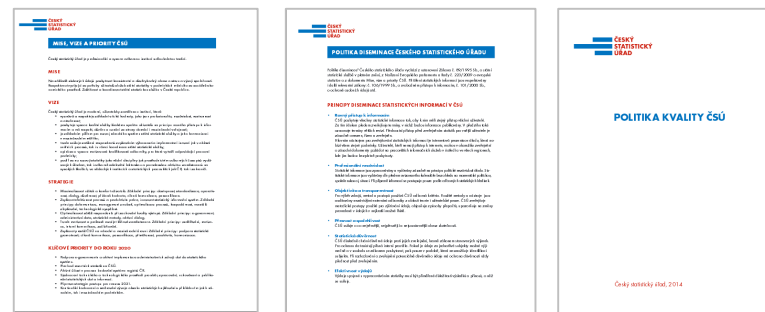
14.4: Statistiky z různých zdrojů a s různou periodicitou se porovnávají a sladují.

14.5: Srovnatelnost údajů mezi zeměmi se v rámci Evropského statistického systému zajišťuje pravidelnými výměnami mezi Evropským statistickým systémem a ostatními statistickými systémy. Provádějí se metodické studie v úzké spolupráci členských států a Eurostatu.

SROVNATELNOST A SOUDRŽNOST IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (1)

V klíčových dokumentech ČSÚ:

- Závazek kvality
- Politika kvality
- Politika diseminace

■ Revizní politika - zprostředkovaně, revize jsou nástrojem , jak v čase srovnatelnost a soudržnost statistik zvyšovat

→ Závazky z veřejných klíčových dokumentů se promítají do interních předpisů, postupů a nástrojů.

SROVNATELNOST A SOUDRŽNOST IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (2)

Systémové nástroje na podporu srovnatelnosti a soudržnosti:

■ **Systém statistických registrů**

- Podpora z hlediska sledovaných souborů – jednotný zdroj
- Navazující systém: KDB – koordinace zařídění mezi úlohami, stabilita (NACE)

■ **Statistický metainformační systém**

- Jednotné definice (SMS Ukaz), klasifikace (SMS Klas)
- Jednotná definice statistických úloh vč. kontrolních vazeb (SMS Úlohy)
- Jednotné nástroje na pořízení dat (aplikace DANTE/DANTE Web/PDF)
- Nástroje pro definování výstupů vč. kontrolních tabulek (SMS Výstupy)
- Archivace a analýza jednotlivých verzí zpracování (SMS Central)
- Propojené nástroje napříč procesem (výběr, pořízení, zpracování, výstupy)
- DWH jako nástroj podporující analýzu dat z různých úloh
- Systémová podpora nakládání s informacemi o kvalitě (SMS Kvalita)

→ Podpora jednotnosti **konceptů, nástrojů a postupů měření**

SROVNATELNOST A SOUDRŽNOST IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (3)

Konkrétní postupy a metody se liší v závislosti na dané statistické úloze. Příklady implementace zásad:

- Koordinované využití administrativních zdrojů
 - Jednotná zpracování, pak aktualizace RES, využití pro odhady, aktualizaci souborů a podchycení organizačních změn
- Kontrola výstupních dat, analýzy
 - Kontroly ZS/VS (shoda populací)
 - Validací procedury výstupů (vč. využití externích validačních nástrojů)
 - Specifické analýzy soudržnosti (např. srovnání indexů produkce s HPH v NÚ při metodických auditech, provádí se analýzy předstihových schopností krátkodobých ukazatelů - viz konjunkturální průzkum vs. STS)

SROVNATELNOST A SOUDRŽNOST IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (4)

Příklady (pokračování):

- Narovnávání výstupů s různou frekvencí:
 - Viz revizní politika ČSÚ (např. propojený systém pro STS, SBS, NÚ)
- Předávání údajů mezi jednotlivými šetřeními
 - ÚNP+SBS, PRODCOM+SBS, M→Q v STS, Q→R v SBS
- Integrované systémy statistických šetření
 - Podniková šetření (viz výše), šetření v domácnostech

POZOR: Srovnatelnost není srovnávání.

To představuje metodu, která sice umožňuje hodnotit mj. i srovnatelnost (*schopnost* být srovnáván, která vyplývá z použitých konceptů, postupů a nástrojů měření). Např. kontrolní vazby hlídající kvalitu mikrodat zpravidla řeší především logiku a konzistenci vykázaných údajů. Zlepšují spíše přesnost (podle metodiky by data měla být srovnatelná, ale je tam prostě chyba).

10. PROFESIONÁLNÍ NEZÁVISLOST ČSÚ – POJEM A PŘÍKLADY PRAKTICKÉ REALIZACE

K úloze oficiální statistiky

„Výstupy ČSÚ by měly fungovat pro decizní sféru jako **barometr** vývoje ekonomiky a společnosti. Vysoká **hodnota** oficiální statistiky spočívá zejména a právě v její nezpochybnitelné **objektivitě**. ... Jak politická, tak i úřední moc se může z různých důvodů snažit ovlivňovat výstupy statistiky a historie je toho svědkem. **Pouze dostatečná míra nezávislosti umožňuje těmto tlakům efektivně čelit.**

...nařízení o evropské statistice jednoznačně stanoví, že by předsedové národních statistických úřadů měli být oprávněni samostatně rozhodovat o všech otázkách týkajících se řízení národních statistických úřadů. Rovněž stanoví řadu požadavků na absenci jakýchkoliv tlaků na oficiální statistiku, její profesionální nezávislost, nestrannost a kvalitu.“

- Podrobněji viz: I. Ritschelová. *Nezávislou statistiku společnost potřebuje*. Statistika a My, 07-08/2014. <<https://statistikaamy.csu.gov.cz/2014/07/nezavislou-statistiku-spolecnost-potrebuje>>

Pojem „profesionální (odborná) nezávislost“

- Zásada č. 1 Kodexu evropské statistiky (KES):
 - *Důvěryhodnost evropských statistik je zajištěna **profesionální nezávislostí** statistických úřadů na jiných politických, řídicích nebo správních úřadech a institucích, stejně jako subjektech soukromého sektoru.*
- Čl. 2 nařízení o evropské statistice (NES):
 - *„profesionální nezávislostí“ se rozumí, že se statistika musí vyvíjet, vypracovávat a šířit **nezávisle**, zejména pokud jde o výběr používaných **technik, definic, metodik a zdrojů** a o **načasování** a obsah všech **forem šíření**, a že plnění těchto úkolů musí probíhat **bez jakýchkoliv tlaků** politických či zájmových skupin nebo orgánů Unie či vnitrostátních orgánů.*

Profesionální (odborná) nezávislost

„ V rámci své činnosti ČSÚ bezpodmínečně dodržuje zásadu **odborné nezávislosti na politických nebo jiných správních institucích, stejně tak jako na subjektech soukromého sektoru**. Tímto zabezpečuje důvěryhodnost produkovaných statistických výstupů a jejich vysokou uživatelskou hodnotu pro potřeby občanské společnosti.

Mezi základní pilíře odborné nezávislosti ČSÚ patří **neustrannost a apolitičnost postavení předsedy**, který má vysokou pozici v hierarchii státní správy. Z toho vyplývá **vysoká míra samostatnosti ČSÚ** při nastavování parametrů kvality statistických procesů a výstupů. “

– Podrobněji viz: ČSÚ. *Politika kvality ČSÚ*. 2022.

csu.gov.cz > O ČSÚ > Kvalita a inovace > Strategie a politiky řízení kvality

Nezávislost na politickém nebo jiném zasahování při vývoji, tvorbě a šíření statistik

- Působnost ČSÚ (§ 4 z. o státní statistické službě - ZSSS):
 - ... stanoví metodiku statistických zjišťování...
 - ... provádí statistická zjišťování...
 - ... sestavuje souhrnné statistické charakteristiky...
 - ... vydává, zveřejňuje a poskytuje statistické informace...
- Záruky nezávislosti a nestrannosti (§ 5 ZSSS):
 - ... je nezávislý při vytváření statistických informací...
 - ... postupuje tak, aby nebyla narušena objektivita informací a nebyly omezeny nebo zkresleny zveřejňované údaje...
 - ... řídí se zákony, uplatňuje odborná hlediska, požadavky na profesionální etiku a používá vědecké metody statistické práce.

Předseda má dostatečně vysoké postavení a odbornost

- ČSÚ je ústředním orgánem státní správy
 - Organizační a finanční samostatnost
 - Zvláštní postavení dle služebního zákona (SZ)
 - § 2 (1) SZ: Tento zákon se nevztahuje na:
 - ... i) předsedu a místopředsedu Českého statistického úřadu
- V čele ČSÚ je předseda, kterého na návrh vlády jmenuje a odvolává prezident ČR
 - Plat v rozsahu odpovídajícím prezidentovi NKÚ
 - Účastní se jednání schůze vlády bez práva hlasování
- Kritéria pro jmenování včetně **odbornosti** přímo souvisí s působností (§ 4 ZSSS), zárukami nestrannosti (§ 5 ZSSS) a požadavky k proceduře jmenování (čl. 5a (4) NES)

Předseda zodpovídá za nezávislý vývoj, tvorbu a diseminaci statistik

- V souladu s § 5 ZSSS předseda, jakožto osoba v čele ČSÚ, zabezpečuje:
 - uplatňování odborných hledisek a profesionální etiky,
 - používání vědeckých metod,
 - nezávislost při vytváření statistických informací,
 - nezkreslení zveřejňovaných údajů.
- Tomu odpovídají všechny:
 - vnitřní procesy a nástroje,
 - organizační struktura (sběr – zpracování – diseminace),
 - systém interních předpisů a
 - postupy alokace lidských a finančních zdrojů.

Předseda samostatně rozhoduje o metodice tvorby a načasování zveřejnění statistik

- Předseda je zodpovědný za metodiku (§ 3 a § 4 ZSSS):
 - stanoví statistickou metodiku ČSÚ
 - projednává s ministerstvy metodiku, podle které postupují (nikoliv naopak)
- Předseda je zodpovědný za diseminaci (§ 18 a § 4 ZSSS):
 - *... zveřejňuje statistické informace ve lhůtách, v rozsahu a způsobem, který předem sám oznámí...*

Načasování

ČSÚ s významným předstihem zveřejňuje termíny publikování statistických výstupů na příští rok, a to vždy bez ohledu na politickou či společenskou situaci, která bude v momentě jejich zveřejnění. Dodržování těchto termínů je průběžně kontrolováno. Revize dat jsou plánovány a realizovány v souladu s Politikou revizí, která je veřejným dokumentem.

– ČSÚ. *Politika kvality ČSÚ. 2022.*

csu.gov.cz > O ČSÚ > Kvalita a inovace > Strategie a politiky řízení kvality

– ČSÚ. *Katalog produktů.*

csu.gov.cz > Databáze a aplikace > Katalog produktů

Jsou publikovány statistické pracovní programy a reporty

- (Roční) pracovní program ČSÚ tvoří:
 - Katalog produktů a Program statistických zjišťování
 - Návrh rozpočtu
 - Prioritní úkoly
- Reporty o realizaci pracovního programu:
 - Systém zveřejňování výstupů (v reálném čase)
 - Státní závěrečný účet
 - Výroční zpráva a interní zprávy o plnění prioritních úkolů

Katalog produktů

- Je úplný seznam všech výstupů, které Český statistický úřad vydává včetně anotace obsahu, termínů a formy zveřejnění v souladu s § 18 ZSSS.
- Interní proces přípravy Katalogu produktů (tzv. edičního plánu) je upraven zvláštní směrnicí.
- Konkrétní tituly do edičního plánu na daný rok navrhuje vedoucí útvarů. Přípravu koordinuje odbor informačních služeb.
- Katalog produktů na další rok schvaluje předseda ČSÚ po projednání v rámci Kolegia (nejpozději v září běžného roku).
- Za dodržení v plném rozsahu odpovídají vedoucí pracovníci statistických útvarů.

Program statistických zjišťování

- Obsahuje seznamy statistických zjišťování se zpravodajskou povinností pro daný rok .
- Program statistických zjišťování na každý rok je v souladu s odst. 2 § 10 ZSSS zveřejněn formou vyhlášky.
- Zveřejňování produktů předem ohlášených v rámci *Katalogu produktů*, potažmo naplňování *Programu statistických zjišťování*, probíhá prostřednictvím zveřejnění titulů katalogu produktů v reálném čase online.

Prioritní úkoly

- Jsou každoročně stanovovány vrcholovým vedením ČSÚ.
- Navazují na strategické cíle úřadu a zahrnují aktivity, které jsou nejvýznamnější z hlediska dalšího vývoje úřadu.
- Postup plnění prioritních úkolů je v čtvrtletních intervalech sledován a hodnocen vrcholovým vedením úřadu prostřednictvím průběžných zpráv pro Kolegium předsedy.
- Souhrnné informace o plnění prioritních úkolů jsou obsaženy ve výročních zprávách ČSÚ.

Rozpočet ČSÚ

- Je součástí návrhu zákona o státním rozpočtu ČR.
- Příprava návrhu rozpočtu pro Ministerstvo financí je spojena s procesem plánování pracovního programu, který zohledňuje potřeby sběru a produkce statistických dat.
- Návrh zákona o státním rozpočtu, který obsahuje souhrn finančních požadavků resortů, následně předkládá Ministerstvo financí ke schválení vládě.
- Plnění rozpočtu ČSÚ je součástí tzv. státního závěrečného účtu, který rovněž připravuje Ministerstvo financí.

Statistiky jsou odděleny od politických prohlášení

- Načasování zveřejnění je plánováno s předstihem
 - Katalog produktů pro rok R v září roku R-1
- Zveřejňování informací je řešeno zásadně interně
 - Příslušné směrnice
 - Politika diseminace
 - Manuál jednotného vizuálního stylu
- Viz také: ČSÚ. *Politika diseminace ČSÚ. 2022.*
csu.gov.cz > O ČSÚ > Kvalita a inovace > Strategie a politiky řízení kvality

ČSÚ se veřejně vyjadřuje ke kritice a případům zneužití statistik

- Krizová komunikace (kritika, nevhodné používání či desinterpretace dat):
 - monitoring médií (odborné útvary s útvarem vnější komunikace)
 - směrnice, kterou se vydávají zásady pro komunikaci zaměstnanců ČSÚ s médii a jejich publikační činnost
 - tiskové zprávy či cílené dopisy (redaktorům, ministrům aj.)
- Meziresortní připomínková řízení:
 - monitoring elektronické knihovny připravované legislativy eKlep (odborné útvary za podpory právního útvaru)
 - směrnice o zásadách a postupech ČSÚ při legislativní činnosti
 - součástí jsou i vyjádření k příp. kritice, nevhodnému používání či desinterpretaci dat produkováných ČSÚ

Jmenování předsedy je založeno pouze na odbornosti

- Procedura výběru je vhodná:
 - s funkcí je neslučitelné členství v politické straně,
 - kritéria pro jmenování se odvíjí od působnosti ČSÚ a požadavků na profesionalitu a vědeckou nezávislost (§ 4-5 ZSSS).
- Procedura výběru je transparentní:
 - na návrh vlády jej jmenuje a odvolává prezident (§ 3 ZSSS),
 - nařízení o evropské statistice výslovně požaduje, aby byla transparentní (čl. 5a (4) NES).
- Procedura výběru je stabilní:
 - od 15. června 1995 znění ustanovení nebylo modifikováno
- Délka funkčního období není právně upravena

Důvody odvolání předsedy stanoví zákon

- Důvody pro odvolání lze odvodit z § 3 a § 5 ZSSS, tedy nesplnění zákonných podmínek, jako je:
 - členství v politické straně
 - porušení zákonů, např. porušení ochrany důvěrných údajů, nestrannosti a nezávislosti, zkreslování statistických informací
- NES explicitně stanoví, že důvody pro odvolání nesmí ohrozit profesionální nezávislost (čl. 5a (4) NES)

Nařízení o evropské statistice (NES)

Čl. 5a(4)

„Členské státy zajistí, aby postupy přijímání a jmenování předsedů národních statistických úřadů a ve vhodných případech také vedoucích statistických útvarů jiných vnitrostátních orgánů, které vypracovávají evropské statistiky, byly transparentní a založeny výhradně na odborných kritériích. Těmito postupy by mělo být zajištěno respektování zásady rovných příležitostí... Důvody pro odvolání předsedů NSÚ nebo jejich převedení na jinou pozici nesmějí ohrozit profesionální nezávislost.“

Zákon o státní statistické službě (ZSSS)

§ 3

„V čele Českého statistického úřadu stojí předseda, kterého na návrh vlády jmenuje a odvolává prezident republiky. S funkcí předsedy Českého statistického úřadu je neslučitelné členství v politické straně nebo politickém hnutí. Předsedovi Českého statistického úřadu náleží plat a další náležitosti související s výkonem jeho funkce ve stejném rozsahu jako prezidentovi Nejvyššího kontrolního úřadu podle zvláštního zákona. Předseda Českého statistického úřadu se považuje za služební orgán podle zákona o státní službě.“

11. ZÁSADY NESTRANNOSTI A OBJEKTIVITY STATISTICKÉ ČINNOSTI – POJEM A PŘÍKLADY PRAKTICKÉ REALIZACE

STATISTICKÉ ZÁSADY

(dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 – čl. 2)

1. vývoj, vypracování a šíření evropské statistiky se řídí těmito **statistickými zásadami:**

....

- b) **„nestranností“**, kterou se rozumí, že se statistika musí vyvíjet, vypracovávat a šířit neutrálním způsobem a že se všem uživatelům musí dostat rovného zacházení;
- c) **„objektivitou“**, kterou se rozumí, že se statistika musí vyvíjet, vypracovávat a šířit systematicky, spolehlivě a nepředpojatě; to předpokládá používání profesionálních a etických norem a skutečnost, že dodržované politiky a postupy jsou pro uživatele a respondenty zjišťování transparentní

NESTRANNOST A OBJEKTIVITA

KODEX EVROPSKÉ STATISTIKY – PRINCIP 6 (1)

Statistické orgány při vývoji, tvorbě a šíření evropských statistik ctí **vědeckou nezávislost** a postupují **objektivně, odborně a transparentně** tak, že se se všemi uživateli jedná stejným způsobem.

UKAZATELE

- 6.1: Statistiky jsou sestavovány na objektivním základě určeném statistickými hledisky.
- 6.2: Výběr zdrojů a statistických metod a rovněž rozhodnutí o šíření statistik se řídí statistickými hledisky.
- 6.3: Chyby zjištěné v publikovaných statistikách se opraví a zveřejní v nejkratší možné lhůtě.
- 6.4: Informace o použitých metodách a postupech jsou veřejně dostupné.
- 6.5: Data a časy zveřejnění statistik jsou oznámeny předem.

NESTRANNOST A OBJEKTIVITA

KODEX EVROPSKÉ STATISTIKY – PRINCIP 6 (2)

UKAZATLE (pokračování)

- 6.6: Větší revize nebo změny metodik se oznamují v předstihu.
- 6.7: Všichni uživatelé mají ke zveřejněným statistikám stejný přístup ve stejnou dobu. Jakýkoli přednostní přístup před zveřejněním statistik pro jakéhokoli vnějšího uživatele je omezen, řízen a zveřejněn. V případě, že dojde k úniku informací, jsou postupy předcházející zveřejňování upraveny tak, aby byla zajištěna nestrannost.
- 6.8: Zveřejnění statistik a prohlášení přednesená na tiskových konferencích jsou objektivní a nestranná.

NESTRANNOST A OBJEKTIVITA

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (1)

Zákon č. 89/1995 - § 5 Závazky nestrannosti státní statistické služby - ČSÚ:

- a) při výkonu státní statistické služby se řídí zákony a ostatními právními předpisy, uplatňuje odborná hlediska, požadavky na praktické využití a profesionální etiku a používá vědecké metody statistické práce,
- b) je nezávislý při vytváření statistických informací. Při získávání údajů a zpracování a vyhodnocování statistických informací postupuje tak, aby nebyla narušena objektivita informací a nebyly omezeny nebo zkresleny zveřejňované údaje.

NESTRANNOST A OBJEKTIVITA IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (2)

v klíčových dokumentech ČSÚ:

- Závazek kvality
- Politika kvality
- Politika diseminace
- Politika revizí
- Etický kodex zaměstnance

→ Závazky z veřejných klíčových dokumentů se promítají do interních předpisů, postupů a nástrojů.

The collage consists of several overlapping document pages from the Czech Statistical Office (ČSÚ). The visible text includes:

- MISE, VIZE A PRIORITY ČSÚ**: A document titled 'MISE, VIZE A PRIORITY ČSÚ' with the subtitle 'Český statistický úřad je profesionální a vyznačuje se odbornou kvalitou svého kolektivu lidí.' It contains sections for 'MISE' (Mission), 'VIZE' (Vision), and 'KLÍČOVÉ PRIORITY DO ROKU' (Key priorities for the year).
- POLITIKA DISEMINACE ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU**: A document titled 'POLITIKA DISEMINACE ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU' with the subtitle 'Politika diseminace' and 'Principy diseminace statistických informací v ČSÚ'. It details the office's commitment to providing accessible and reliable statistical information.
- POLITIKA KVALITY ČSÚ**: A document titled 'POLITIKA KVALITY ČSÚ' with the subtitle 'Český statistický úřad, 2014'. It outlines the quality policy of the office.

NESTRANNOST A OBJEKTIVITA

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (3)

■ Směrnice

- 3/2018 o zásadách poskytování Rychlých informací a vybraných výstupů
 - postupy pro plánování, projednávání a schvalování Rychlých informací, souborných analýz a Tiskových zpráv před zveřejněním
- 5/2018, kterou se stanoví postup při zveřejňování statistických informací
 - existence Katalogu produktů
 - postup zveřejnění
- 3/2015 k zásadám pro poskytování statistických informací z ČSÚ externím uživatelům
 - kdo může poskytovat informace, poskytování mikrodat pro vědecké a výzkumné účely
- 4/2018 o zásadách komunikace zaměstnanců ČSÚ s médii a o jejich publikační a prezentační činnosti

NESTRANNOST A OBJEKTIVITA

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (4)

- Katalog produktů
 - seznam všech výstupů vč. termínu zveřejnění
 - zveřejňuje se na webu vždy v prosinci (RI už v září) – na celý následující rok
- Čas zveřejňování
 - RI se zveřejňují vždy v 9,00 hod.
 - publikace automatizovaně v 9,00 hod. nebo ručně kdykoli
- Periodicita
 - odpovídá evropským standardům
- Odchyvky od Katalogu produktů
 - oznámeny předem, pokud o nich víme, a vysvětleny resp. zdůvodněny

NESTRANNOST A OBJEKTIVITA

IMPLEMENTACE v ČSÚ – podrobněji (5)

- Projednávání RI a souborných analýz v grémiu předsedy
- 4x ročně se příprava Plánu tiskových konferencí vč. schválení Kolegiem předsedy
- Existují Manuál k přípravě tiskových zpráv a Manuál k přípravě tiskových konferencí
- Informace o použitých (neustranných a objektivních) metodách a postupech jsou veřejně dostupné
 - Databáze metainformací
 - Metodika u jednotlivých statistik, u publikací

12. POSTAVENÍ PŘEDSEDY ČSÚ – PROCEDURA A PODMÍNKY JMENOVÁNÍ, ZÁRUKY NESTRANNOSTI

Nařízení o evropské statistice (NES)

Čl. 5a(4)

„Členské státy zajistí, aby postupy přijímání a jmenování předsedů národních statistických úřadů a ve vhodných případech také vedoucích statistických útvarů jiných vnitrostátních orgánů, které vypracovávají evropské statistiky, byly transparentní a založeny výhradně na odborných kritériích. Těmito postupy by mělo být zajištěno respektování zásady rovných příležitostí... Důvody pro odvolání předsedů NSÚ nebo jejich převedení na jinou pozici nesmějí ohrozit profesionální nezávislost.“

Zákon o státní statistické službě (ZSSS)

§ 3

„V čele Českého statistického úřadu stojí předseda, kterého na návrh vlády jmenuje a odvolává prezident republiky. S funkcí předsedy Českého statistického úřadu je neslučitelné členství v politické straně nebo politickém hnutí. Předsedovi Českého statistického úřadu náleží plat a další náležitosti související s výkonem jeho funkce ve stejném rozsahu jako prezidentovi Nejvyššího kontrolního úřadu podle zvláštního zákona. Předseda Českého statistického úřadu se považuje za služební orgán podle zákona o státní službě.“

Procedura jmenování a odvolávání

- Předseda je vyjmut z působnosti služebního zákona (SZ):
 - § 2 (1) SZ: *Tento zákon se nevztahuje na:*
 - ... i) *předsedu a místopředsedu Českého statistického úřadu*
- Jmenování předsedy je výsledkem konsensu dvou na sobě nezávislých nejvyšších institutů státní moci.

Hlavní záruky nestrannosti předsedy ČSÚ

- Působnost ČSÚ (§ 4 ZSSS):
 - ... stanoví metodiku statistických zjišťování...
 - ... provádí statistická zjišťování...
 - ... sestavuje souhrnné statistické charakteristiky...
 - ... vydává, zveřejňuje a poskytuje statistické informace...
- Záruky nezávislosti a nestrannosti (§ 5 ZSSS):
 - ... je nezávislý při vytváření statistických informací...
 - ... postupuje tak, aby nebyla narušena objektivita informací a nebyly omezeny nebo zkresleny zveřejňované údaje...
 - ... řídí se zákony, uplatňuje odborná hlediska, požadavky na profesionální etiku a používá vědecké metody statistické práce...

Hlavní záruky nestrannosti předsedy ČSÚ

– Čl. 5a NES

– Předsedové NSÚ:

- mají výlučnou odpovědnost za rozhodování o procesech, statistických metodách, standardech a postupech, o obsahu a načasování zveřejňování statistických výstupů a publikací pro evropskou statistiku vyvíjenou, vypracovávanou a šířenou statistickými úřady;
- mají pravomoc rozhodovat o všech záležitostech týkajících se vnitřního řízení statistických úřadů;
- při plnění statistických úkolů jednají nezávisle a nežadají vládu ani jiné instituce, orgány, úřady nebo subjekty o pokyny, ani je od nich nepřijímají;
- ...

Načasování: Katalog produktů

ČSÚ s významným předstihem zveřejňuje termíny publikování statistických výstupů na příští rok, a to vždy bez ohledu na politickou či společenskou situaci, která bude v momentě jejich zveřejnění. Dodržování těchto termínů je průběžně kontrolováno. Revize dat jsou plánovány a realizovány v souladu s Politikou revizí, která je veřejným dokumentem.

– ČSÚ. *Politika kvality ČSÚ. 2022.*

csu.gov.cz > O ČSÚ > Kvalita a inovace > Strategie a politiky řízení kvality

– Viz také: ČSÚ. *Katalog produktů.*

csu.gov.cz > Databáze a aplikace > Katalog produktů

Hlavní záruky nestrannosti ČSÚ

- ...
- odpovídají za statistickou činnost a plnění rozpočtu statistických úřadů;
- zveřejňují výroční zprávy a mohou vyjádřit své připomínky k záležitostem týkajícím se prostředků na statistickou činnost;
- koordinují statistické činnosti všech vnitrostátních orgánů, které odpovídají za vývoj, vypracovávání a šíření evropské statistiky;
- v případě potřeby vypracovávají národní pokyny pro zajištění kvality při vývoji, vypracovávání a šíření veškeré evropské statistiky v rámci svých vnitrostátních statistických systémů a sledují a přezkoumávají jejich provádění, avšak odpovídají za zajištění souladu s těmito pokyny výhradně v rámci statistických úřadů;
- zastupují svůj vnitrostátní statistický systém v rámci Evropského statistického systému.

Předseda ČSÚ má dostatečně vysoké postavení a odbornost

- ČSÚ je ústředním orgánem státní správy
 - Organizační a finanční samostatnost
 - Zvláštní postavení dle služebního zákona (SZ)
 - § 2 (1) SZ: Tento zákon se nevztahuje na:
 - ... i) předsedu a místopředsedu Českého statistického úřadu
- V čele ČSÚ je předseda, kterého na návrh vlády jmenuje a odvolává prezident ČR
 - Plat v rozsahu odpovídajícím prezidentovi NKÚ
 - Účastní se jednání schůze vlády bez práva hlasování
- Kritéria pro jmenování včetně **odbornosti** přímo souvisí s působností (§ 4 ZSSS), zárukami nestrannosti (§ 5 ZSSS) a požadavky k proceduře jmenování (čl. 5a (4) NES)

Předseda ČSÚ zodpovídá za nezávislý vývoj, tvorbu a diseminaci statistik

- V souladu s § 5 ZSSS předseda, jakožto osoba v čele ČSÚ, zabezpečuje:
 - uplatňování odborných hledisek a profesionální etiky,
 - používání vědeckých metod,
 - nezávislost při vytváření statistických informací,
 - nezkreslení zveřejňovaných údajů.
- Tomu odpovídají všechny:
 - vnitřní procesy a nástroje,
 - organizační struktura (sběr – zpracování – diseminace),
 - systém interních předpisů a
 - postupy alokace lidských a finančních zdrojů.

Předseda ČSÚ samostatně rozhoduje o metodice tvorby a načasování zveřejnění statistik

- Předseda je zodpovědný za metodiku (§ 3 a § 4 ZSSS):
 - stanoví statistickou metodiku ČSÚ
 - projednává s ministerstvy metodiku, podle které postupují (nikoliv naopak)
- Předseda je zodpovědný za diseminaci (§ 18 a § 4 ZSSS)
 - *... zveřejňuje statistické informace ve lhůtách, v rozsahu a způsobem, který předem sám oznámí...*

Jmenování předsedy je založeno pouze na odbornosti

- Procedura výběru je vhodná:
 - s funkcí je neslučitelné členství v politické straně
 - kritéria pro jmenování se odvíjí od působnosti ČSÚ a požadavků na profesionalitu a vědeckou nezávislost (§ 4-5 ZSSS)
- Procedura výběru je transparentní:
 - na návrh vlády jej jmenuje a odvolává prezident (§ 3 ZSSS)
 - nařízení o evropské statistice výslovně požaduje, aby byla transparentní (čl. 5a (4) NES)
- Procedura výběru je stabilní:
 - od 15. června 1995 znění ustanovení nebylo modifikováno
- Délka funkčního období není právně upravena

Důvody odvolání předsedy stanoví zákon

- Důvody pro odvolání lze odvodit z § 3 a § 5 ZSSS, tedy nesplnění zákonných podmínek, jako je:
 - členství v politické straně
 - porušení zákonů, např. porušení ochrany důvěrných údajů, nestrannosti a nezávislosti, zkreslování statistických informací
- NES explicitně stanoví, že důvody pro odvolání nesmí ohrozit profesionální nezávislost (čl. 5a (4) NES)

13. ČESKÁ STATISTICKÁ RADA – ÚLOHA, STRUKTURA A ČLENSTVÍ.

Úloha České statistické rady (ČSR)

- § 6 zákona o státní statistické službě (ZSSS) a Statut ČSR
 - ČSR projednává a zaujímá stanovisko:
 - k návrhu zásad a obsahu Programu statistických zjišťování,
 - k návrhům statistických zjišťování bez zpravodajské povinnosti,
 - k návrhům obecně závazných právních předpisů týkajících se státní statistické služby, které připravuje úřad,
 - ke koncepčním otázkám rozvoje státní statistické služby,
 - posuzuje potřebnost údajů z administrativních zdrojů dat pro ČSÚ.
 - Vyjadřuje se k rozsahu statistických zjišťování, k metodice zjišťování a jejich srovnatelnosti.

Úloha České statistické rady (ČSR)

- Může projednávat i jiné záležitosti státní statistické služby.

„Na svém 48. zasedání dne 20. června 2014 se Česká statistická rada usnesla na tomto prohlášení:

...

- *Z pozice zachování odbornosti, nezávislosti, nestrannosti a objektivitě ČSÚ Česká statistická rada důrazně žádá o vyjmutí ČSÚ z institucionální působnosti navrhovaného zákona o státní službě.“*

- Podrobněji viz: *Prohlášení České statistické rady ve vztahu k vyjmutí Českého statistického úřadu z institucionální působnosti navrhovaného zákona o státní službě. Statistika a My, 07-08/2014.*

<http://www.statistikaamy.cz/2014/07/nezavislou-statistiku-spolecnost-potrebuje>>

Jednání České statistické rady

■ § 6 ZSSS a Statut ČSR

- V čele rady je předseda ČSÚ.
- Rada má nejméně 11 a nejvíce 25 členů.
- Počet členů rady je vždy lichý.
- Předsedu rady zastupuje v jeho nepřítomnosti místopředseda rady, kterého jmenuje předseda rady z členů rady.
- Rada může pro přípravu podkladů ke svému jednání zřizovat odborné komise.
- Předsedu odborné komise jmenuje a odvolává předseda rady. Předsedou komise je vždy některý člen rady.
- Podrobněji viz: czso.cz > Úvod > O ČSÚ > Struktura a vedení úřadu > Česká statistická rada > Statut České statistické rady

Organizace jednání České statistické rady

■ Statut ČSR

- Organizační a administrativní práce rady a komisí zajišťuje ČSÚ.
- Předseda úřadu jmenuje některého z pracovníků ČSÚ do funkce tajemníka rady.
- Tajemník rady připravuje jednání rady, pořizuje záznam a zajišťuje ostatní administrativní úkoly související s činností rady.
 - Viz také: czso.cz > Úvod > O ČSÚ > Struktura a vedení úřadu > Česká statistická rada > Zápisy z jednání
- Tajemník není členem rady, zúčastňuje se však jejího jednání.
- Náklady spojené s činností rady a jejich komisí se hradí z rozpočtu úřadu.

Členství v České statistické radě

■ § 6 ZSSS a Statut ČSR

- Členy rady jmenuje a odvolává předseda ČSÚ.
- Členy rady mohou být zejména osoby významné ve statistice:
 - s dlouholetým přínosem ve statistice,
 - pracující ve vědě, výzkumu a výuce statistiky,
 - významní činitelé statistiky zejména ve státní správě,
 - významní dodavatelé údajů zejména z podnikatelských a zaměstnavatelských svazů a zpravodajských jednotek.
- Členství v radě je osobní, čestné a nezakládá nárok na odměnu.
- Členství v radě je nezastupitelné.
- Viz také: czso.cz > Úvod > O ČSÚ > Struktura a vedení úřadu > Česká statistická rada > Složení České statistické rady

14. ADMINISTRATIVNÍ ZDROJE DAT – POJEM, PRÁVA A POVINNOSTI ORGÁNŮ STATISTIKY A SPRÁVCŮ AZD

Administrativní zdroje dat – pojem, práva a povinnosti orgánů a správců AZD

Využití administrativních zdrojů dat (dále „AZD“) je definováno v **§ 9 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě (dále ZSSS)**

Orgány vykonávající státní statistickou službu využívají údaje, které ministerstva a jiné správní úřady získávají nebo shromažďují na základě zvláštních právních předpisů. ... **právo žádat a využívat**

Ministerstva a jiné správní úřady (= **správci AZD**) jsou povinny potřebné údaje na jejich žádost včas a bezplatně poskytnout ... **povinnost bezplatně poskytnout**

... jsou to údaje získávané pro jiné, než statistické účely ... např. pro výběr daní, platby sociálního a zdravotního pojištění, pro evidenci pracovní neschopnosti, evidenci pojištěnců zdravotních pojišťoven, pro evidenci vynálezů a zlepšovacích návrhů, pro celní řízení.

Využití AZD je definováno též v čl. 17a) novely nařízení o evropské statistice z roku 2015

- Národní statistické úřady (dále **NSÚ**) mají **právo na rychlý a bezplatný přístup** a využívání všech administrativních záznamů a právo tyto záznamy integrovat do statistik, a to v míře nezbytné pro vývoj, vypracovávání a šíření evropské statistiky.
- S NSÚ budou konzultovány ... ve fázi prvotního návrhu podoby, dalšího vývoje a zrušení administrativních záznamů ... pro účely vypracovávání evropské statistiky.
- K administrativním záznamům ... musí být **připojena příslušná metadata**.
- NSÚ a vlastníci administrativních záznamů **zavedou potřebné mechanismy spolupráce**.

Příklady využívání AZD v ČSÚ - 1

Podněty pro přemýšlení

Agregovaná data pro přímé zveřejnění

- na webových stránkách ČSÚ,
- ve Statistické ročence ČR s uvedením zdroje dat (např. ČNB, Český hydrometeorologický ústav, MŠMT).

Individuální údaje pro statistická zpracování se využívají pro:

- zkvalitnění registru ekonomických subjektů (RES); každému IČO se:
 - doplní aktivita na základě dat o platbách sociálního pojištění (*uvažuje se tak, že dokud pojištění platí, tak podniká = je ekonomicky aktivní*),
 - doplní obrat DPH (*tím se stanoví statistická významnost subjektu*),
- zpřesnění rozsahu výběru a zacílení výběrů (*pokud známe obrat, můžeme vybrat pouze jednotky s vyšší hodnotou a neobesílat ty malé*),
- zefektivnění odhadů (*na základě znalosti určitých údajů lze odhadnout jiné*),
- tvorba modelů (*např. s využitím DPH pro národní účty*),
- *pozitivním dopadem je omezení výběrů respondentů a tím i snížení jejich zátěže.*

Příklady využívání AZD v ČSÚ - 2

Podněty pro přemýšlení - **Nejdůležitější zdroje pro centrální zpracování**

Nejdůležitější zdroje:

- plátcí daně z přidané hodnoty (čtvrtletně, měsíčně),
- vyměřovací základy sociálního pojištění právnických osob (PO) a fyzických osob (FO),
- počty pojištěných osob (PO, FO),
- roční přiznání k dani z příjmů PO a FO.

Využití:

- aktualizace registru ekonomických subjektů (RES), který je základem pro výběry zpravodajských jednotek (z AZD využívá registr 10x víc údajů než ze statistických zjišťování!)
- informace pro zadávání výběrových kritérií (počet zaměstnanců, výše obratu, aktiv),
- podklady pro dopočty a modely,
- náhrada celých statistických zjišťování nebo jejich částí.

V současnosti ČSÚ využívá cca 130 administrativních zdrojů (srovnej s počtem statistických zjišťování ... 90)

Příklady využívání AZD v ČSÚ - 3

Podněty pro přemýšlení - Předpoklady využití

- Shodné nebo podobné věcné vymezení (počet pojištěnců se liší od počtu zaměstnanců – mohou obsahovat i osoby pracující na dohody; přesto je údaj mimořádně cenný, protože víme o všech IČO, které jsou aktivní)
- Ve strojově čitelném formátu
- K dispozici je ve stanovený čas (pokud jsou později, slouží až pro revize)
- V předem známé kvalitě
- S určitou zárukou předání (vzhledem k tomu, že zpracování statistických informací je nich založeno, pokud by došlo ke zrušení nebo omezení AZD, nemohlo by se zajistit zpracování v odpovídající kvalitě)
- Stabilní zdroj
- Vždy se uzavírají písemné dohody o předávání dat (odpovědnost, termíny, struktura, formát dat a způsob předání)

Příklady využívání AZD v ČSÚ - 4

Podněty pro přemýšlení - Praktické zkušenosti – přínosy (+) a omezení (-) využití

- + Obsah AZD je vždy vymezen právním předpisem (zákonem nebo vyhláškou), jeho znalost je předpokladem pro pochopení vypovídající schopnosti dat
- + Data jsou vždy za všechny subjekty, které splňují určitou podmínku (*např. daňová příznání musí podat každý, kdo podniká*)
- Data nejsou v jedné databázi, dostatečně kvalitní, či v potřebných termínech
- Požaduje se finanční krytí nákladů na úpravu aplikace pro export dat

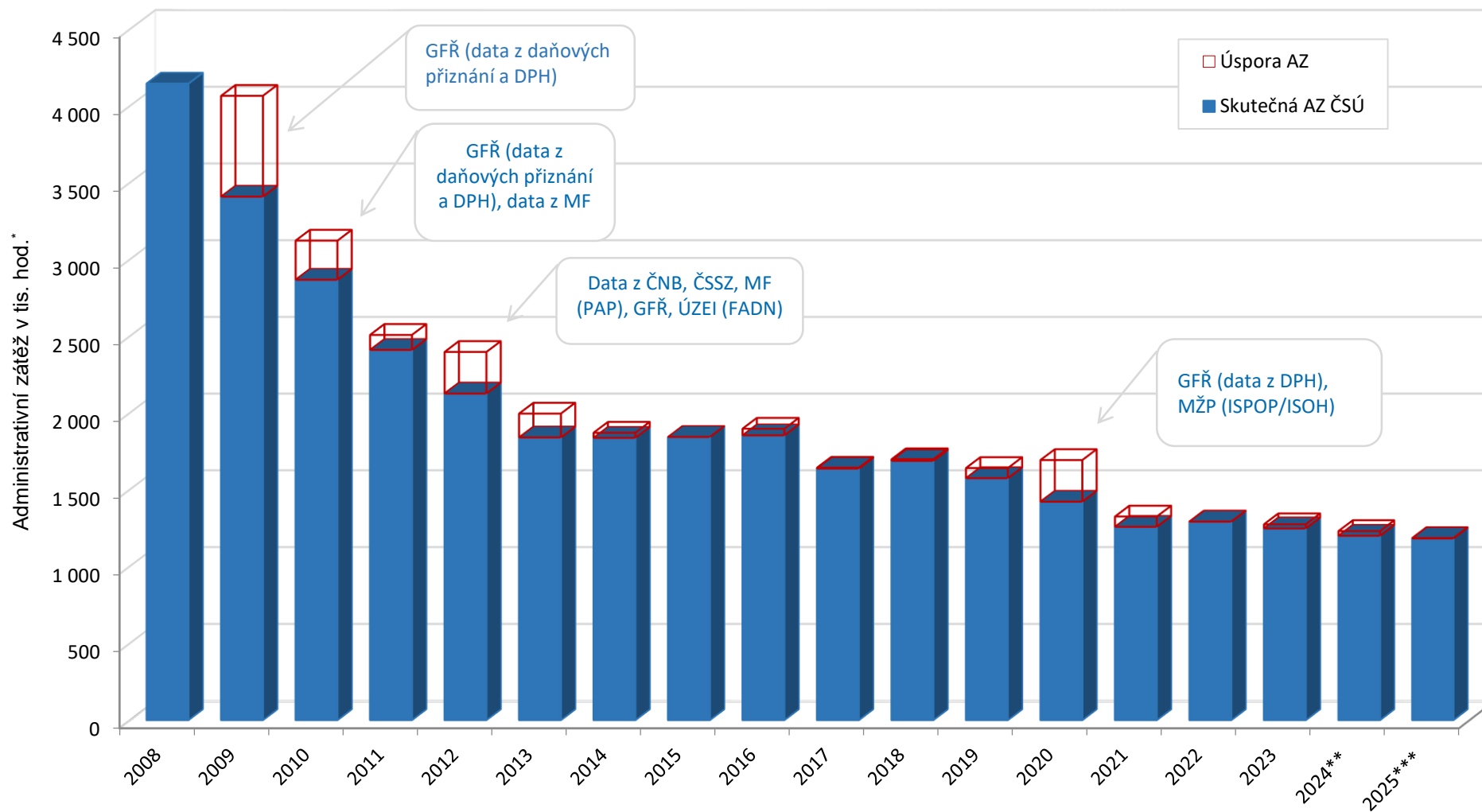
- +/- Pokud je zdroj využitelný, pak je nutné vzít do úvahy, že:
 - každý nový zdroj vyžaduje adekvátní analýzu využití dat a poté implementaci
 - má odlišný obsah (*např. počet pojištěnců není totéž, co počet zaměstnanců*)
 - vlastní identifikace (*DIČ, jakákoli identifikace, např. provozovny MŽP*)
 - odlišné termíny pro zpracování (kontroly správnosti) dat
 - nutno sledovat změny legislativy z důvodu dopadů do obsahu dat

Příklady využívání AZD v ČSÚ - 5

Podněty pro přemýšlení - Praktické zkušenosti – zásadní redukce výkaznictví ČSÚ

- Tvorba systémů STS (2009) a SBS (2008)
- Zrušení výkazu P 4-01 pro OSVČ pro 28 tis. respondentů (2010)
- Omezení výkazu P 5-01: výkazy na míru - snížení obsahu o cca 23 % (2008), snížení výběrového souboru o cca 30 %, tj. na 31 tis. (2012)
- Zrušení části souboru pro výkaz VI 1-01 - přebírání dat od MF (2014)
- Redukce Odp 5-01 za obce (2018) a podnikatele (2019, 2020) – využití dopočtů a dat od MŽP (ze systému ISPOP)
- Redukce SP 1-12 – vytvoření modelů (2020)
- Zrušení výkazu P 3-04 (pro 12 tis. respondentů) – vytvoření modelů (2020)
- Zrušení Zem 1-01 (2023) - přebírání dat od Mze
- Redukce Osev 3-01 (2023) - přebírání dat od Mze
- Obyv 1-12 (sňatky), Obyv 3-12 (úmrtí) - výrazná redukce hlášení matrik v roce 2024, přebírání dat od MV (zjišťování je pouze za cizince)

Zásadní redukce výkaznictví ČSÚ: Graf „Snížení administrativní zátěže přebíráním AZD v letech 2008 – 2025“

Podněty pro přemýšlení

Usnesení vlády ČR č. 1135 ze dne 14. 12. 2016

Realizace integrovaného sběru vybraných údajů pro veřejnou správu

Na základě nařízení o evropské statistice (článku 17a), které umožňuje NSÚ, aby byly zapojeny ve fázi návrhu podoby administrativních záznamů (zdrojů), připravil ČSÚ toto usnesení, kteřé ukládá resortům spolupracovat s ČSÚ.

Cílem je zabezpečit získání dat z dalších AZD, např.:

- dalších dat z daňových přiznání k dani z příjmu FO a PO (z účetních závěrek) ... již v roce 2024 rozjednáno,
- o plátcích DPH z přiznání registrovaných v systému One Stop Shop (OSS) ... již v roce 2024 rozjednáno,
- údajů z kontrolních hlášení,

resp. podílet se na zkvalitnění AZD, např.:

- sladění statistiky odpadů s MŽP ... daří se!

USNESENÍ VLADY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 14. prosince 2016 č. 1135

o realizaci integrovaného sběru vybraných údajů pro veřejnou správu

Vláda

- I. **bere na vědomí** informace o realizaci integrovaného sběru vybraných údajů pro veřejnou správu, obsažené v části III materiálu čj. 1560/16;
- II. **ukládá** členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů pro účely evropské statistiky spolupracovat s Českým statistickým úřadem
 1. již ve fázi prvotního návrhu podoby, změny nebo zrušení administrativních zdrojů dat, které tyto úřady spravují,
 2. při realizaci bezplatného a rychlého přístupu a využívání všech administrativních zdrojů dat, které tyto úřady spravují, včetně připojených metadat;
- III. **mění** usnesení vlády ze dne 18. prosince 2013 č. 980, k návrhu dalšího postupu zefektivnění výkonu státní statistické služby a revize v oblasti výkaznictví a evidencí, tak, že zrušuje bod II/1.

Provedou:

členové vlády,
vedoucí ostatních ústředních správních úřadů

Na vědomí:

předsedkyně Českého statistického úřadu

15. STATISTICKÁ ZJIŠŤOVÁNÍ – POJEM, PROGRAM STATISTICKÝCH ZJIŠŤOVÁNÍ A ZJIŠŤOVÁNÍ NAD JEHO RÁMEC

Statistická zjišťování

Pojem vymezen v § 2 zákona č. 89/1995 sb., o státní statistické službě (ZSSS), písmeno h

Statistickým zjišťováním se rozumí získávání individuálních údajů

od zpravodajských jednotek pro statistické účely dle tohoto zákona.

Statistická zjišťování jsou dvojího typu:

1) se zpravodajskou povinností

- platí pouze pro zjišťování zařazená do „Programu statistických zjišťování“,
- pro podnikatele, státní správu, neziskové organizace aj.,
- povinnost vyplývá se zákona, **nelze ji odmítnout**,
- neplnění může být dle zákona sankcionováno.

2) bez zpravodajské povinnosti

- pro obyvatelstvo, resp. domácnosti je vždy dobrovolné, lze odmítnout,
- výjimkou je Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB), které je povinné a provádí se každých 10 let.

Statistická zjišťování

Pojem definován v § 2 ZSSS, písmeno i, j

Zpravodajskou povinností se rozumí povinnost zpravodajských jednotek poskytnout požadované individuální statistické údaje včas, úplně, správně a pravdivě pro statistická zjišťování, uvedená v programu statistických zjišťování,

Zpravodajskou jednotkou se rozumí právnícká osoba, organizační složka státu nebo fyzická osoba, od nichž se požaduje poskytnutí individuálních údajů ve statistickém zjišťování.

Poznámky:

- „Zpravodajskou jednotkou“ se v terminologii statistiky rozumí „respondent“
- za neplnění lze udělit sankci (viz § 26 a 26a), ale ČSÚ nevyužívá; zasílá se urgence, příp. se respondent kontaktuje telefonicky, blíže viz otázka č. 16
- u téměř všech zjišťování určitá non-response („neodpovědí“)

Právní předpisy pro zjišťování se zpravodajskou povinností

1. **zákon o SSS**, v § 10 definuje přesnou strukturu popisu zjišťování a termín zveřejnění **ve Sbírce zákonů ČR** a § 8 definuje povinnost u fyzických osob
2. **vyhláška č. 394/2001 Sb.**, kterou se stanoví postup při přípravě Programu statistických zjišťování (dále **PSZ**):
stanoví termíny na předložení požadavků na změny obsahu:
 - zjišťování ČSÚ - do 28. února
 - zjišťování resortů - do 31. května
3. **každoroční vyhláška o Programu statistických zjišťování na další rok**:
např. vyhláška č. 325/2024 Sb. ve 2 přílohách definuje statistická zjišťování na rok 2025:
 - 90 zjišťování ČSÚ v příloze č. 1
 - 66 zjišťování 6 ministerstev v příloze č. 2

Statistická zjišťování se zpravodajskou povinností mají předepsanou strukturu popisu

§ 10: Program statistických zjišťování

Program statistických zjišťování stanoví Český statistický úřad vyhláškou, kterou vypracovává v součinnosti s ministerstvy a jinými správními úřady a vyhlásí vždy nejpozději do 30. listopadu předcházejícího roku.

PSZ v předepsané struktuře definuje všechna statistická zjišťování:

a) účel statistického zjišťování a jeho obsah

*např. pro získání údajů pro plnění povinností vyplývajících z nařízení, pro výpočet makroagregátů, informování veřejnosti, odkazy na nařízení, směrnice a rozhodnutí EU;
dále charakteristika zjišťovaných ukazatelů: většinou názvy oddílů*

b) okruh zpravodajských jednotek

dle klasifikace CZ-NACE; typu respondenta – právnické a fyzické osoby; příspěvkové organizace, obecní úřady pověřené vedením matrik, občanská sdružení, církve

c) způsob statistického zjišťování

forma: výkaz, elektronický výkaz

použitá metoda: výběrové zjišťování, vyčerpávající zjišťování, kombinace

d) periodicita a lhůty k poskytnutí údajů

roční, čtvrtletní, měsíční nebo konkrétní termíny či např. do 10 dní po obdržení formuláře

e) orgán provádějící statistické zjišťování

ČSÚ, MD, MPO, ...

Zákonem o SSS předepsaná struktura statistických zjišťování

Zdroj:

Vyhláška č. 325/2024

ze dne 12.11.2024

o Programu

statistických

zjišťování na rok 2025

11. NÁZEV STATISTICKÉHO ZJIŠŤOVÁNÍ:

Roční výkaz o chovu drůbeže

ZNAČKA STATISTICKÉHO FORMULÁŘE:

Zem 3-01

a) Účel statistického zjišťování a jeho obsah

Účel statistického zjišťování:

Získání údajů o vývoji chovu drůbeže. Údaje budou využívány pro splnění povinnosti vyplývající z čl. 1, 4 a 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2379 ze dne 23. listopadu 2022 o statistice zemědělských vstupů a výstupů, změně nařízení Komise (ES) č. 617/2008 a zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1165/2008, (ES) č. 543/2009 a (ES) č. 1185/2009 a směrnice Rady 96/16/ES; z čl. 3 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 138/2004 ze dne 5. prosince 2003 o souhrnném zemědělském účtu ve Společenství, v platném znění, pro potřeby analýz této oblasti ve vnitřní ekonomice, pro potřeby Evropské unie a mezinárodních organizací, zejména Organizace pro výživu a zemědělství, a pro informování veřejnosti.

Charakteristika zjišťovaných ukazatelů:

Stavy drůbeže podle druhů a kategorií, krmné dny nosnic, roční snáška konzumních vajec, výroba jatečné drůbeže.

b) Okruh zpravodajských jednotek, které mají zpravodajskou povinnost

Ekonomické subjekty zabývající se chovem drůbeže.

c) Způsob statistického zjišťování

Forma statistického zjišťování: papírový formulář, elektronický formulář

Použitá metoda: výběrové zjišťování

d) Periodicita a lhůty k poskytnutí údajů

Periodicita statistického zjišťování: roční

Lhůta k poskytnutí údajů zpravodajskou jednotkou: do 8. kalendářního dne po skončení sledovaného období

e) Orgán provádějící statistické zjišťování

Český statistický úřad

Statistická zjišťování se zpravodajskou povinností

Specifika statistických zjišťování u fyzických osob

§ 8 ZSSS: Statistická zjišťování u fyzických osob

Ve statistických zjišťováních, při nichž mají fyzické osoby zpravodajskou povinnost, se mohou zjišťovat pouze údaje o:

- a) jménu a příjmení, rodném čísle, trvalém pobytu, popřípadě místě podnikání osoby, která údaje poskytuje,
- b) podnikatelské činnosti,
- c) nemovitostech, které fyzická osoba vlastní nebo které má pronajaté, a o výnosech z nich,
- d) technických prostředcích využívaných pro zemědělskou činnost,
- e) výměře a využití zemědělské půdy sloužící mimoprodukčním funkcím zemědělství.

Poznámka: Tento typ zjišťování se využívá zejména ve statistice zemědělství.

Příprava vyhlášky o Programu statistických zjišťování

se řídí nejenom zákonem a vyhláškou, ale i interními předpisy ČSÚ a Legislativními pravidly vlády ČR

Termín	Činnost
28. únor	Předložení požadavků na změny ve zjišťováních ČSÚ
31. květen	Předložení požadavků na změny ve zjišťováních resortů
Červen	Projednání návrhů v České statistické radě
Červenec	Vnější připomínkové řízení (oslovení cca 30 připomínkových míst, předložení tzv. Odůvodnění vyhlášky, RIA – hodnocení dopadů regulace)
Srpen	Vypořádání vnějšího připomínkového řízení
Září/říjen	Projednání v komisích Legislativní rady vlády
Listopad	Zveřejnění vyhlášky ve Sbírce zákonů ČR Zveřejnění na webu: <ul style="list-style-type: none">• Program statistických zjišťování• Vzory statistických výkazů• Přehled všech změn (výkaz/řádek/sloupec)

Příprava Programu statistických zjišťování – Role ministerstev

28. únor: ministerstva, která patří mezi orgány vykonávající státní statistickou službu, předávají požadavky na zjišťování ČSÚ na další rok (*pokud nejsou ČSÚ schváleny, mohou se zařadit do resortních zjišťování*)

31. květen: ministerstva předkládají svá resortní zjišťování k posouzení ČSÚ (*posuzují se duplicity, zátěž respondentů, dodržení pravidel tvorby výkazu, vč. grafické úpravy výkazu, srozumitelnost*)

Podílejí se na přípravě Odůvodnění vyhlášky a hodnocení dopadů regulace (RIA):

- odůvodnění, proč jsou změny v resortních zjišťováních navrhovány,
- podrobnější popis zásadních změn,
- vyčíslení administrativní zátěže dle dohodnuté metodiky.

Poznámky:

Po zveřejnění Programu statistických zjišťování ve Sbírce zákonů ČR ministerstva povinně zveřejní tento Program na webu, vč. formulářů a metodických pokynů k vyplnění.

Příprava Programu statistických zjišťování – Účastníci

Podněty pro přemýšlení

Eurostat

- *Stanovení požadavků na tvorbu dat – vydává je formou nařízení*

ČSÚ

- *Koordinace přípravy v rámci celé SSS*
- *Příprava změn zjišťování ČSÚ, oponentura návrhů na změny resortních zjišťování*
- *Schválení Programu statistických zjišťování vedením ČSÚ a Českou statistickou radou*

Resortní pracoviště státní statistické služby

- *Předložení požadavků na změny svých zjišťováních, příp. zjišťování ČSÚ*
- *Účast v meziresortním připomínkovém řízení*

Vybraní respondenti

- *Spolupráce při ověřování srozumitelnosti a adekvátnosti výkazů*

Ostatní účastníci vnějšího připomínkového řízení (ostatní resorty, Úřad vlády, ČNB, NKÚ, ÚOOÚ, ÚOHS, svazy: Hospodářská komora, Agrární komora, ...)

Komise legislativní rady vlády

- *Schválení vyhlášky*

Příprava statistických zjišťování - **Postup obsahové přípravy** Podněty pro přemýšlení

Postup je dán interními metodickými pokyny ČSÚ

Principy:

- 1) Posuzování celých oblastí (*např. stavebnictví, vládní instituce, náklady práce*)
- 2) Analýza potřeb podle nařízení EU, zákonů ČR (*tyto požadavky mají nejvyšší prioritu*)
- 3) Analýza využitelnosti a přístupu k administrativním zdrojům dat (*hledají se externí zdroje, pokud nejsou, lze povolit statistické zjišťování*)
- 4) Tvorba modelů (*pokud je lze navrhnout*)
- 5) Výsledek se zadá ve formě strukturovaného zápisu do aplikace POZADAVEK (*přesné zadání požadavku: odkaz na evropské nařízení, jaký se požaduje detail, jaký bude dopad na kapacity úřadu, odhad počtu respondentů, odhad administrativní zátěže respondentů atd.*)

Příprava statistických zjišťování - **Sledování administrativní zátěže** Podněty pro přemýšlení

Při přípravě Programu statistických zjišťování je nutné sledovat a vyčíslit administrativní zátěž respondentů. Od roku 2005 se snížila zátěž o více než 50 %.

Povinnost vyplývá z usnesení vlády ČR a z Legislativních pravidel vlády ČR.

Administrativní zátěž (AZ) se rozumí náklady, které musí dotčené subjekty (respondenti) vynakládat na dodržení informačních povinností, které na ně ukládá stát prostřednictvím právních předpisů.

Informační povinnost je povinnost uložená právním předpisem, která spočívá ve sdělení informací veřejnému sektoru nebo třetím stranám. V případě statistických zjišťování se zátěž vypočítá dle vzorce:

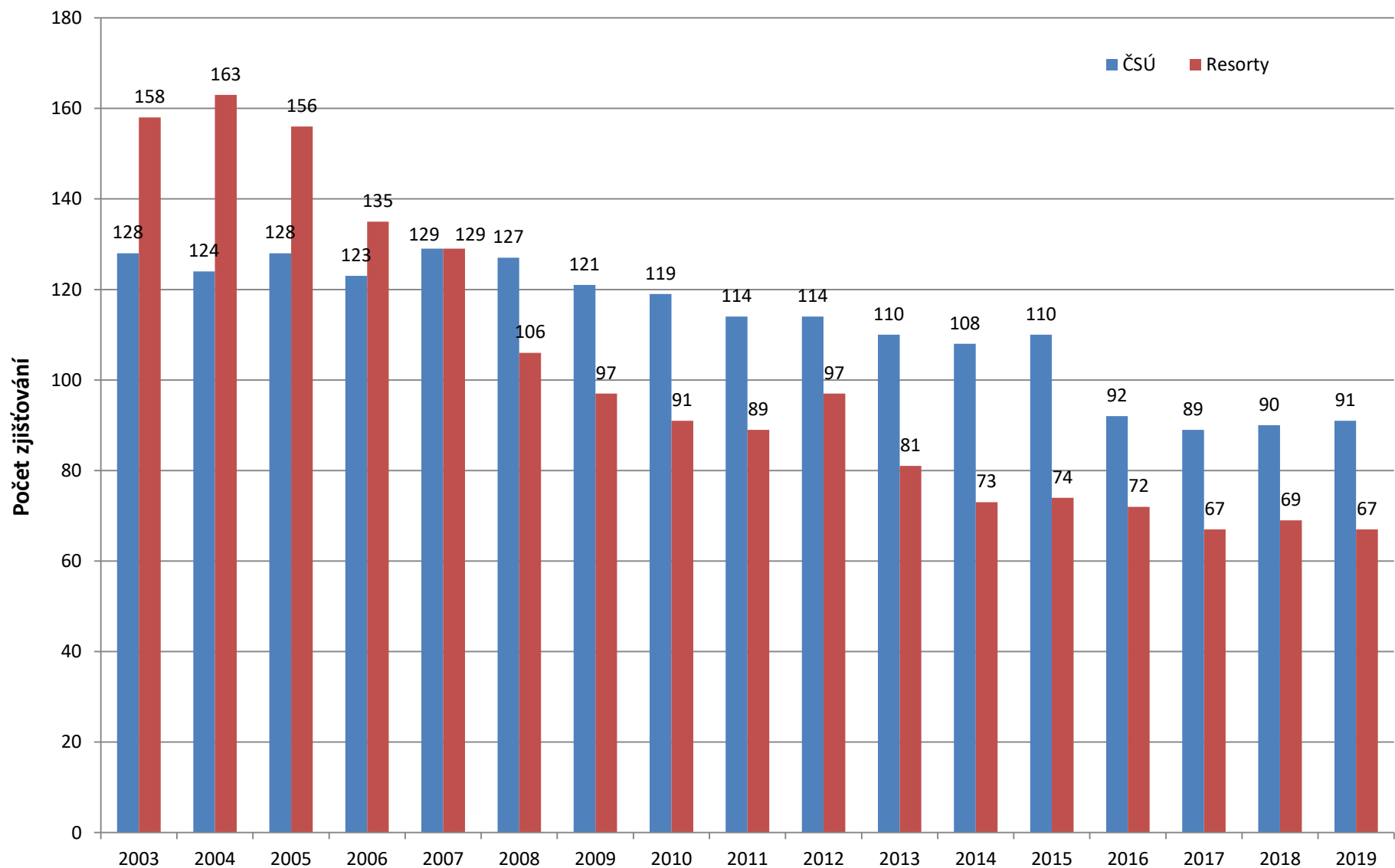

Program statistických zjišťování na rok 2025

Vyhláška č. 325/2024 Sb., o Programu statistických zjišťování uvádí ve dvou přílohách **statistická zjišťování na rok 2025**:

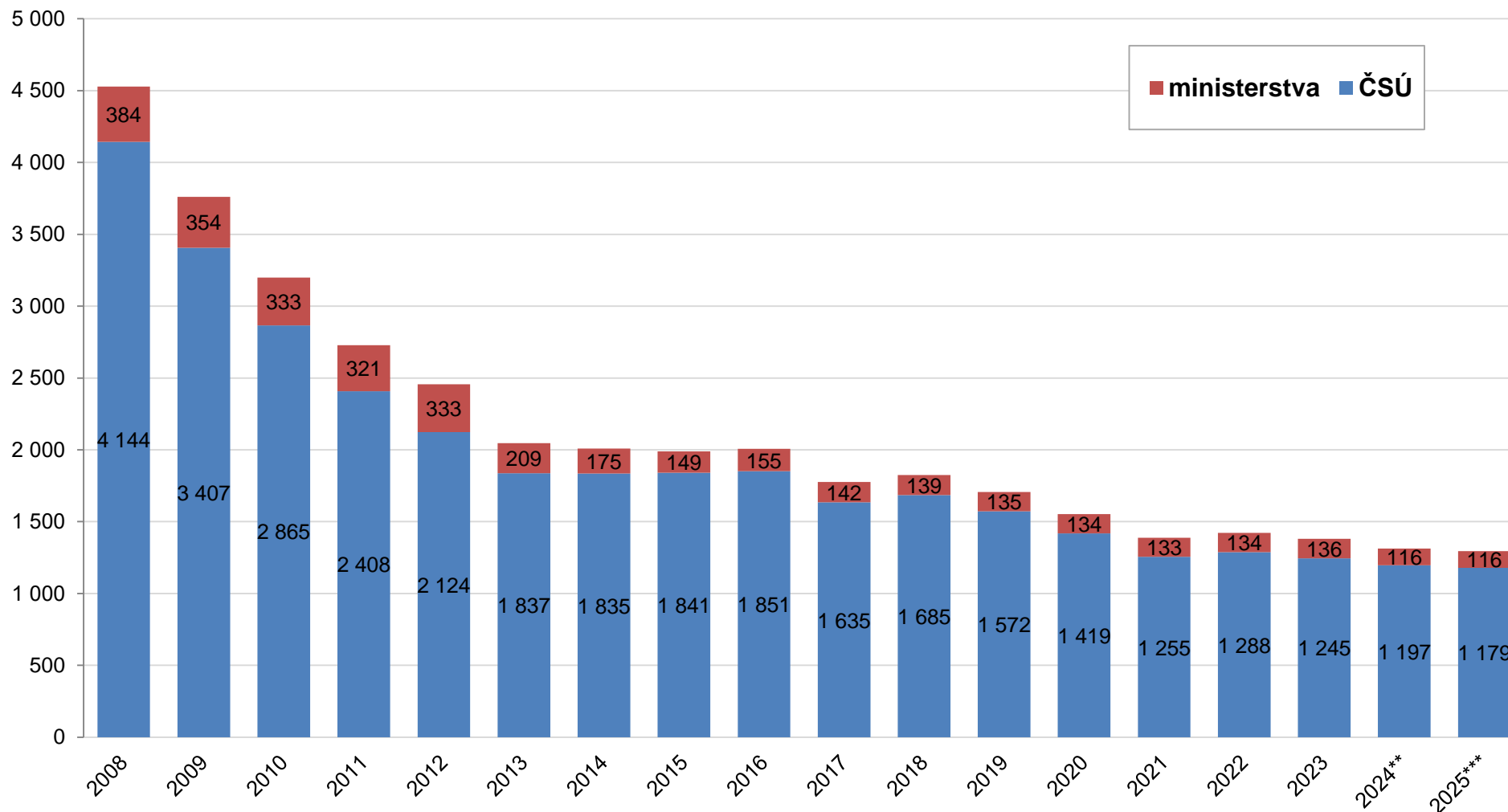
- 90 zjišťování ČSÚ v příloze č. 1,
- 66 zjišťování ministerstev v příloze č. 2, v tom:
 - Ministerstvo dopravy: 14 zjišťování,
 - Ministerstvo kultury: 12 zjišťování,
 - Ministerstvo práce a sociálních věcí: 5 zjišťování,
 - Ministerstvo průmyslu a obchodu: 7 zjišťování,
 - Ministerstvo zdravotnictví: 12 zjišťování,
 - Ministerstvo zemědělství: 16 zjišťování.

Podněty pro přemýšlení – Počet zjišťování v letech 2003 až 2019

Podněty pro přemýšlení

Odhad administrativní zátěže ČSÚ a 6 ministerstev, která plyne z Programu statistických zjišťování (v tisících hodinách)

Podněty pro přemýšlení - Deset nejvíce zatěžujících zjišťování ČSÚ

TOP TEN 2019			
Značka zjišťování		Administrativní zátěž odhad (v mil. Kč)	Podíl na celkové administrativní zátěži (v %)
1.	P 5-01	69,9	24,3
2.	P 3-04	40,3	14,0
3.	Odp 5-01	22,8	7,9
4.	VI 1-01	13,4	4,7
5.	ÚNP 4-01	11,2	3,9
6.	Prům 1-12	10,8	3,8
7.	ZO 1-04	10,8	3,8
8.	ŽP 1-01	10,8	3,8
9.	SP 1-12	9,2	3,2
10.	Prům 2-01	8,0	2,8
	Zátěž TOP TEN	207,2	72,0
	Celková zátěž	287,7	100,0

Statistická zjišťování mimo program dle ZSSS:

§ 11 Statistická zjišťování bez zpravodajské povinnosti

Jiná statistická zjišťování než ta, která jsou uvedena v programu statistických zjišťování, mohou být prováděna jen bez zpravodajské povinnosti na základě dobrovolného poskytování individuálních údajů.

Provádí se:

1. u obyvatelstva, resp. domácností jako dobrovolná šetření (SILC, Rodinné účty),
2. u ostatních typů respondentů; využívá se v případě nutnosti získat data u FO či PO v průběhu roku (např. zjišťování o opcích, o spropitném).

Poznámka:

Druhý typ zjišťování bez zpravodajské povinnosti není běžně využíván

Statistická resortní zjišťování mimo program dle ZSSS

§ 7: Působnost ministerstev

...

(3) Ministerstva mohou provádět statistická zjišťování mimo program statistických zjišťování pouze v oboru své působnosti a po předchozím projednání s ČSÚ.

Poznámky:

Tuto možnost ministerstva užívají velice zřídka. V případě potřeby obvykle zakládají nový administrativní zdroj, a to na základě jiného zákona ČR. Všechna data pak mohou využít i pro jiné, než statistické účely. Například mohou využívat individuální údaje pro kontrolní účely a přidělování dotací (což se statistickými údaji nelze).

Nástroje snižování administrativní zátěže

Podněty pro přemýšlení

- **Využití administrativních zdrojů dat** (*blíže viz otázka č. 14*)
- **Preferování výběrových zjišťování**
 - *Ale jeho část může být plošná pro statisticky významné podniky (50+)*
 - *Negativní koordinace znamená, že pokud má respondent povinnost k měsíci, už není vybrán do ročního zjišťování*
 - *Rotace výběru, např. po 2 – 3 letech se 1/3 výběrového souboru vymění*
- **Výkazy na míru**
 - *Modulární sestavení výkazů (každá část výkazu je jiného rozsahu a je určena konkrétní skupině respondentů, např. výkaz P 5-01 má více než 400 variant)*
- **Provázanost více zjišťování** (*např. ročních – SBS nebo měsíčních - STS*)
- **Elektronizace výkaznictví**
 - *Výkazy přístupné on-line, výkazy ve vyplnitelné PDF formě*
 - *On-line kontrola zadávaných údajů*
 - *Nezávislost na platformě*

16. ZPRAVODAJSKÁ POVINNOST – POJEM, PRÁVA A POVINNOSTI ORGÁNŮ STATISTIKY A ZPRAVODAJSKÝCH JEDNOTEK

Zpravodajská povinnost – pojem, práva a povinnosti orgánů statistiky a zpravodajských jednotek

Pojmy definovány v § 2 zákona o státní statistické službě (dále ZSSS), písmeno j, i

Zpravodajskou povinností se rozumí povinnost zpravodajských jednotek poskytnout požadované individuální statistické údaje včas, úplně, správně a pravdivě pro statistická zjišťování, uvedená v programu statistických zjišťování.

Zpravodajskou jednotkou se rozumí právnická osoba, organizační složka státu nebo fyzická osoba, od nichž se požaduje poskytnutí individuálních údajů ve statistickém zjišťování.

Zpravodajská povinnost – práva a povinnosti orgánů statistiky a zpravodajských jednotek

Povinnosti ČSÚ a resortů

Povinnost ČSÚ dle § 10 ZSSS stanovit každoročně vyhláškou Program statistických zjišťování a zveřejnit ho do 30. listopadu

Povinnost ČSÚ dle § 15 ZSSS zaslat zpravodajské jednotce bezplatně tiskopisy, popř. technické nosiče informací a poskytnout jí metodickou pomoc.

... a z toho vyplývá **právo zpravodajských jednotek** získat tiskopisy/nosiče a pomoc.

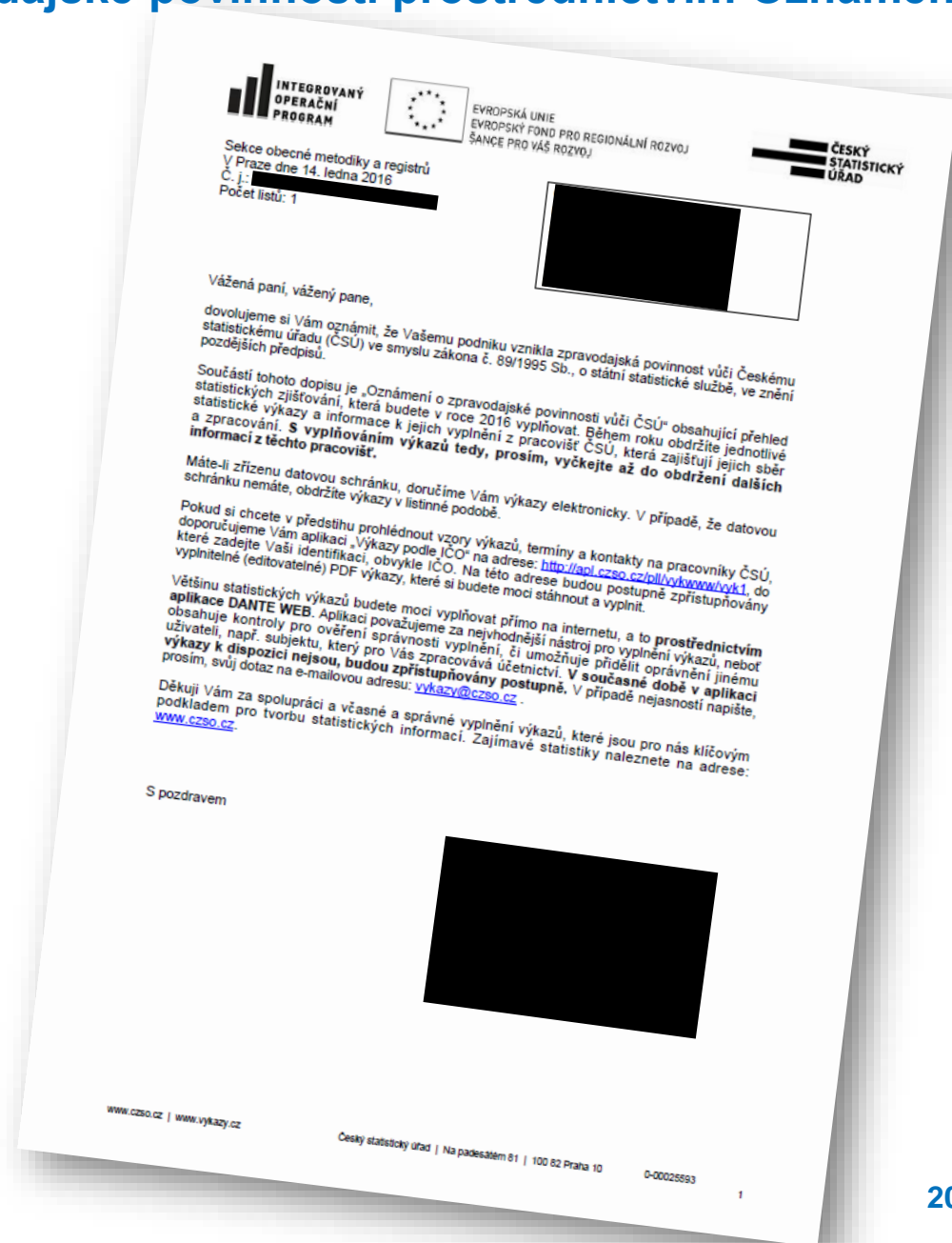
Podněty pro přemýšlení - realizace v ČSÚ:

- papírové tiskopisy pouze těm, kdo nemají datové schránky, resp. na vyžádání; do datových schránek se zasílají personifikované PDF formuláře (*na formuláři je konkrétní IČO a výkaz sestavený na míru*) a Oznámení o zpravodajské povinnosti vůči ČSÚ,
- metodická pomoc prostřednictvím mailů, telefonicky; poskytuje ústředí a kraje,
- povinnost při tvorbě Programu přihlédnout i k administrativní zátěži respondentů (viz dále),
- zasílání Oznámení o zpravodajské povinnosti na celý rok.

Zpravodajská povinnost

Podnět pro přemýšlení - Sdělení zpravodajské povinnosti prostřednictvím Oznámení o zpravodajské povinnosti vůči ČSÚ - 1

- Oslovení
- Odkaz na ZSSS a platné vyhlášky o Programu statistických zjišťování
- Odkaz na aplikaci *Výkazy podle IČO*
- Doporučení na vyplnění on-line formuláře v aplikaci DANTE WEB

Zpravodajská povinnost

Podnět pro přemýšlení - Sdělení zpravodajské povinnosti prostřednictvím Oznámení o zpravodajské povinnosti vůči ČSÚ - 2

- Oznámení o zpravodajské povinnosti vůči ČSÚ
- Seznam zjišťování: termíny a místa předložení, tj. kontakty na KS
- Heslo do aplikace + informace k 1. registraci či informace o aplikaci DANTE WEB

INTEGROVANÝ OPERAČNÍ PROGRAM EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ŠANCE PRO VAŠ ROZVOJ

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

Oznámení o zpravodajské povinnosti vůči ČSÚ

V Praze dne 14. ledna 2016
Č. j. [redacted]

Název zpravodajské jednotky: [redacted] Český statistický úřad
Identifikace zpravodajské jednotky: [redacted]
Zpracovatelský rok: 2016

Na základě § 10 odst. 3 a § 15 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, vznikla výše uvedené zpravodajské jednotce zpravodajská povinnost, která je blíže konkretizována vyhláškou č. 239/2014 Sb., o Programu statistických zjišťování na rok 2015 a vyhláškou č. 302/2015 Sb., o Programu statistických zjišťování na rok 2016. Zpravodajská jednotka (případně její část) má povinnost k následujícím statistickým zjišťováním:

Značka	Název	Termín a místo předložení
EP 5-01	Roční výkaz o spotřebě paliv a energie a zásobách paliv	do 29. února 2016 KS ČSÚ Praha
Práce 2-04	Čtvrtletní výkaz o práci	do 14. kalendářního dne po skončení sledovaného období MF ČR
ÚNP 4-01	Výkaz o úplyných nákladech práce	do 31. března 2016 KS ČSÚ Praha
ŽP 1-01	Roční výkaz o výdajích na ochranu životního prostředí	do 31. března 2016 KS ČSÚ Praha

Místo doručení: KS ČSÚ Praha MF ČR
Poštovní adresa: Krajská správa ČSÚ v hl. m. Praze, Na padesátém 81, 100 82 Praha 10
Ministerstvo financí ČR - přímý vstup: <https://isp.mf.cz/isp/home.do>

Pokyny pro registraci a přihlášení

Před úplně prvním vstupem do aplikace DANTE WEB musíte provést registraci. Otevřete si aplikaci, zadejte přihlašovací jméno a úvodní vstupní heslo:
Adresa: <https://danteweb.czso.cz/vstup/danteweb/reg/registrace>
Přihlašovací jméno: [redacted]
Úvodní vstupní heslo: [redacted]

V případě, že výkaz byl již zpřístupněn (termíny uvidíte v aplikaci „Výkazy podle IČO“ <http://apl.czso.cz/pll/vykwww/vyk1>), můžete začít s vyplňováním v aplikaci na adrese <https://danteweb.czso.cz>.

V případě ztráty přihlašovacích údajů napište na adresu: zapomenuheslo@czso.cz.
Uživatelskou příručku k aplikaci DANTE WEB naleznete přímo v aplikaci, příp. na adrese https://www.czso.cz/csu/czso/elektronicke_porozovani_vykazu_danteweb.

www.czso.cz | www.vykazy.cz
Český statistický úřad | Na padesátém 81 | 100 82 Praha 10
C-00025693 2

Zpravodajská povinnost

Podnět pro přemýšlení - Sdělení zpravodajské povinnosti prostřednictvím Oznámení o zpravodajské povinnosti vůči ČSÚ - 3

Proč se zasílá dopis?

- Respondent je informován o celé své zpravodajské povinnosti jedním dopisem (do roku 2013 každá krajská správa oznamovala povinnost ke každému konkrétnímu zjišťování zvlášť dle své věcné gesce),
- Dopis dostává již na začátku roku (dříve dostával průběžně během roku)
- Dopis se rozesílá do datové schránky (pokud ji má) nebo poštou,
- Poskytuje informace o přístupu do aplikace DANTE WEB, vč. vstupních hesel,
- Obsahuje všechny potřebné informace o termínech a zpracování, odkazy na web.

Zpravodajská povinnost

Podnět pro přemýšlení - Aplikace „Výkazy podle IČO“ – respondent si může ověřit svou povinnost (i zpětně do roku 2004) a stáhnout „své“ pdf výkazy ... zkuste zadat IČO 46344616

apl.czso.cz/pll/vykwww/vyk1

Úvodní stránka databáze | Web ČSÚ | Napište nám

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD | Výkazy podle IČO

[Seznam statistických zjišťování pro zpracovatelský rok 2015](#) | [Seznam statistických zjišťování pro zpracovatelský rok 2014](#) | [Archiv](#)

Výkazy podle IČO

Hledání statistických zjišťování pro respondenta

Typ identifikace respondenta:

(např. IČO, název nebo jeho část, DKOD pro výkazy na úseku zemědělství, PAGINA (pořadové číslo ubytovacího zařízení) v případě výkazů na úseku cestovního ruchu, STAVKOD pro výkazy pro stavební úřady)

Identifikace respondenta: Zpracování v roce:

Hledání statistických zjišťování

Statistické zjišťování: Zpracování v roce:

(jméno výkazu nebo jeho část - např. P 3-04, EP 10-01 nebo Zem)

Poznámka: Seznamy zpravodajských jednotek jednotlivých statistických výkazů budou doplňovány postupně. Určující pro zpravodajskou povinnost respondentů je obesílací dopis z ČSÚ.

Podněty pro přemýšlení

ČSÚ pravidelně informuje na webu i v časopise

Článek z časopisu „STATISTIKA A MY“ č. 2/2016

Proč zrovna mou firmu ČSÚ vybral?

Český statistický úřad rozeslal letos v lednu podnikatelům, obecním úřadům, ministerstvům a neziskovým institucím Oznámení o zpravodajské povinnosti vůči ČSÚ. Úřad tak dal na začátku roku na vědomí, že daný subjekt – respondent musí v roce 2016 vyplnit jeden nebo více statistických výkazů.

Pavla Trendová, vrchní ředitelka sekce obecné metodiky a registrů

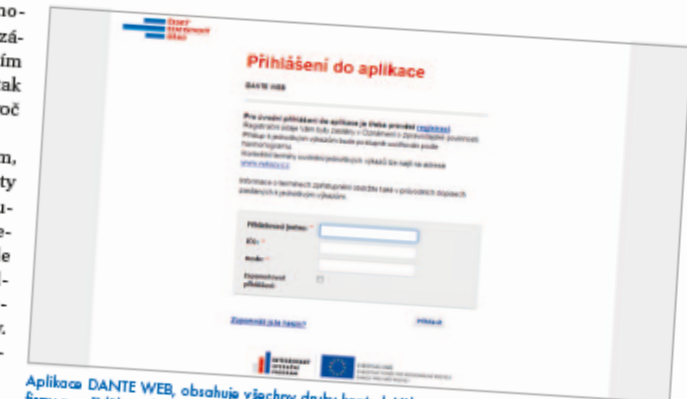
Aby Oznámení nebylo anonymní, je vždy signováno zástupcem úřadu. V letošním roce padla tato úloha na mne. A tak dostávám mnoho reakcí typu: „Proč zrovna má firma byla vybrána?“

Těmto respondentům odpovídám, že statistika sice pracuje s výběry, ty ale mají svá pravidla. Výběrové soubory jsou definovány každý rok. Respondenti se rozdělí do skupin podle zadaných kritérií, kterými jsou odvětví, počet zaměstnanců, výše obrátu nebo výměra zemědělské půdy. Z těchto skupin se pak vybírají konkrétní respondenti.

V posledních letech se uplatňuje zásada koordinace výběrových souborů a rotace výběrů. Při ní platí, že respondent je vybrán buď do čtvrtletního, nebo do ročního odvětvového zjišťování, kam je zařazen na dva až pět let. Poté bude zpravodajské povinnosti k danému zjišťování zproštěn. Plošně jsou vždy osloveni významní respondenti, kteří mají více než dvacet, padesát či sto zaměstnanců, případně vysoký obrát.

Pozastavení činnosti je třeba hlásit

Základem kvalitního výběru je aktuální seznam respondentů vedený v registru ekonomických subjektů (RES). Registr má tu výhodu, že je napojen na registr osob, což je základní registr státní správy. Ten je každodenně aktualizován z editačních míst, například z obchodního rejstříku. Pokud se mě tedy respondent zeptá: „Proč jste mě vybral,

Aplikace DANTE WEB, obsahuje všechny druhy kontrol. Výkaz může vyplňovat i více zaměstnanců firmy po přidělení vlastních hesel.

když jsem svou činnost utlumil?“, odpovídám, že pokud jeho činnost není v obchodním rejstříku pozastavena, pak se tato informace nedostane ani do RESu. Firma tedy může být vybrána pro zjišťování, protože je považována za aktivní.

Na otázku: „A k čemu potřebujete tolik dat?“, říkám, že většina informací, která se zpracovává na základě statistického výkaznictví, je požadována předpisem Evropské unie. Za jejich neplnění mohou být České republiky vyměřeny sankce. Také mnoho právních předpisů České republiky je postaveno na statistických informacích, například o zaměstnanosti.

Máme pro vás metodickou pomoc

Český statistický úřad vnímá zátěž respondentů, proto se jim snaží vyplňování výkazů co nejvíce ulehčit. Vždy

je jim nabídnuta metodická pomoc. Také doporučujeme využívat inteligentní PDF formulář. Obsahuje základní kontroly správnosti vyplnění. Zasilá se zdarma zpět do datové schránky úřadu nebo na e-mail.

Druhou preferovanou možností je využití aplikace DANTE WEB, která obsahuje všechny druhy kontrol. Výkaz může vyplňovat i více zaměstnanců firmy po přidělení vlastních hesel.

Dosud bylo odesláno asi 102 tis. Oznámení, z toho 82 tis. do datových schránek. V dalším období budou do datových schránek rozeslány PDF výkazy. Poštou budou doručeny papírové formuláře těm respondentům, kteří datové schránky nemají (papírové formuláře lze samozřejmě zaslat na vyžádání všem). Na závěr ještě důležitá poznámka: Český statistický úřad nepožaduje elektronický podpis, ani zaslání orazítkovaného výkazu. ■

Zpravodajská povinnost – práva a povinnosti orgánů statistiky a zpravodajských jednotek

Povinnost ČSÚ a resortů snižovat administrativní zátěž respondentů vyplývá z usnesení vlády ČR *(každoročně se předkládají zprávy s komentářem o pokroku)*

Podněty pro přemýšlení

Administrativní zátěž znamená náklady, které musí dotčené subjekty vynakládat na dodržení informačních povinností, které na ně ukládá stát prostřednictvím právních předpisů.

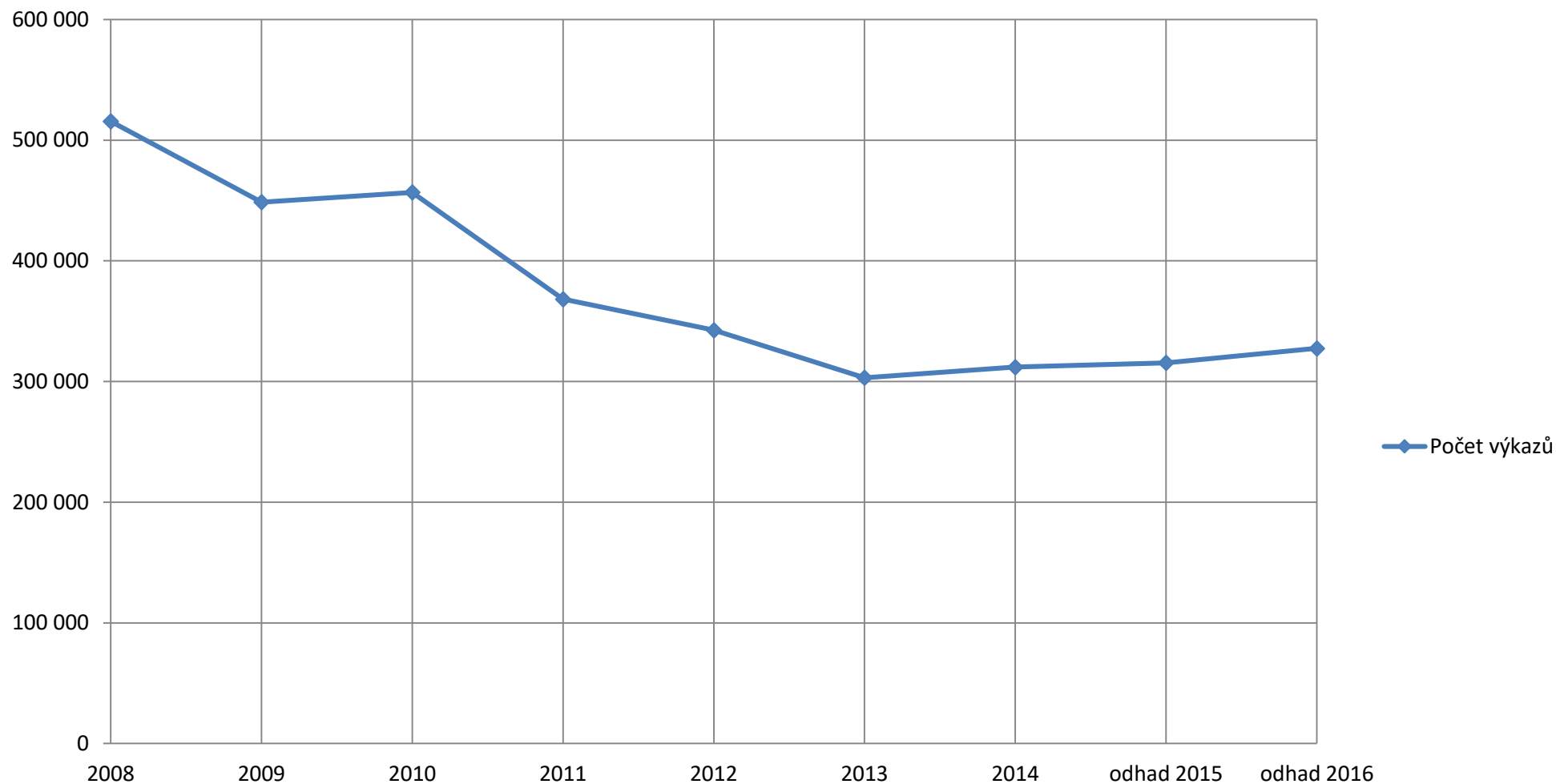
Informační povinnost je povinnost uložená právním předpisem, která spočívá ve sdělení informací veřejnému sektoru nebo třetím stranám.

ČSÚ generuje jedinou informační povinnost na základě ZSSS. Tato povinnost je každý rok podrobně upravena vyhláškou o Programu statistických zjišťování.

Pro rok 2020 se odhaduje zátěž 282 mil. Kč. Administrativní zátěž se pravidelně sleduje od roku 2005, od kterého se snížila administrativní zátěž o více než 50 %.

Zpravodajská povinnost

Sledování administrativní zátěže - počet odeslaných výkazů ČSÚ dle Programu statistických zjišťování 2008 - 2016

Zpravodajská povinnost

Povinnost zpravodajských jednotek je stanovena v § 15 ZSSS, odstavec (1) a (3)

(1) Náklady spojené se splněním zpravodajské povinnosti nese tato jednotka sama.

(3) Splnění zpravodajské povinnosti nelze odmítnout s odvoláním na ustanovení zvláštních předpisů o dodržování obchodního tajemství.

- přesto je u téměř všech zjišťování určitá non-response (výkaz respondent nevyplnil a neodeslal)

Zpravodajská povinnost

Podnět pro přemýšlení – Nejčastější dotazy respondentů – Uměli byste odpovědět?

1. Je vyplnění povinné? Jaké jsou sankce, když nevyplním?
2. Jak mám postupovat? Jakým způsobem vyplňovat?
3. Kde najdu výkazy? Zašlete mi prosím výkazy.
4. Kdy budou zpřístupněny výkazy – dostaneme upozornění? Kdy?
5. Firma přerušila svoji činnosti / je neaktivní. Nebudu tedy vyplňovat.
6. Probíhá fúze (sloučení). Jsme v konkurzu.
7. Probíhá prodej firmy (na jiného majitele). Firma je v likvidaci.
8. Proč jsme byli vybráni? Nestala se chyba? Opravdu máme vyplňovat?
9. Nechceme vyplňovat (nemáme kapacity, jsem důchodce).
10. Neustále mě vybíráte, vyberte někoho jiného.
11. Žádám o prodloužení termínu (mám problémy - změna účetní, dědické řízení).
12. Mám problémy s registrací/přihlášením do DANTE WEBu.
13. Mám problémy s funkcí DANTE WEBu (nejde to uložit).
14. Potřebuji se zeptat na vyplnění výkazu.
15. Uhradíte mi náklady vzniklé plněním zpravodajské povinnosti?
16. Prosím o aktualizaci údajů v RES (změna názvu, odvětví, apod.).
17. Zpětné vazby (děkuji za navigaci, ..., výkaz jsem úspěšně odeslal).
18. Ostatní nespecifikované dotazy.

Zpravodajská povinnost - dotazy respondentů

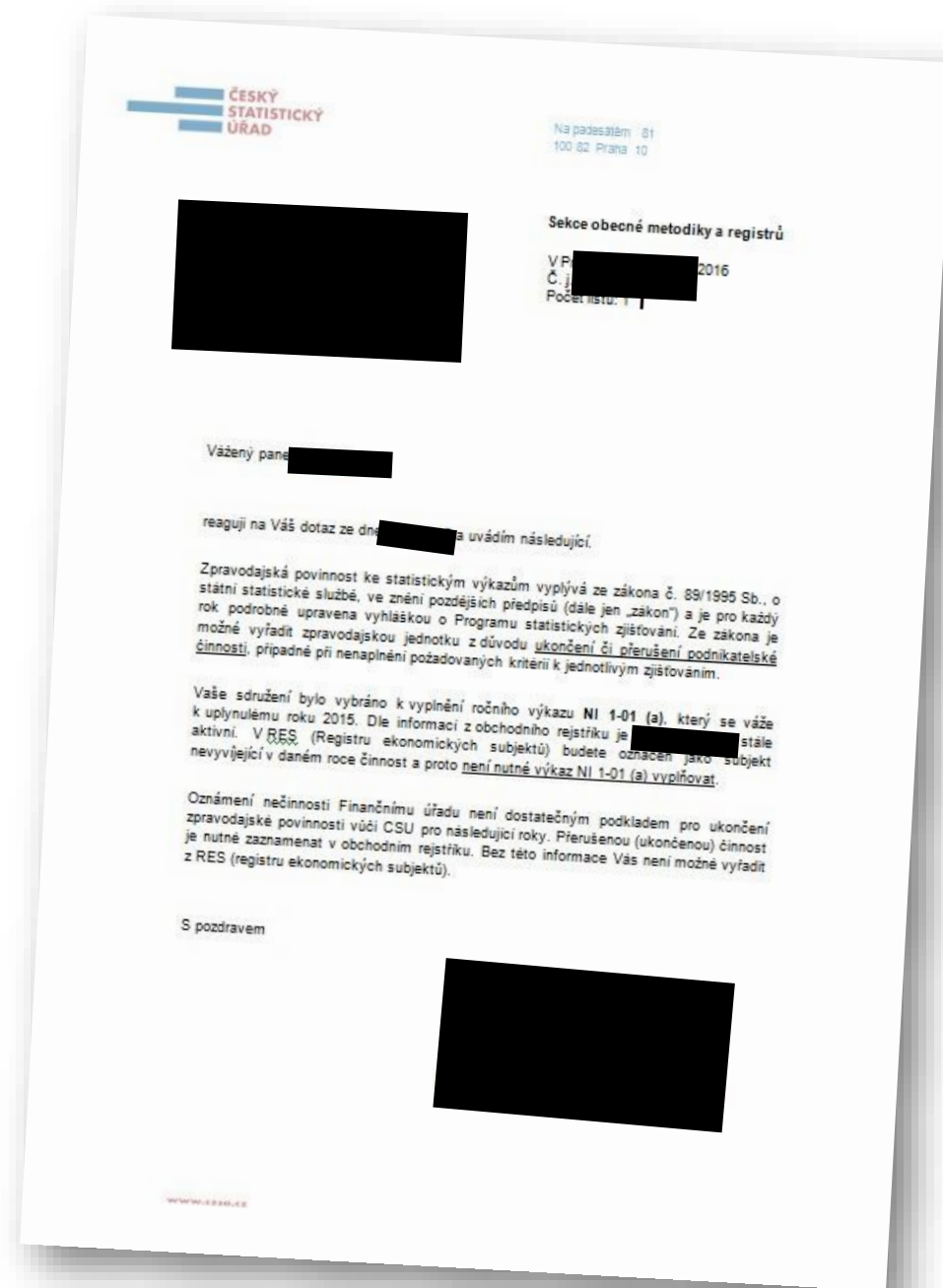
Podněty pro přemýšlení – Vzorová odpověď 1 – souhlas s podnětem

Dotaz respondenta

Respondent žádal o vyjmutí ze seznamu respondentů z důvodu nevykonávání činnosti a rovněž z důvodu, že je od roku 2007 v důchodu. Zaslal dopis o informování Finančního úřadu ohledně neaktivity.

Odpověď ČSÚ

Respondent byl zbaven zpravodajské povinnosti k výkazu NI 1-01 (a) z důvodu **prokazatelného** nevykonávání činnosti. Zároveň bylo respondentovi upřesněno, že oznámení Finančnímu úřadu není dostačující a je nutné skutečnosti o své neaktivitě zaznamenat i do obchodního rejstříku, kde je stále jeho IČ vedeno jako aktivní.

Zpravodajská povinnost - dotazy respondentů

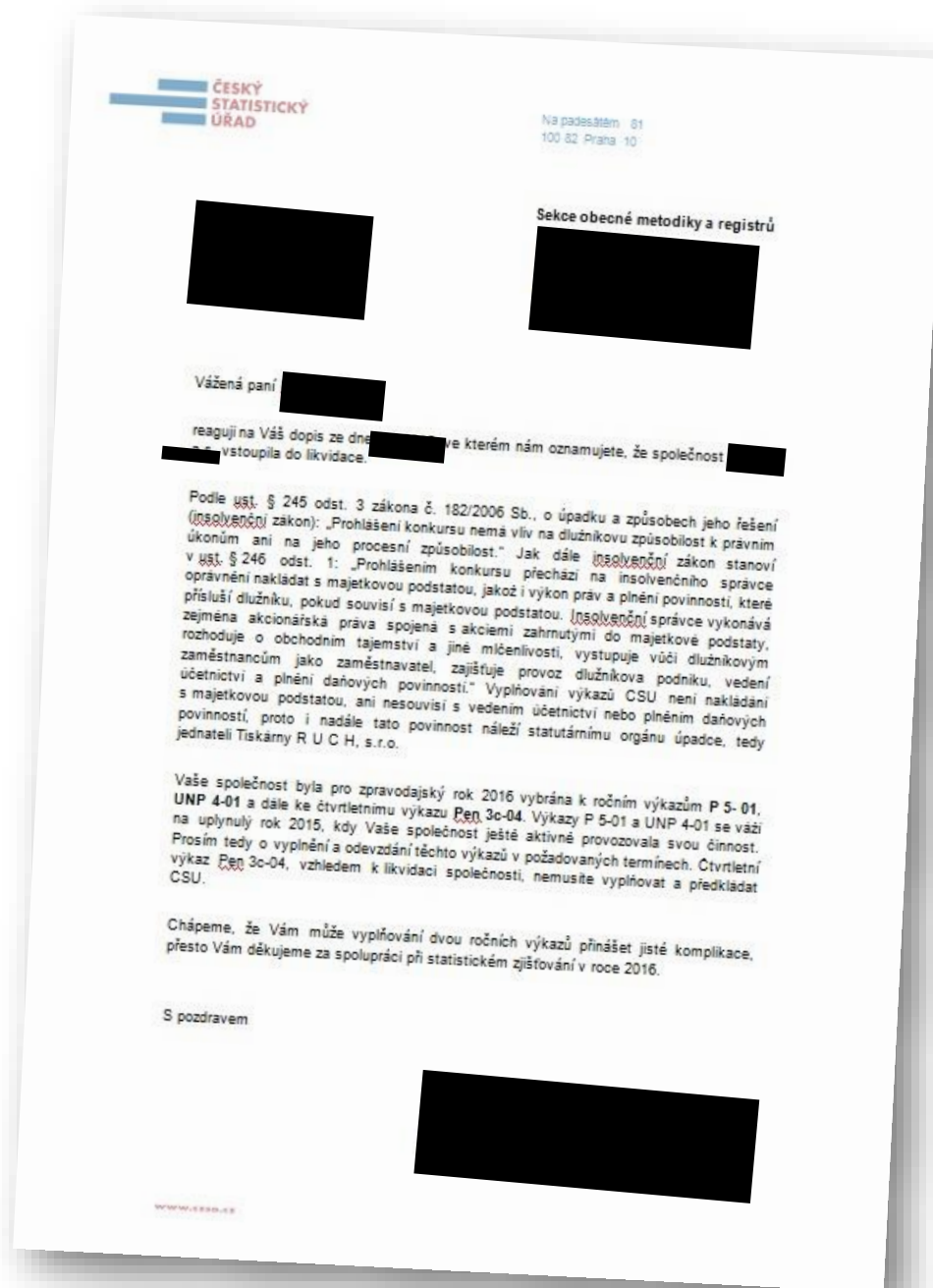
Podněty pro přemýšlení – Vzorová odpověď 2 – odmítnutí žádosti

Dotaz od respondenta

Od likvidátora firmy respondenta jsme obdrželi informaci o vstupu společnosti do likvidace a postupných krocích vedoucích k úplnému výmazu z obchodního rejstříku. Z tohoto důvodu zažádal o prominutí zaslání veškerých statistických výkazů v roce 2016.

Odpověď ČSÚ

Informovali jsme respondenta, že insolvenční správce (likvidátor společnosti) nakládá pouze s majetkovou podstatou, plněním práv a povinností příslušící dlužníkovi. Vyplňování výkazů nespadá do těchto kompetencí, proto výkazy musí vyplnit respondent, nikoli insolvenční správce. Insolvenčnímu správci bylo sděleno, že v roce 2015 respondent aktivně provozoval svou činnost a proto je nutné vybrané výkazy vyplnit a odevzdat ČSÚ.

Zpravodajská povinnost

Přestupky jsou definovány v § 25 ZSSS

§ 25, odstavce:

- (1) Fyzická osoba se jako zaměstnanec orgánu vykonávajícího státní statistickou službu nebo jako osoba, která zajišťuje zpracování statistických zjišťování nebo sběr údajů pro zemědělské soupisy, dopustí přestupku tím, že poruší povinnost mlčenlivosti podle § 16 odst. 1.
- (2) Za přešupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 200 000 Kč.

Zpravodajská povinnost

Přestupky jsou definovány v § § 26 a 26a ZSSS

§ 26, odstavce:

(1) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako zpravodajská jednotka dopustí přestupku tím, že nesplní zpravodajskou povinnost podle § 10 odst. 3.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 100 000 Kč.

Poznámka: Tohoto paragrafu se zatím nevyužívá; ČSÚ opakovaně požaduje data odesláním urgency, příp. telefonicky. V současnosti se připravuje návrh na přesný postup pro vymáhání zpravodajské povinnosti, vč. postupu pro uložení pokuty.

Zpravodajská povinnost

Přestupky (dříve „správní delikty“) jsou definovány v § § 25, 26 a 26a ZSSS

§ 26a Přestupky podle tohoto zákona projednává:

- a) orgán státní statistické služby, jehož zaměstnanec nebo osoba, kterou pověřil statistickým zjišťováním, povinnost mlčenlivosti porušili, jde-li o přestupky podle § 25 odst. 1,
- b) orgán státní statistické služby, při jehož statistickém zjišťování nebyla zpravodajská povinnost splněna, jde-li o přestupky podle § 26 odst. 1.

17. OCHRANA DŮVĚRNOSTI V RÁMCI STATISTICKÉ ČINNOSTI

**— ZÁKLADNÍ POJMY, POVINNOST
MLČENLIVOSTI, OCHRANA DŮVĚRNÝCH
STATISTICKÝCH ÚDAJŮ**

Ochrana důvěrnosti – Základní pojmy - příklady

1. Individuální údaj

Individuálním údajem je údaj týkající **se jednotlivé** právnické nebo fyzické osoby, získaný pro statistické účely podle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě (dále jen „ZSSS“ a „SSS“). :

- Údaje, které se nejčastěji objevují na vstupu do statistického systému – např. tržby konkrétní firmy, počet zaměstnanců, nejvyšší ukončené vzdělání osoby.
- Vždy se jedná o údaj za konkrétní osobu, člověka, firmu, školu... Údaj je identifikován tak, že z něj lze poznat, o koho se jedná – například podle adresy, jména, rodného čísla, IČO.
- důležité je, že se jedná o údaj „získaný pro statistické účely“.

Ochrana důvěrnosti – Základní pojmy - příklady

2. Důvěrný statistický údaj

Důvěrným statistickým údajem (dále jen „DSÚ“) rozumíme takový údaj, který umožňuje přímou nebo nepřímou identifikaci jednotlivé právnické osoby nebo který je osobním údajem fyzické osoby:

▪ **Přímou identifikací** se rozumí identifikace jednotlivé právnické nebo fyzické osoby na základě jakéhokoliv identifikátoru, který lze použít bez nutnosti vynaložit ke zjištění identity dané osoby nepřiměřené množství času a úsilí.

Podle IČO, rodného čísla, adresy atd. dokážeme snadno určit, o kterou osobu (podnik, člověka, instituci) se jedná.

▪ **Nepřímá identifikace** je možnost dovození totožnosti jednotlivé právnické nebo fyzické osoby jiným způsobem, než je uvedeno v předchozím odstavci.

V případě jednotlivého subjektu i bez znalosti IČO, rodného čísla atd., lze z dalších charakteristik poznat, o kterou jednotku se jedná. Např. pokud máme údaj o tržbách a víme, že jsou to tržby za určitou činnost (podle NACE – např. 12000 Výroba tabákových výrobků), pak se dá snadno dovodit, že se jedná o Philip Morris ČR a.s. → tedy dokážeme nepřímo identifikovat subjekt → takový údaj je považován za důvěrný a musí se chránit.

Problémem se může zdát určení, co je „nepřiměřené úsilí“ – definice je sice v zákoně č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě (dále jen „ZSSS“) do jisté míry mlhavá, ale přesný výklad v případě sporu určuje nezávislý soud! Může se jednat o údaje za jeden nebo více subjektů. Obecně existuje přímá úměra mezi citlivostí údaje a potřebného úsilí k nepřímé identifikaci.

Ochrana důvěrnosti – Základní pojmy - příklady

2. Důvěrný statistický údaj – pokračování

- **Osobní údaj fyzické osoby** se definuje dle nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 (Obecné nařízení o ochraně osobních údajů – GDPR), účinného od 25. května 2018.
- **Osobním údajem** se rozumí veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě (dále jen „subjekt údajů“). Identifikovatelnou fyzickou osobou je fyzická osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat, zejména odkazem na určitý identifikátor, například jméno, identifikační číslo, lokační údaje, síťový identifikátor nebo na jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity této fyzické osoby.
- Národní podmínky upravují adaptační zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů a doprovodný zákon č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů.

→ Osobní údaje jsou z hlediska ZSSS považovány zároveň za důvěrné statistické údaje!

Ochrana důvěrnosti – Základní pojmy - příklady

3. Anonymní údaj

Anonymním údajem je takový **individuální** údaj, který buď v původním tvaru nebo ani po provedeném zpracování **neumožňuje** **přímou, popřípadě nepřímou identifikaci** jednotlivé právnické nebo fyzické osoby:

- Například jednotlivé věty z databáze s údaji ze sčítání lidu, bytů a domů (dále jen „SLDB“) za osoby, ze kterých jsou odstraněny veškeré územní identifikace.
- Jako příklad uvažujme větu z databáze o muži starém 53 let, rozvedeném vysokoškolačkovi, který každý den dojíždí autem (řidič) za prací 15-29 minut.

→ Anonymní údaj (bez další územní identifikace), takových mužů mohou být v ČR republice stovky či tisíce!

Ochrana důvěrnosti – Základní pojmy – příklady

4. Statistická informace

Statistickou informací (dále jen „SI“) je informace sociálního, ekonomického, demografického nebo ekologického charakteru, která vznikla **agregací** individuálních údajů.

Agregace může být součet, průměr, minimum, maximum, medián atd.

Příklady statistických informací (SI):

- průměrné naturální příjmy domácností na osobu a rok v ČR,
- počet uchazečů o zaměstnání v Jihočeském kraji,
- naděje dožití při narození,
- index cen stavebních prací.

SI je vždy před zveřejněním nutné zkontrolovat, zda neobsahují individuální nebo dokonce důvěrné statistické údaje.

Ochrana důvěrnosti – základní pojmy – příklady

4. Statistická informace – pokračování

Podmínky pro uvolnění statistických informací ke zveřejnění jsou obvykle založeny na:

- **minimálním počtu statistických jednotek** (fyzických či právních subjektů), ze kterého vznikla daná statistická informace nebo
- **pravidlu dominance** (nejvýznamnější jednotky nesmí tvořit určitý podíl na celkové agregaci)
- v případě překročení této kritické hodnoty věcně příslušný útvar (dále jen „VPO“) údaj posuzuje jako **důvěrný**. Pak
 - VPO zajistí vytvoření agregace vyššího stupně nebo přijme jiné řešení splňující ochranu důvěrnosti nebo
 - pokud dominantní subjekt dá ČSÚ písemný souhlas, lze údaj zveřejnit nebo poskytnout na základě smlouvy třetí straně.

ČSÚ dle ustanovení §16 zákona o státní statistické službě má povinnost zachovávat mlčenlivost a chránit **individuální údaje**.
Poskytuje data pouze v **agregované podobě**.

- Politika diseminace, Rámcová bezpečnostní politika ČSÚ:

Při rozhodování o zveřejnění potenciálně
důvěrného údaje

**ochrana důvěrnosti
má vždy přednost před zveřejněním.**

Ochrana důvěrnosti – základní pojmy – příklady

5. Ochrana důvěrných statistický údajů

Ochrana DSÚ je **souhrn opatření a nástrojů**, zajišťujících takové nakládání s důvěrnými údaji ze statistických zjišťování, prováděných SSS, a údaji získanými z administrativních zdrojů, aby nemohly být neoprávněně změněny, zničeny, ztraceny, přeneseny či jinak zneužity a sloužily jen pro statistické účely. Této ochraně podléhají též sdružené údaje za více právnických nebo fyzických osob, ze kterých lze bez vynaložení nepřiměřeného času a úsilí určit nebo zjistit, které osoby se tento údaj týká.

Souhrn opatření a nástrojů: zde patří opatření fyzické bezpečnosti (např. do neveřejných částí budovy nedostanou nepovolané osoby), kybernetické bezpečnosti (např. do vymezených informačních systémů ČSÚ nemohou přistupovat neoprávněné osoby) nebo ochrana těchto systémů proti hackerským útokům pomocí malwaru, spamu, provádění auditů a penetračních testů; opatření v personální oblasti školením uživatelů výpočetních systémů atd.

Ochrana důvěrnosti – základní pojmy – příklady

5. Ochrana důvěrných statistických údajů – pokr.

Orgány vykonávající SSS jsou povinny zajistit ochranu DSÚ způsobem stanoveným zákonem o SSS.

→ Ochrana důvěrných statistických údajů platí pro všechna pracoviště státní statistické služby – nejen pro ČSÚ, ale i pracoviště SSS zřízená na ministerstvech.

Obsahují-li DSÚ též osobní údaje, podléhají tyto osobní údaje také ochraně způsobem stanoveným GDPR.

→ Například při přípravě Sčítání lidu, domů a bytů (dále jen „SLDB“), kdy mají zjišťované údaje jednoznačně charakter osobních údajů, spolupracuje ČSÚ velmi intenzivně s Úřadem pro ochranu osobních údajů. Ten provádí kontroly ve všech fázích přípravy, zpracování a dalšího nakládání s osobními údaji zjištěnými při SLDB.

Ochrana důvěrnosti – Povinnost mlčenlivosti

1. **Zaměstnanci orgánů vykonávajících SSS** nebo fyzické osoby, které zajišťují zpracování statistických zjišťování nebo sběr údajů pro zemědělské soupisy, jsou povinni zachovávat mlčenlivost o DSÚ, se kterými se seznámí. Proto jsou povinni při nástupu do zaměstnání nebo před zahájením příslušných prací **složit slib mlčenlivosti**.

2. **Slib:** "Slibuji na svou čest a svědomí, že nezveřejním, nikomu nesdělím ani neumožním seznámit se s důvěrnými statistickými údaji získanými pro statistické účely, se kterými se seznámím v souladu s ustanoveními ZSSS, a že tyto údaje využiji jen pro účel, pro který byly určeny."

Slib mlčenlivosti se skládá do rukou příslušného ministra, vedoucího příslušného správního úřadu nebo orgánu nebo osoby jím pověřené.

Ochrana důvěrnosti – Povinnost mlčenlivosti

3. Slib je složen, jestliže po jeho přečtení prohlásí ten, kdo slib skládá, "**Tak slibuji.**" a **stvrdí složení slibu vlastnoručním podpisem na příslušné listině.** Na listině musí být uvedeno též datum složení slibu.
4. **Poskytnutí nebo uveřejnění** důvěrného statistického údaje **za podmínek stanovených ZSSS v § 17** není porušením povinnosti mlčenlivosti.
5. **Povinnost mlčenlivosti trvá i po skončení zaměstnání** nebo příslušných prací.
6. **Osobám, které nesloží slib mlčenlivosti, nesmějí orgány vykonávající státní statistickou službu umožnit seznámit se s důvěrnými statistickými údaji.**

Ochrana důvěrnosti – Podmínky pro poskytování důvěrných statistických údajů

V zákoně 89/1995 Sb., o státní statistické službě, jsou v § 17 Poskytování důvěrných statistických údajů vyjmenovány případy, kdy je možné důvěrné statistické údaje poskytnout:

1. Orgány vykonávající SSS si mohou poskytnout navzájem důvěrné statistické údaje, pokud je potřebují pro zajištění SSS, a to způsobem, který zajišťuje ochranu jejich důvěrnosti. Tímto způsobem si mohou navzájem poskytnout též důvěrné statistické údaje pro tvorbu evropské statistiky.
2. Mohou, jestliže je to nezbytné pro plnění jejich úkolů při vytváření statistických informací, předat důvěrné statistické údaje jiné osobě, která na základě smlouvy zajišťuje jejich zpracování pro statistické účely.

Ochrana důvěrnosti – Podmínky pro poskytování důvěrných statistických údajů - pokračování

3. Mohou předat důvěrný statistický údaj do zahraničí, jestliže je to nezbytné ke splnění závazků z mezinárodní smlouvy, kterou je ČR vázána, a jestliže přejímající strana zajistí alespoň takovou ochranu tohoto údaje, jaká je mu poskytována v ČR.
4. DSÚ **lze poskytnout soudu**, je-li to nezbytné pro rozhodnutí o porušení povinnosti mlčenlivosti stanovené tímto zákonem.
5. DSÚ **lze předat pro účely vědeckého výzkumu** na základě smlouvy, která stanoví splnění podmínek ochrany těchto údajů a přesný způsob jejich využití v souladu s právem EU, a to právníkům osobám, jejichž základním posláním je vědecký výzkum; údaje se poskytnou ve formě neumožňující přímé určení zpravodajské jednotky, které se poskytnuté údaje týkají.
6. Individuální údaje **lze předat ČNB** pro statistické účely, jestliže je to nezbytné ke splnění závazků vyplývajících z mezinárodních smluv, jimiž je ČR nebo ČNB vázána.

Ochrana důvěrnosti – Podmínky pro poskytování důvěrných statistických údajů - pokračování

7. Ve výjimečných případech mohou orgány vykonávající SSS uveřejnit, poskytnout nebo využít k jinému než statistickému účelu DSÚ, pokud tak stanoví zvláštní zákon, nebo jestliže osoba, jíž se tento údaj týká, dala k takovému zveřejnění, poskytnutí nebo využití souhlas. Jde-li o údaj o právnické osobě, musí být souhlas podepsán statutárním orgánem.
8. Souhlas musí mít písemnou formu a musí z něho být zřejmé, o jaký DSÚ jde, jak a kým má být využit. Osoba, jíž se údaj týká, může souhlas kdykoliv odvolat. Odvolání nemůže mít zpětnou účinnost.

Ochrana důvěrnosti – Zabezpečení ochrany důvěrnosti při zveřejnění statistických informací

1. ČSÚ poskytuje nezveřejněné SI a anonymní údaje, na základě žádosti podané v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.
2. Uvedená pravidla ochrany důvěrnosti platí pro všechny orgány vykonávající SSS.
3. Poskytování statistických informací externím uživatelům se řídí **směrnicí předsedkyně ČSÚ č. 3/2015**, která stanoví i přesná pravidla zabezpečení ochrany důvěrnosti při zveřejnění těchto SI.
4. Nestandardní požadavky projednává pracovní skupina **pro uvolňování informací**.
5. Obecné zásady jsou uvedeny v dokumentu „**Politika diseminace ČSÚ.**“

Primární a sekundární ochrana

- Primární ochrana – utajit důvěrné statistické údaje (agregát nesplní stanovená pravidla): a) tvoří méně než určitý počet statistických jednotek nebo b) podíl největší jednotky přesahuje určité % agregátu) dle mezinárodních pravidel, která se nezveřejňují.

- Primární ochrana obvykle nepostačuje, je třeba provést tzv. sekundární ochranu.

Př. Tabulka regionálně členěných tržeb obsahuje jediný primárně chráněný údaj. Ten však lze snadno dopočítat z celkových tržeb a neutajených údajů v ostatních regionech.

- Aby nešlo primárně chráněné údaje s dostatečnou přesností dopočítat, utají se dodatečně další údaje.

- Optimalizační úloha: minimalizace objemu dodatečně utajených informací (počet agregátů, objem tržeb, počet statistických jednotek).

Sekundární ochrana – smyšlený příklad (1)

Vyplacené dividendy společnosti FEZ, a.s. za rok 2015 (mil. Kč)						
Pohlaví	Věkové skupiny					Celkem
	0-30	31-50	51-65	66-80	81+	
Ženy	2	170	400	930	70	1572
Muži	8	350	179	621	300	1458
Celkem	10	520	579	1551	370	3030

- Červené podbarvení – primární důvěrnost, protože v dané skupině je pouze jediný takový příjemce dividend.
- Oranžové podbarvení – primární důvěrnost, protože podíl největšího příjemce dividend přesahuje 85 % (>255 mil. Kč).

!! Primární ochrana nestačí, údaje lze dopočítat !!

Např. dividendy žen starších 80 let: 1572 – (930+400+170+2).

Sekundární ochrana – smyšlený příklad (2)

Vyplacené dividendy společnosti FEZ, a.s. za rok 2015 (mil. Kč)						
Pohlaví	Věkové skupiny					Celkem
	0-30	31-50	51-65	66-80	81+	
Ženy	2	170	400	930	70	1572
Muži	8	350	179	621	300	1458
Celkem	10	520	579	1551	370	3030

- Červené podbarvení – primární důvěrnost, protože v dané skupině je pouze jediný takový příjemce dividend.
- Oranžové podbarvení – primární důvěrnost, protože podíl největšího příjemce dividend přesahuje 85 % (>255 mil. Kč).
- Zelené podbarvení – sekundární důvěrnost, dodatečně utajené agregáty, aby nešlo primárně chráněné odhadnout s velkou přesností.

Závěr

Statistická důvěrnost (Statistical Confidentiality) je jedním ze základních principů statistické práce nejen v ČSÚ, ale ve všech statistických orgánech, které vytvářejí oficiální statistiky na celém světě.

V rámci evropského statistického systému je začleněna do kodexu evropské statistiky jako princip č. 5.

Garancí ochrany důvěrnosti poskytnutých údajů zvyšujeme ochotu respondentů poskytovat údaje, a tím vytváříme prostředí vzájemné důvěry.

Nastavení důvěry ve vztahu mezi statistickými orgány a jejich respondenty má tedy zcela zásadní vliv na kvalitu výsledných statistik.

18. POSKYTOVÁNÍ DŮVĚRNÝCH STATISTICKÝCH ÚDAJŮ

DŮVĚRNÝ STATISTICKÝ ÚDAJ

Důvěrným statistickým údajem (dále jen „DSÚ“) rozumíme takový údaj, který umožňuje přímou nebo nepřímou identifikaci jednotlivé právnické osoby nebo který je osobním údajem fyzické osoby:

- **Přímou identifikací** se rozumí identifikace jednotlivé právnické nebo fyzické osoby na základě jakéhokoliv identifikátoru, který lze použít bez nutnosti vynaložit ke zjištění identity dané osoby nepřiměřeného času a úsilí. *Podle IČO, rodného čísla, adresy atd. dokážeme snadno určit, o kterou osobu (podnik, člověka, instituci) se jedná.*
- **Nepřímou identifikací** je možnost dovodit totožnost jednotlivé právnické nebo fyzické osoby jiným způsobem, než výše uvedeným v předchozím odstavci.
 - *u jednotlivého subjektu - i když nemáme IČO, rodné číslo atd., tak z dalších charakteristik lze poznat, o kterou jednotku se jedná – např. pokud máme údaj o tržbách a víme, že jsou to tržby za určitou činnost (podle NACE – např. 12000 Výroba tabákových výrobků), pak se dá snadno dovodit, že se jedná o Philip Morris ČR a.s. – tedy dokážeme nepřímo identifikovat subjekt → takový údaj je považován za důvěrný a musí se chránit*
 - *u více subjektů – údaj vznikl agregací (např. součtem, zprůměrováním apod.) za více subjektů, ale jeden z nich je tak dominantní, že „přebije“ ostatní menší subjekty – jedná se např. o údaje za výrobu elektrické energie.*

Problémem se může zdát určení, co je „nepřiměřené úsilí“ – definice je sice v zákoně č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě (dále jen „ZSSS“) do jisté míry mlhavá, ale přesný výklad v případě sporu určuje nezávislý soud! Může se jednat o údaje za jeden nebo více subjektů.

DŮVERNÝ STATISTICKÝ ÚDAJ - pokračování

- **Osobní údaj fyzické osoby** – definuje se dle nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 (Obecné nařízení o ochraně osobních údajů – GDPR), účinného od 25. května 2018:
- **Osobním údajem** se rozumí veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě (dále jen „subjekt údajů“); identifikovatelnou fyzickou osobou je fyzická osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat, zejména odkazem na určitý identifikátor, například jméno, identifikační číslo, lokační údaje, síťový identifikátor nebo na jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity této fyzické osoby.
- národní podmínky upravují adaptační zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů a doprovodný zákon č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů.

SLIB MLČENLIVOSTI

Dle § 16 ZSSS zaměstnanci orgánů SSS nebo fyzické osoby, které zajišťují zpracování statistických zjišťování nebo sběr údajů pro zemědělské soupisy, jsou povinni zachovávat mlčenlivost o DSÚ, se kterými se seznámí. Jsou povinni složit slib mlčenlivosti:

Slibuji na svou čest a svědomí, že nezveřejním, nikomu nesdělím ani neumožním seznámit se s důvěrnými statistickými údaji získanými pro statistické účely, se kterými se seznámím v souladu s ustanoveními zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, a že tyto údaje využiji jen pro účel, pro který byly určeny.

Slib mlčenlivosti se skládá do rukou příslušného ministra, vedoucího příslušného správního úřadu nebo orgánu nebo osoby jím pověřené.

- Poskytnutí nebo uveřejnění DSÚ za podmínek stanovených ZSSS není porušením povinnosti mlčenlivosti.
- Povinnost mlčenlivosti trvá i po skončení zaměstnání nebo příslušných prací.
- Osobám, které nesloží slib mlčenlivosti, nesmějí orgány SSS umožnit seznámit se s DSÚ.

PŘEDÁVÁNÍ DSÚ

- Předávání upravuje:
 - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 o evropské statistice
 - Kodex evropské statistiky
 - Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě
 - Vnitřní předpisy ČSÚ

PŘEDÁVÁNÍ DSÚ V RÁMCI EVROPSKÉHO STATISTICKÉHO SYSTÉMU (dále jen „ESS“)

Upravuje čl. 21 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 o evropské statistice (dále jen „**NES**“):

- Předávání DSÚ **mezi orgány ESS** je přípustné, jestliže je toto předávání nezbytné pro účinný vývoj, vypracovávání a šíření evropské statistiky nebo pro zvýšení kvality evropské statistiky
- Předávání DSÚ **mezi orgánem ESS a členem** Evropského systému centrálních bank (dále jen „**ESCB**“) je přípustné, jestliže je toto předávání nezbytné pro účinný vývoj, vypracovávání a šíření evropské statistiky nebo pro zvýšení kvality evropské statistiky v příslušných oblastech působnosti ESS a ESCB a jestliže byla tato nezbytnost odůvodněna.

Předávané DSÚ (dle čl. 21 NES) se používají
výhradně pro statistické účely
a přístup k nim mají pouze pracovníci, kteří provádějí statistické činnosti
v rámci svého příslušného pracovního oboru.

OCHRANA DSÚ V RÁMCI ESS

Ochranu DSÚ v Evropské komisi (Eurostatu) upravuje čl. 22 NES:

- **DSÚ jsou přístupné**, s výhradou výjimek stanovených v odst. 2, **pouze úředníkům Komise (Eurostatu)** v rámci jejich příslušného pracovního oboru.
- Komise (Eurostat) může ve výjimečných případech udělit přístup k DSÚ svým ostatním zaměstnancům a jiným fyzickým osobám pracujícím pro Komisi (Eurostat) na smluvním základě v rámci jejich příslušného pracovního oboru.

Osoby mající přístup k důvěrným údajům použijí tyto údaje
výhradně pro statistické účely.

Tomuto omezení podléhají i po skončení svých funkcí.

KODEX EVROPSKÉ STATISTIKY (dále jen „KES“)

Důvěrnost statistických údajů je jedním z principů KES:

- **Soukromí** poskytovatelů údajů (domácností, podniků, státní správy a dalších respondentů) **je bezvýhradně zaručeno.**
- Poskytnuté **informace jsou důvěrné.**
- Údaje se používají **pouze ke statistickým účelům.**

ZÁSADA č. 5 KES – DŮVĚRNOST STATISTICKÝCH ÚDAJŮ A OCHRANA ÚDAJŮ

Bezvýhradně je zaručeno soukromí poskytovatelů údajů, důvěrnost jimi poskytnutých informací, použití těchto informací pouze ke statistickým účelům a zabezpečení údajů.

UKAZATELE:

- 5.1: Ochrana důvěrných statistických údajů je **právně zaručena**.
- 5.2: Pracovníci při uzavření pracovního závazku podepisují právní závazek, že budou tuto důvěrnost dodržovat.
- 5.3: Za jakékoli **vědomé** porušení důvěrnosti statistických údajů jsou **stanoveny postihy**.
- 5.4: Pracovníkům jsou poskytnuty návody a pokyny, jak chránit důvěrnost statistických údajů v průběhu statistických procesů. Politika ochrany důvěrných údajů je veřejně k dispozici.
- 5.5: Jsou zavedena nezbytná regulační, správní, technická a organizační opatření na ochranu bezpečnosti a integrity statistických údajů a jejich přenosu, v souladu s osvědčenými postupy, mezinárodními standardy a evropskými i vnitrostátními právními předpisy.
- 5.6: Pro externí uživatele, kteří mají přístup ke statistickým mikrodátům pro výzkumné účely, **platí přísné předpisy**.

ZÁKON O STÁTNÍ STATISTICKÉ SLUŽBĚ - POSKYTOVÁNÍ DSÚ

DSÚ lze dle § 17 ZOŠSS poskytnout:

- a) navzájem v rámci orgánů státní statistické služby - viz § 3 ZOŠSS (dále jen „ŠSS“) **pro zajištění ŠSS**, a to způsobem, který zajišťuje ochranu jejich důvěrnosti; tímto způsobem si orgány ŠSS mohou navzájem poskytnout též DSÚ pro tvorbu statistiky Evropských společenství,
- b) orgány ŠSS **mohou**, jestliže je to nezbytné pro plnění jejich úkolů při vytváření statistických informací, předat DSÚ jiné **osobě, která** na základě smlouvy **zajišťuje jejich zpracování pro statistické účely**,
- c) orgány ŠSS mohou předat DSÚ **do zahraničí**, jestliže je to nezbytné **ke splnění závazků z mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána**, a jestliže přejímající strana zajistí alespoň takovou ochranu tohoto údaje, jaká je mu poskytována v České republice,
- d) orgány ŠSS poskytnou DSÚ **soudu**, je-li to nezbytné **pro rozhodnutí o porušení povinnosti mlčenlivosti** stanovené tímto zákonem,
- e) orgány ŠSS poskytují DSÚ **pro účely tvorby statistiky Evropských společenství** v souladu s právem Evropských společenství,
- f) orgány ŠSS předávají DSÚ **pro účely vědeckého výzkumu na základě smlouvy**, která stanoví splnění podmínek ochrany těchto údajů a přesný způsob jejich využití v souladu s právem Evropských společenství, a to právnickým osobám, jejichž základním posláním je vědecký výzkum; údaje se poskytnou ve formě neumožňující přímé určení zpravodajské jednotky, které se poskytnuté údaje týkají,
- g) orgány ŠSS předávají individuální údaje **České národní bance pro statistické účely**, jestliže je to nezbytné ke splnění závazků vyplývajících z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika nebo Česká národní banka vázána.

ZÁKON O STÁTNÍ STATISTICKÉ SLUŽBĚ – POSKYTOVÁNÍ DSÚ – pokračování

Orgány SSS mohou DSÚ dle § 17, odst. 2 ZSSS ve výjimečných případech uveřejnit, poskytnout nebo využít k jinému než statistickému účelu, pokud tak stanoví zvláštní zákon, nebo jestliže osoba, jíž se tento údaj týká, dala k takovému zveřejnění, poskytnutí nebo využití souhlas.

Jde-li o údaj o právnické osobě, musí být souhlas podepsán statutárním orgánem. Souhlas musí mít písemnou formu a musí z něho být zřejmé, o jaký důvěrný statistický údaj jde, jak a kým má být využit. Osoba, jíž se údaj týká, může souhlas kdykoliv odvolat, odvolání nemůže mít zpětnou účinnost.

- Při poskytování DSÚ jsou striktně dodržovány Politika kvality ČSÚ a Politika diseminace ČSÚ (princiálně platí pro všechny orgány SSS), která jsou plně v souladu s KES.

POSKYTOVÁNÍ DSÚ V ČSÚ

- Poskytování DSÚ je v ČSÚ upraveno interním předpisem - Směrnice k zásadám pro poskytování statistických informací z ČSÚ externím uživatelům - č. 3/2015.

Pracovištěm oprávněným poskytovat DSÚ je v ČSÚ
oddělení podpory uživatelů
všechna ostatní pracoviště v případě přijetí požadavku
na poskytnutí DSÚ ho neprodleně předají určenému pracovišti.

POSKYTOVÁNÍ DSŮ PRO ÚČELY VĚDECKÉHO VÝZKUMU

Upravuje:

- **čl. 23 NES - Komise (Eurostat) nebo** národní statistické úřady (dále jen „NSÚ“) či jiné vnitrostátní orgány **mohou** v rámci svých příslušných pravomocí **udělit výzkumným pracovníkům** provádějícím statistické analýzy **pro vědecké účely přístup k DSŮ**, které umožňují pouze **nepřímou identifikaci** statistických jednotek. Pokud jsou údaje předávány Komisi (Eurostatu), vyžaduje se souhlas NSÚ či jiného vnitrostátního orgánu, který údaje poskytl.
- **Formy, pravidla a podmínky přístupu na úrovni Společenství stanoví Komise.**
- **ZOSSS § 17 odst. f) –** Orgány vykonávající SSS předávají důvěrné statistické údaje pro účely vědeckého výzkumu **na základě smlouvy**, která stanoví splnění podmínek ochrany těchto údajů a přesný způsob jejich využití v souladu s právem Evropských společenství^(6b), a to **právníckým osobám**, jejichž **základním posláním je vědecký výzkum**; údaje se poskytnou ve formě **neumožňující přímé určení zpravodajské jednotky**, které se poskytnuté údaje týkají,

POSKYTOVÁNÍ DSÚ PRO ÚČELY VĚDECKÉHO VÝZKUMU – PODMÍNKY ČSÚ

- Zásady poskytování DSÚ externím uživatelům vycházejí z právních předpisů EU a ČR.
- DSÚ jsou poskytovány **pouze na základě zvláštní smlouvy**, která stanoví splnění podmínek ochrany DSÚ a přesný způsob jejich využití.
- Smlouvu za dodavatele i objednavatele podepisují statutární zástupci nebo osoby jimi pověřené.
- Nedílnou **součástí smlouvy je zadání výzkumného projektu a složení slibu mlčenlivosti** všemi osobami, které budou s daty pracovat.
- O předání údajů se pořizuje písemný protokol.
- DSÚ jsou mimo ČSÚ (prostřednictvím zabezpečeného úložiště FILR) **poskytovány pouze** tuzemským nebo zahraničním **právníckým osobám** (nikoli osobám fyzickým), **jejichž základním posláním je vědecký výzkum.**
- DSÚ jsou dále poskytovány v zabezpečeném **SafeCentru** v budově ústředí ČSÚ.
- Údaje se poskytují ve formě neumožňující přímé určení zpravodajské jednotky, již se poskytnuté údaje týkají.

POSKYTOVÁNÍ DSÚ PRO ÚČELY VĚDECKÉHO VÝZKUMU - pokračování

- Na začátku je třeba vyplnit **žádost o poskytnutí DSÚ**.
- Žadatel (mimo vysokých škol zřízených dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů) musí doložit předmět činnosti.
- **Každá žádost je posuzována individuálně.**
- **Nestandardní požadavky posuzuje expertní skupina.**
- V případě kladného rozhodnutí o poskytnutí DSÚ se přistupuje k **uzavření smlouvy**.
- **Objednavatel musí podepsat souhlas s omezeními při nakládání s mikrodaty** (povinnost chránit DSÚ v souladu se ZSSS a NES, zákaz pořizování kopií dat, zákaz propojování databází/souborů s databázemi/soubory z jakéhokoli zdroje atd.).
- Objednavatel bez souhlasu vlastníka DSÚ a dodatečného složení slibu mlčenlivosti nesmí zahrnovat další osoby ve smlouvě neuvedené.
- Výstupy nesmějí mít charakter individuálních dat.
- Objednavatel je na vyžádání povinen vlastníku dat umožnit náhled do výsledků a výstupů z daného výzkumného projektu.
- **Objednavatel nesmí žádný z DSÚ poskytnout třetí osobě.**

19. POSKYTOVÁNÍ STATISTICKÝCH INFORMACÍ – POJEM, ZPŮSOBY A PODMÍNKY

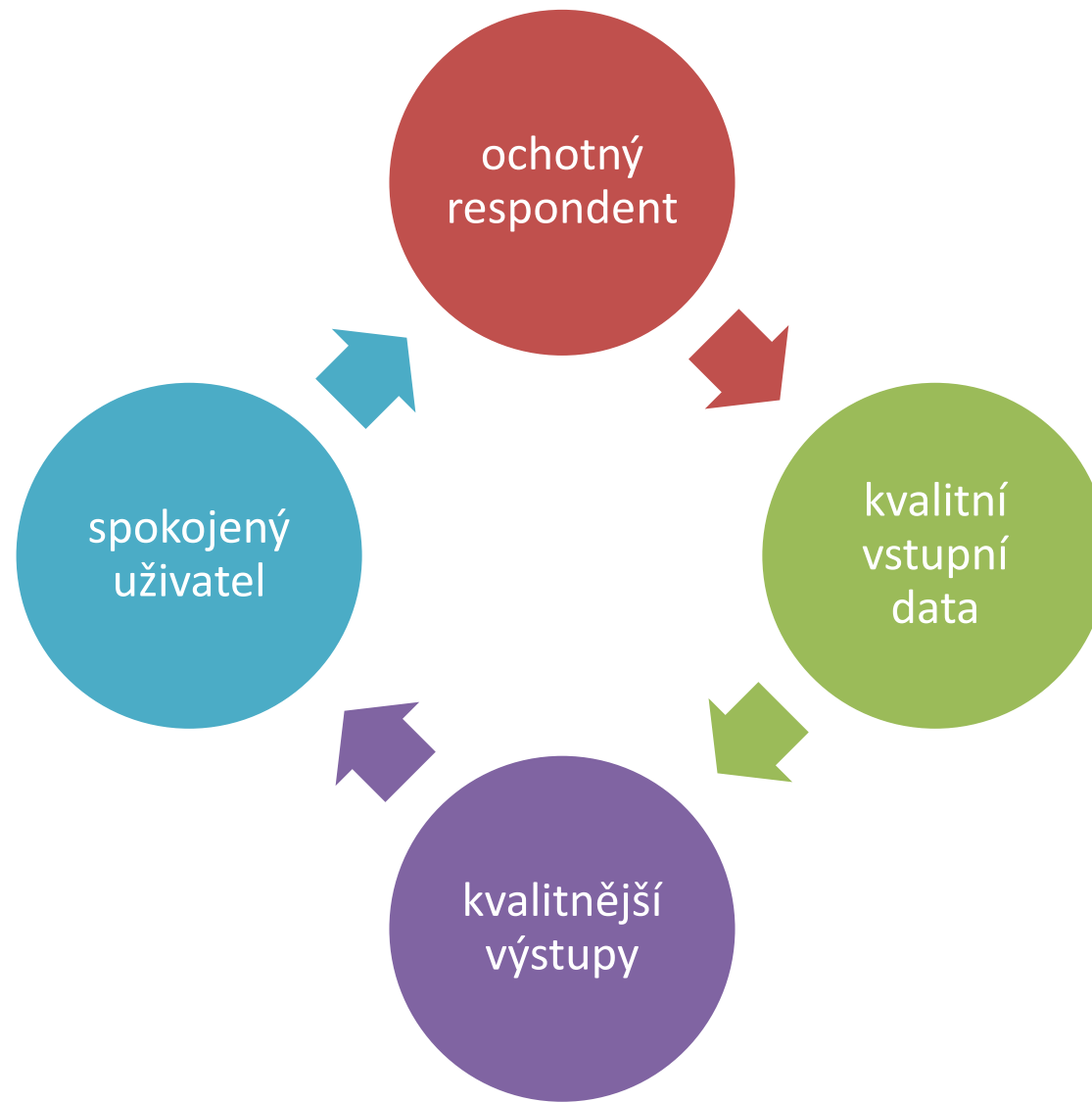
POSKYTOVÁNÍ STATISTICKÝCH INFORMACÍ

Poskytování statistických informací je hlavním cílem statistické činnosti. K čemu by byly všechny statistické údaje, kdyby zůstávaly uvnitř v úřadě a nikdo je nechtěl, nikdo s nimi nepracoval, nepoužíval je k rozhodování, nikoho nezajímaly?

Velmi nás tedy zajímají občané, podnikatelé, studenti, instituce, firmy, školy, média, analytici.....tedy naši **uživatelé**.

Naším cílem je **spokojený uživatel**.

A to i proto, že každý **uživatel** je potenciální **respondent**

POSKYTOVÁNÍ STATISTICKÝCH INFORMACÍ

Legislativa

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009
 - v celém textu se hovoří o „vývoji, vypracovávání a **šíření** evropské statistiky“
 - „šíření“ je definováno jako „zpřístupňování statistik a statistických analýz uživatelům“
 - šíření = dissemination → diseminace
- Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě
 - § 1 Státní statistická služba, odst. 1:
Státní statistická služba je činnost, která zahrnuje získávání údajů, vytváření statistických informací o sociálním, ekonomickém, demografickém a ekologickém vývoji ČR a jejích jednotlivých částí, **poskytování statistických informací a jejich zveřejňování.**

STATISTICKÁ INFORMACE - pojem

■ Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě

§ 2 Vymezení pojmů:

f) **statistickou informací** informace sociálního, ekonomického, demografického nebo ekologického charakteru, která vznikla **agregací** individuálních údajů,

a) **individuálním údajem** údaj týkající se jednotlivé právnické nebo fyzické osoby, získaný pro statistické účely podle tohoto zákona,

b) **důvěrným statistickým údajem** takový údaj, který umožňuje přímou nebo nepřímou identifikaci jednotlivé právnické osoby nebo který je osobním údajem fyzické osoby podle zvláštního zákona,

STATISTICKÁ INFORMACE (SI)

SMĚRNICE 3/2015 k zásadám pro poskytování statistických informací z ČSÚ externím uživatelům definuje, co je myšleno agregací a jak dál postupovat v případě, že nejsou splněny požadavky na statistickou informaci:

Po skončení zpracování může být SI uvolněna ke zveřejnění, jsou-li splněny určité podmínky:

- jestliže SI vznikla jako AGREGACE údajů za určitý **vyšší než minimální počet fyzických nebo právnických subjektů**,
- podíl největší individuální hodnoty fyzického nebo právnického subjektu v souboru **nepřesahuje určité procento celkového agregátu**.
- v případě překročení této kritické hodnoty VPO údaj posuzuje jako **důvěrný**.
 - VPO zajistí vytvoření agregace vyššího stupně nebo přijme jiné řešení splňující ochranu důvěrnosti.
 - Pokud dominantní subjekt dá ČSÚ písemný souhlas, lze údaj zveřejnit nebo poskytnout na základě smlouvy třetí straně.

ČSÚ dle ustanovení §16 zákona o státní statistické službě má povinnost zachovávat mlčenlivost a chránit **individuální údaje**.
Poskytuje data pouze v **agregované podobě**.

- Politika diseminace, Rámcová bezpečnostní politika ČSÚ

Při rozhodování o zveřejnění potenciálně
důvěrného údaje

ochrana důvěrnosti
má vždy přednost před zveřejněním.

KOMU A KDO POSKYTUJE INFORMACE?

- **médiím** – prostřednictvím tiskového mluvčího úřadu, útvarů informačních služeb, ředitelů krajských správ a odborných mluvčích;
→ směrnice
- **orgánům veřejné správy** – prostřednictvím VPO nebo útvarů informačních služeb a ředitelů krajských správ (§ 18 odst. 1 písm. a) zákona);
- **ostatní veřejnosti** – prostřednictvím útvarů informačních služeb
– § 18 odst. 1 písm. b) c) zákona → směrnice
- **do zahraničí** – § 18 odst. 2 zákona

CO SE POSKYTUJE?

■ Produkty

- publikace elektronické (na CD/DVD) i tištěné,
- časopisy
- Rychlé informace
- tiskové zprávy
- časové řady
- databáze ...

■ Služby

- výběry z databází, konzultace, speciální zpracování výstupů na zakázku...

UVOLNĚNÁ STATISTICKÁ INFORMACE

O uvolnění statistické informace externím uživatelům rozhoduje ředitel věcně příslušného odboru odvětvové nebo souborné statistiky, který zároveň zodpovídá za to, že uvolněné informace nemají charakter důvěrných statistických údajů.

Za uvolněné SI jsou považovány také informace:

- prezentované na internetových stránkách ČSÚ (např. veřejná databáze, další uživatelské aplikace);
- zveřejněné v publikaci ČSÚ (tištěné i elektronické);
- poskytnuté hromadným sdělovacím prostředkům;
- poskytnuté externímu uživateli na základě smlouvy nebo dohody;
- ostatní SI poskytnuté v souladu se zákonem na základě speciálního požadavku uživatele, uvolněné ředitelem VPO;

KATALOG PRODUKTŮ

- seznam všech výstupů a služeb, které ČSÚ vydává
- ke každému produktu se eviduje řada (meta)informací:
 - název
 - autor, nadřízený autora, útvar, kontakty
 - termíny zveřejnění: plánovaný, posunutý, skutečný
 - periodičita, forma, typ výstupu, nosič, cena atd.
 - vše česky i anglicky
- Katalog na nový rok se připravuje od června předchozího roku, zveřejňuje se v prosinci – obsahuje termíny zveřejnění všech výstupů za daný rok
 - například v prosinci 2024 se vědělo, že posledním výstupem za rok 2025 bude časová řada „Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz 2025“ a vyjde 29.05.2026
 - v průběhu roku se doplňují produkty, např. tiskové zprávy, které nemohly být naplánovány

PLÁNOVÁNÍ ZVEŘEŇOVÁNÍ VÝSTUPŮ KATALOGU PRODUKTŮ

The screenshot shows the 'Katalog produktů' (Product Catalog) page of the Czech Statistical Office. The main page features a search bar, filter options, and a list of products. A modal window is open for the product 'Malý lexikon obcí České republiky' (Small lexicon of municipalities of the Czech Republic).

Navigation: Kontakt, Pro média, Nabídka služeb, Kalendář událostí, Katalog produktů, Krajské správy, Časté dotazy, Volná místa

Menu: Statistiky, Databáze a aplikace, Metodika, Sběr dat, O ČSÚ, Hledat

Breadcrumbs: Český statistický úřad > Databáze a aplikace > Katalog produktů > Katalog produktů

Katalog produktů

Co hledáte?

Pouze vydané produkty Pouze plánované produkty Pouze poslední vydání produktů

Aktivní filtry: Pouze vydané produkty Zrušit filtry

Celkem nalezeno: **16932 položek**

Název položky ↓	Typ	
ČSÚ zveřejnil kalendář statistik pro rok 2025 990311-24	Tisková zpráva	
Malý lexikon obcí České republiky - 2024 320199-24	Publikace	16. 12. 2024 📄 🛒 🔔
Volby do Senátu - 2024 220026-24	Publikace	16. 12. 2024 📄 🔔
Průměrné ceny zemědělských výrobků - listopad 2024 011060-24	Časová řada Specifický výstup	16. 12. 2024 📄 🔔

Malý lexikon obcí České republiky

🔔 Přihlásit se k odběru 🔔 📄 230 Kč 🛒 Objednat 🔔

Typ Publikace	Periodicita Roční	Územní členění Okres, Obec, ORP, Kraj, Stát, SPR OB Praha, Městská část	Jazyková verze Česko-anglická
Typ termínu vydání Jiný	Termín(y) vydání 16. 12. 2024	Naposledy vyšlo 16. 12. 2024	Rok 2024

Témata: [Regionální statistiky](#)

Anotace

Obsahuje všechny obce ČR v územní struktuře roku 2024 s vybranými daty z městské a obecní statistiky za rok 2023.

Kontakt

Informační služby 274 056 789	E-mail infoservis@csu.gov.cz	Kontakt Ing. Jiří Halásek	E-mail jiri.halasek@csu.gov.cz
----------------------------------	---------------------------------	------------------------------	-----------------------------------

ZPŮSOBY POSKYTOVÁNÍ STATISTICKÝCH INFORMACÍ

- Internetové stránky – **csu.gov.cz**
- další speciální databáze přístupné na webu, např.
 - Veřejná databáze – vdb.czso.cz (do 31.12.2025)
 - DataStat – data.csu.gov.cz
 - Geoportál – geodata.csu.gov.cz
 - Sčítání – scitani.gov.cz
 - Databáze národních účtů
 - Databáze zahraničního obchodu a mnoho dalších....
- Mobilní aplikace
- Informační služby, ústřední statistická knihovna
- Publikační činnost

The screenshot displays the homepage of the Czech Statistical Office (ČSÚ). At the top, there is a navigation bar with links for 'Kontakt', 'Pro média', 'Nabídka služeb', 'Kalendář událostí', 'Katalog produktů', 'Krajské správy', 'Časté dotazy', and 'Volná místa'. Below this is the ČSÚ logo and a secondary navigation menu with 'Statistiky', 'Data a aplikace', 'Metodika', 'Sběr dat', 'O ČSÚ', and a search icon labeled 'Hledat'. The main content area features a search bar with the placeholder 'Co hledáte?' and a 'Hledat' button. A large blue banner contains the headline 'Vaše data pomáhají zlepšovat život v Česku!' and three buttons: 'Kalendář událostí', 'Veřejná databáze', and 'Všechna data ČSÚ online'. Below the banner are four data cards, each with a title, date, value, and a small line chart. The cards are: 1. 'Obyvatelstvo' (Population) as of 30.06.2024, value 10 879 069, published 27.09.2024. 2. 'Průměrná hrubá mzda' (Average gross wage) for Q3 2024, value 45 412 Kč, published 04.12.2024. 3. 'Hrubý domácí produkt' (GDP) for Q3 2024, value 1,3%, published 29.11.2024. 4. 'Míra inflace' (Inflation rate) for 2023, value 10,7%, published 11.01.2024. A 'Další údaje' link is at the bottom left of the dashboard. Below the dashboard is an 'Aktuality' (News) section with four items: 1. '16 prosínek 2024: ČSÚ zveřejnil kalendář statistik pro rok 2025' (Press release, other group). 2. '13 prosínek 2024: Newsletter - 50/2024' (Newsletter, other group). 3. '16 prosínek 2024: Indexy cen výrobců - listopad 2024' (Prices, inflation, prices of producers, quick information). 4. '13 prosínek 2024: V roce 2023 v Česku produkce odpadů klesla na 38 milionů tun' (Environment, announcements, waste).

[Kontakt](#) [Pro média](#) [Nabídka služeb](#) [Kalendář událostí](#) [Katalog produktů](#) [Krajské správy](#) [Časté dotazy](#) [Volná místa](#) [EN](#)

[Statistiky](#) [Databáze a aplikace](#) [Metodika](#) [Sběr dat](#) [O ČSÚ](#) [Hledat](#)

[Český statistický úřad](#) > [O ČSÚ](#) > [ČSÚ a statistický systém](#) > Státní statistická služba ČR

Státní statistická služba ČR

Státní statistická služba je činnost, která zahrnuje získávání údajů, vytváření statistických informací o sociálním, ekonomickém, demografickém a ekologickém vývoji České republiky a jejích jednotlivých částí, poskytování statistických informací a jejich zveřejňování. Její součástí je též zajišťování srovnatelnosti statistických informací a plnění závazků z mezinárodních smluv v oblasti statistiky, kterými je Česká republika vázána.

Základní legislativa a dokumenty

[Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě](#)

[Vyhláška o programu statistických zjišťování](#)

[Závazek o důvěryhodnosti statistiky v ČR](#)

Evropská legislativa a dokumenty

[Usnesení vlády k administrativním zdrojům dat !\[\]\(6899a0bcd8d53896b1590da3ef0ba47b_img.jpg\)](#)

VEŘEJNÁ DATABÁZE

[Veřejná databáze](#) >

- Databáze určená pro prezentaci agregovaných statistických údajů externím uživatelům
- Základní entitou je statistický údaj
- Primární databáze – statistické údaje určené k prezentaci
- Sekundární databáze – předdefinované statistické tabulky – podpora interaktivního přístupu (volba parametrů pro zobrazení konkrétní statistické tabulky)
- Podpora uživatelských dotazů (tabulek)
- Data se do tabulek načítají v okamžiku požadavku na finální zobrazení

Statistiky

Vše o území

Vlastní výběr

Metodika

Registrace | Přihlášení

STATISTIKY**VŠE O ÚZEMÍ****VLASTNÍ VÝBĚR**

Aktuality

31. 3. 2016 Mzdy a náklady práce

V kapitole [Mzdy a náklady práce](#) byly zveřejněny údaje za 4. čtvrtletí 2015, za 1. - 3. čtvrtletí 2015 byly údaje aktualizovány. Kapitola byla dále doplněna grafy a kartogramy.

31. 3. 2016 Historický lexikon

Připravili jsme pro vás tabulky s vývojem [počtu obyvatel a domů](#) od prvního novodobého sčítání roku 1869 do zatím posledního sčítání roku 2011. K dispozici jsou i detailní data za obce a části obcí podle územní struktury platné k 1. 10. 2015.

24. 3. 2016 Konjunkturální průzkumy

Zveřejněny výsledky [konjunkturálního průzkumu](#) v březnu 2016.

17. 3. 2016 Průmysl

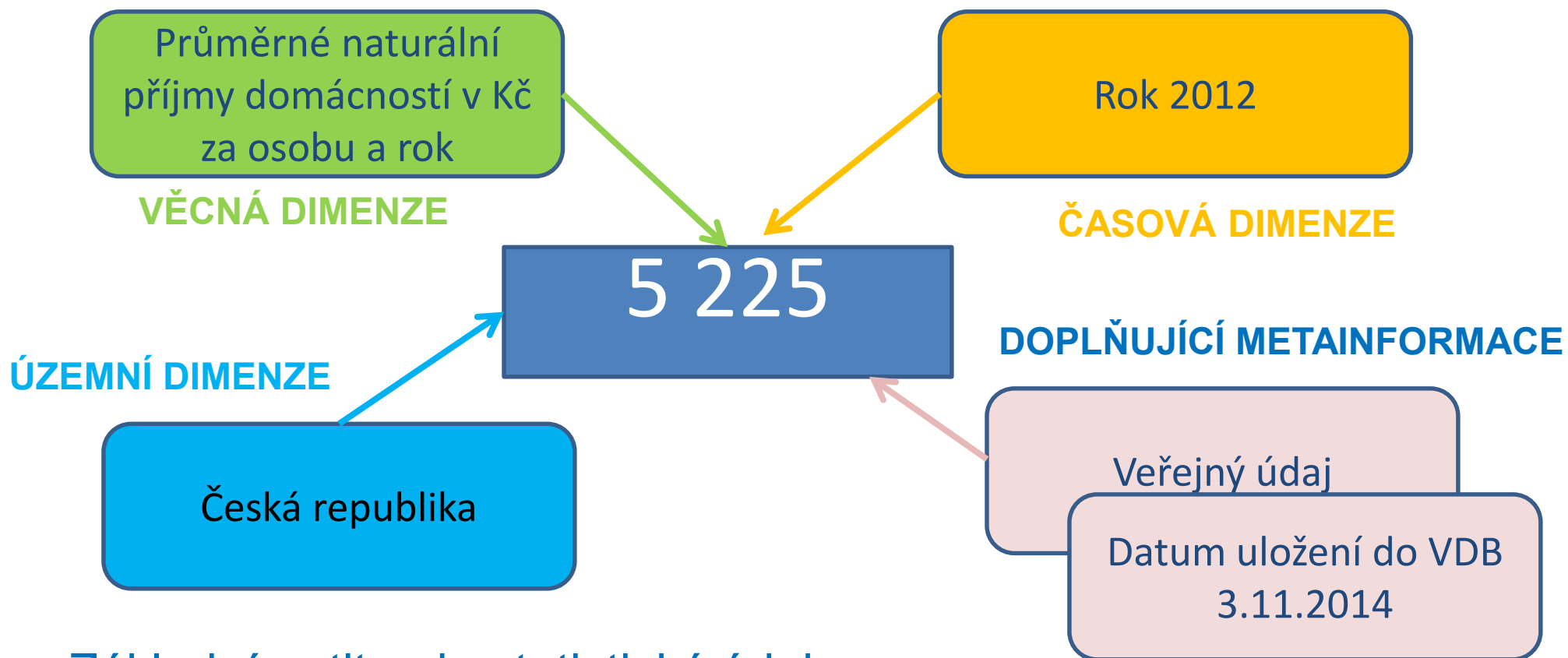
Zveřejněna data o [zaměstnanosti v průmyslu](#) za poslední čtvrtletí roku 2015.

17. 3. 2016 Ceny, Inflace

V kapitole [Ceny zahraničního obchodu](#) byly zveřejněny indexy cen vývozu a dovozu za leden 2016.

17. 3. 2016 Ceny, Inflace

VDB – statistický údaj a metainformace

- Základní entitou je statistický údaj
- Identifikační metadata – vymezení věcné, časové, územní
- Doplnující a technické metainformace

Prezentace VDB a interaktivní metadata

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD Veřejná databáze

Vyhledat ve statistikách

[Další služby](#)
[Kontakty](#)
[Nápověda](#)
[English](#)

[Statistiky](#)
[Vše o území](#)
[Vlastní výběr](#)
[Metodika](#)

[Úvod](#) >
[Statistiky](#) >
[Převod z VDB1](#) >
[Příjmy, výdaje a životní podmínky domácností](#) >
[Výběr parametrů](#) >
[Tabulka](#)

Vyberte: **Rok**

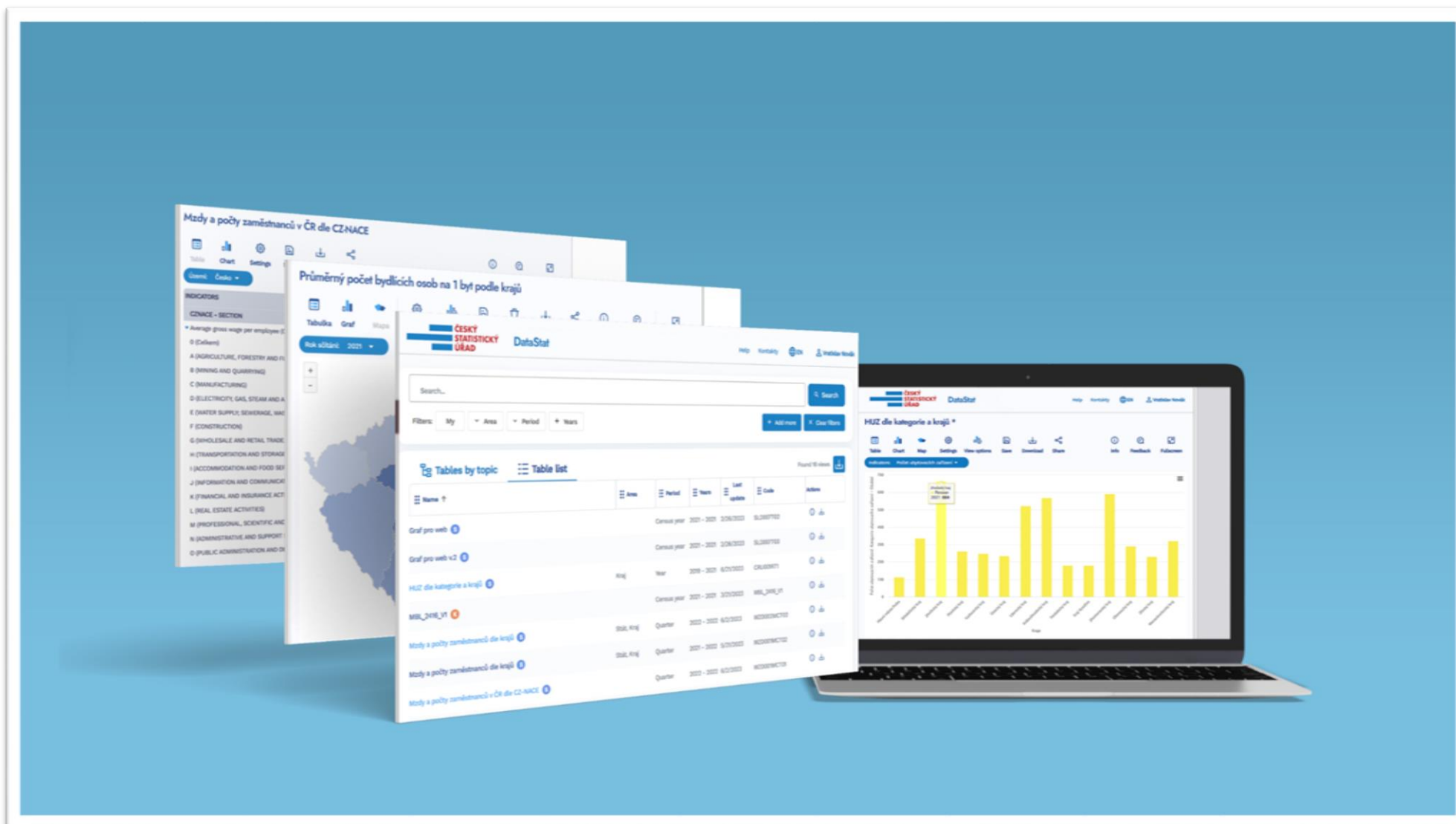
Dávky nemocenského pojištění	1 246	1 804	1 595	1 978	902
Hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání	601	552	799	346	344
Dávky státní sociální podpory	3 007	3 460	3 191	3 685	2 638
z toho					
přídavky na děti	327	339	505	201	316
rodičovský příspěvek	2 145	2 861	2 254	3 365	2 240
Jiné sociální příjmy	1 605	750	767	735	407
Ostatní příjmy	4 929	4 448	3 180	5 503	5 071
z toho					
příjmy z kapitálového majetku	335	192	47	312	249
příjmy z pronájmu	862	482	225	695	1 447
Zdravotní a sociální pojištění	11 211	17 710	14 113	20 703	4 843
Daň z příjmů fyzických osob	12 361	16 217	9 764	21 586	17 427
ČISTÉ PENĚŽNÍ PŘÍJMY CELKEM	149 737	155 530	130 289	176 528	162 393
z toho z hlavního zaměstnání	81 197	128 396	105 545	147 406	34 474
NATURÁLNÍ PŘÍJMY	5 225	6 999	4 802	8 827	3 677
CELKOVÉ ČISTÉ PŘÍJMY	154 962	162 529	135 092	185 355	166 070
Struktura hrubých peněžních příjmů v %					
zdravotní a sociální pojištění	6,5	9,4	9,2	9,5	2,6
daň z příjmů fyzických osob	7,2	8,6	6,4	9,9	9,5
čisté peněžní příjmy	86,7	82,3	84,9	80,8	88,4
Z hrubých příjmů ze závislé	---	---	---	---	---

Informace o hodnotě

Hodnota:	5 225,4
Statistická proměnná:	Průměrné naturální příjmy domácností
Věcné členění:	
Specifikace druhu jmenovatele - základní:	Členové hospodařící domácností
Měřicí jednotka:	koruna česká
Území:	Česká republika
Období:	2012
Úloha:	ZPSILC
Zveřejnění:	03.11.2014
Důvěrnost:	Veřejný
Kód stapro VP:	6012 Průměrné naturální příjmy domácností
Datum aktualizace:	03.11.2014
ID Hodnoty:	702095576
Nejnovější údaj:	✓

Zkrácená verze

DataStat

Zveřejnění výsledků

Děkujeme všem, kteří se sečetli. Vaše odpovědi mohou zlepšit život každého z nás. Zveřejnili jsme podrobné výsledky za obyvatelstvo, domy, byty, domácnosti i dojížďku. Najdete je pod záložkou Výsledky.

Proč se sčítáme?

Sčítání pomáhá všem ▼

Sčítání znamená šanci získat cenné informace o obyvatelstvu, které se jinak zjistit nedají

Sčítání může být impulzem pro rozhodování, co je třeba zlepšit

Sčítání umožňuje srovnat,

Aktuality

10. 12. 2024

[Údaje z českého sčítání jsou dostupné i na webu Eurostatu](#)

29. 11. 2024

[Vychází Statistický lexikon obcí 2024](#)

22. 11. 2024

[Velikost obce hraje klíčovou roli v kvalitě bydlen...](#)

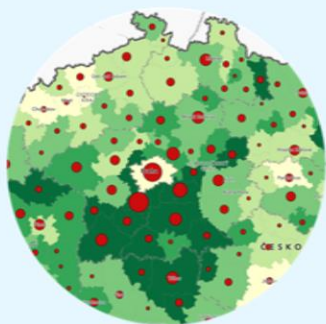
4. 11. 2024

[Cizinci žijící v Česku tvoří homogenní skupinu](#)

Statistický geoportál

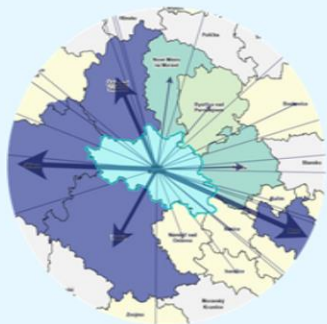
STATISTICKÝ GEOPORTÁL

statistická data v prostoru

Statistický atlas

vybrané statistické údaje v
interaktivních tematických mapách

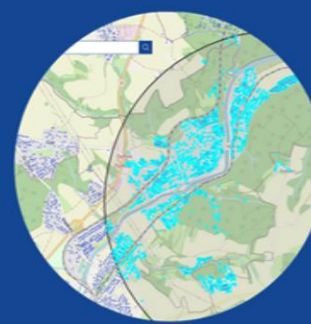
Mobilita

pracovní a školní vyjížďka a vnitřní
stěhování v interaktivních mapách

Statistické georeporty

statistické údaje za libovolně
vymezené území na úrovni gridů

Georeporty API

webová služba pro poskytování
statistických údajů ve formě
georeportu

INFORMAČNÍ SLUŽBY

- Oddělení informačních služeb – ústředí
- Oddělení informačních služeb na krajských správách
 - v roce 2015 jsme vyřídili celkem 15 678 dotazů a požadavků zákazníků, cca 56% byla adresována na pracoviště informačních služeb v ústředí ČSÚ

Výběr území

INFORMAČNÍ SLUŽBY

- odpovědi na dotazy zákazníků jednoduché i složité
- publikace
 - v tištěné a zejména elektronické podobě
 - zveřejněny na internetu v plném rozsahu
- výběry z databází
 - MOS, KROK, SLDB, demografické databáze
- statistické registry
 - RES, RSO, Registr ubytovacích zařízení
- klasifikace a číselníky
- výpisy ze statistických zjišťování
- letáky, skládačky
- prezentace pro uživatele

PRODUKTY – PUBLIKACE ČSÚ

- Statistická ročenka České republiky
- Ročenky jednotlivých krajů
- Demografické ročenky (dříve Pohyb obyvatelstva)
- Ročenky vědy, technologií a inovací
- Mimořádné historické ročenky
- Speciální publikace obsahující výstupy z jednotlivých statistik
- Analýzy a komentáře

STATISTICKÁ ROČENKA ČR

- jediný konkrétní výstup popsany v Zákoně č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě
- podává souborný statistický přehled ze všech odvětví národního hospodářství.
- je doplněna srovnáním zemí EU 28 a porovnáním jednotlivých regionů a krajů ČR
- vychází jako knižní publikace, na CD-ROM a na webových stránkách ČSÚ (k dispozici zdarma)
- obsahuje rovněž informace o volbách, pokud se konají, a v příslušných letech i výsledky Sčítání lidu, domů a bytů

PRODUKTY – ČASOPISY ČSÚ

- **Statistika: Statistics and Economy Journal**
 - recenzovaný vědecký časopis vydávaný ČSÚ od roku 1964; vychází 4 x ročně; v databázi Scopus od roku 2015, v Web of Science od roku 2015
- **Demografie**
 - jediný recenzovaný odborný demografický časopis v ČR s tradicí od roku 1959; vychází 4 x ročně
- **Statistika & My**
 - informuje o aktuálním dění v ČSÚ, přináší analýzy, komentáře, výsledky statistických šetření, statistické údaje o ČR včetně mezinárodního srovnání; vychází jednou měsíčně
 - časopis získal řadu ocenění – např. v květnu 2017 zvítězil ve čtvrtém ročníku soutěže Fénix content marketing v kategorii B2E noviny a časopisy státní správy a veřejného sektoru a obhájil tak své loňské prvenství v této soutěži.
 - elektronická podoba, verze pro tablet

PRODUKTY – REGISTRY

- RES
 - Registr ekonomických subjektů je veřejným seznamem, který je veden podle § 20 zákona č. 89/1995 Sb. o státní statistické službě
 - Ekonomickým subjektem je každá právnická osoba, fyzická osoba s postavením podnikatele a organizační složka státu, která je účetní jednotkou.
 - Zápis do RES má pouze evidenční význam
- RSO
 - V registru sčítacích obvodů a budov se eviduje soustava územních prvků a územně evidenčních jednotek, budov nebo jejich částí s přidělenými popisnými nebo evidenčními čísly.
 - V registru můžete vyhledávat budovy a údaje o nich; dále různé územní celky, např. obce, městské části, katastrální území, části obce, základní sídelní jednotky, statistické obvody a údaje o nich. Budovy a územní celky lze prohlížet v mapách (v tematických mapových vrstvách).

PROBLÉMY PŘI POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

- Neslučitelné požadavky
 - včasnost x přesnost
 - relevance x efektivita
 - relevance x důvěrnost
 - atd.
- Požadavky uživatelů – často nereálné, velmi rozmanité

20. STATISTICKÉ KLASIFIKACE, ČÍSELNÍKY A REGISTRY – POJEM, VYDÁVÁNÍ, ZÁVAZNOST

Statistické klasifikace a číselníky (1/14)

- **Klasifikace** je hierarchicky uspořádané třídění určitých ekonomických, sociálních nebo demografických jevů či procesů. Pro klasifikaci je charakteristická návaznost jevů a procesů od obecnějšího k detailnějšímu. Jednotlivé úrovně klasifikace mezi sebou mají vztah nadřazenosti a podřazenosti.
- **Číselník** je uspořádaný seznam kódů a jim přiřazených významů. Mezi jednotlivými prvky číselníku neexistuje (ve většině případů) vztah nadřazenosti a podřazenosti.

Statistické klasifikace a číselníky (2/14) – příklady

Klasifikace produkce (CZ-CPA)

- A - **PRODUKTY A SLUŽBY ZEMĚDĚLSTVÍ, LESNICTVÍ A RYBÁŘSTVÍ**
 - 01 - **Produkty zemědělství a myslivosti a související služby**
 - 01.1 - **Plodiny jiné než trvalé**
 - 01.11 - **Obiloviny (kromě rýže), luštěniny a olejnata semena**
 - 01.11.1 - **Pšenice**
 - 01.11.11 - **Pšenice tvrdá**
 - 01.11.11.12 - **Pšenice, kromě pšenice tvrdé**
 - 01.11.12 - **Kukuřice**
 - 01.11.13 - **Ječmen, žito a oves**
 - 01.11.14 - **Čirok, proso a ostatní obiloviny**
 - 01.11.15 - **Sláma a plevy**
 - 01.11.16 - **Zelené luštěniny**
 - 01.11.17 - **Sušené luštěniny**
 - 01.11.18 - **Sóiové bobvy, podzemnice olejná (arašídý)**
 - 01.11.19 - **Ostatní olejnata semena**
 - 01.12 - **Rýže, neloupaná**
 - 01.13 - **Zelenina (vč. melounů), kořeny a hlízy, semena, houby a lanžve**
 - 01.14 - **Cukrová třtina**
 - 01.15 - **Tabák, nezpracovaný**
 - 01.16 - **Přádné plodiny**
 - 01.19 - **Ostatní plodiny jiné než trvalé**
 - 01.2 - **Trvalé plodiny**
 - 01.3 - **Rozmnožovací materiál: živé rostliny, cibule, hlízy, kořenové hlízy, řízků a rouby; podhoubí**
 - 01.4 - **Živá zvířata a živočišné produkty**
 - 01.6 - **Zemědělské a chovatelské služby (kromě veterinárních)**
 - 01.7 - **Lov a odchyt divokých zvířat a související služby**
 - 02 - **Produkty lesnictví, těžby dřeva a související služby**
 - 03 - **Ryby a jiné produkty rybolovu; produkty akvakultury; podpůrné služby pro rybolov a akvakulturu**
 - B - **TĚŽBA A DOBÝVÁNÍ**
 - C - **VÝROBKY A SLUŽBY ZPRACOVATELSKÉHO PRŮMYSLU**
 - D - **ELEKTŘINA, PLYN, PÁRA A KLIMATIZOVANÝ VZDUCH**
 - E - **ZÁSOBOVÁNÍ VODOU; SLUŽBY SOUVISEJÍCÍ S ODPADNÍMI VODAMI, ODPADY A SANACEMI**
 - F - **STAVBY A STAVEBNÍ PRÁCE**
 - G - **VELKOOBCHOD A MALOOBCHOD; OPRAVY A ÚDRŽBA MOTOROVÝCH VOZIDEL A MOTOCYKLŮ**
 - H - **DOPRAVA A SKLADOVÁNÍ**
 - I - **UBYTOVACÍ A STRAVOVACÍ SLUŽBY**
 - J - **INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ SLUŽBY**
 - K - **FINANČNÍ A POJIŠŤOVACÍ SLUŽBY**
 - L - **SLUŽBY V OBLASTI NEMOVITOSTÍ**
 - M - **ODBORNÉ, VĚDECKÉ A TECHNICKÉ SLUŽBY**
 - N - **ADMINISTRATIVNÍ A PODPŮRNÉ SLUŽBY**
 - O - **VEŘEJNÁ SPRÁVA A OBRANA; POVINNÉ SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ**
 - P - **SLUŽBY V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ**
 - Q - **ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ PÉČE**
 - R - **KULTURNÍ, ZÁBAVNÍ A REKREAČNÍ SLUŽBY**
 - S - **OSTATNÍ SLUŽBY**
 - T - **SLUŽBY DOMÁCNOSTÍ JAKO ZAMĚSTNAVATELŮ; VÝROBKY A SLUŽBY BLÍŽE NEURČENÉ, PRODUKOVANÉ DOMÁCNOSTMI PRO VLASTNÍ POTŘEBU**
 - U - **SLUŽBY EXTERITORIÁLNÍCH ORGANIZACÍ A INSTITUCÍ**

Číselník měn a fondů (ČMF)

- AED - [dirham SAE](#)
- AFN - [ařbahān](#)
- ALL - [lek](#)
- AMD - [dram arménský](#)
- ANG - [zlatý Nizozemských Antil](#)
- AOA - [kwanza](#)
- ARS - [peso argentinské](#)
- AUD - [dolar australský](#)
- AWG - [zlatý arubský](#)
- AZN - [manat ázerbajdžánský](#)
- BAM - [marka konvertibilní](#)
- BBD - [dolar barbadoský](#)
- BDT - [taka](#)
- BGN - [lev bulharský](#)
- BHD - [dinár bahrajnský](#)
- BIF - [frank burundský](#)
- BMD - [dolar bermudský](#)
- BND - [dolar brunejský](#)
- BOB - [boliviano](#)
- BOV - [mvdol](#)
- BRL - [real brazilský](#)
- BSD - [dolar bahamský](#)
- BTN - [ngultrum](#)
- BWP - [gula](#)
- BYR - [rubl běloruský](#)
- BZD - [dolar belizský](#)
- CAD - [dolar kanadský](#)
- CDF - [frank konžský](#)
- CHE - [WIR euro](#)
- CHF - [frank švýcarský](#)
- CHW - [WIR frank](#)
- CLF - [unidades de fomento](#)
- CLP - [peso chilské](#)
- CNY - [juan renminbi](#)
- COP - [peso kolumbijské](#)
- COU - [Unidad de Valor Real](#)
- CRC - [colón kostarický](#)
- CUC - [Konvertibilní peso](#)
- CUP - [peso kubánské](#)
- CVE - [escudo kapverdeské](#)
- CZK - [koruna česká](#)
- DJF - [frank džibutský](#)
- DKK - [koruna dánská](#)
- DOP - [peso dominikánské](#)
- DZD - [dinár alžírský](#)
- EGP - [libra egyptská](#)
- ERN - [nakfa](#)
- ETB - [birr etiopský](#)
- EUR - [euro](#)
- FJD - [dolar fidžijský](#)
- FKP - [libra falklandská](#)

Statistické klasifikace a číselníky (3/14)

– § 19 ZSSS (= zákon o státní statistické službě)

1. **Český statistický úřad ve spolupráci s ministerstvy vytváří** statistické klasifikace a statistické číselníky (dále jen "klasifikace") a poskytuje z nich informace.

- **Poznámka:** Ve většině případů jsou klasifikace přebírány od mezinárodních institucí. Hlavní koordinační roli ve tvorbě mezinárodních standardních klasifikací hraje OSN. Statistické úřady evropského statistického systému využívají klasifikace vydávané Eurostatem, který upravuje mezinárodní standardy pro evropské využití. Národní statistické úřady mají možnost při implementaci evropských standardů provést v národní verzi klasifikace úpravy pro národní účely. Tyto úpravy však podléhají jasným pravidlům a finálnímu schválení Eurostatem.

Statistické klasifikace a číselníky (4/14)

– § 19 ZSSS

2. Vydání klasifikace oznamuje Český statistický úřad ve Sbírce zákonů s uvedením místa, kde jsou klasifikace k dispozici.

- **Poznámka:** Oznámení o vydání klasifikace má vždy formu **sdělení**. Oznamuje se nejen vydávání klasifikací, ale i vybraných číselníků, u kterých je potřeba zajistit jejich závaznost. Jedná se např. o Číselník zemí (CZEM), Číselník měn a fondů (ČMF), Číselník obcí (CISOB), Číselník obcí s rozšířenou působností (CISORP), Číselník obcí s pověřeným obecním úřadem (CISPOU) atd. Jako místo, kde jsou tyto klasifikace a číselníky k dispozici, se uvádí odkaz na internetové stránky ČSÚ (www.czso.cz) nebo příslušného resortu. Ve starších sděleních se odkazovalo také na informační služby ČSÚ, tj. prodejnu publikací.

Statistické klasifikace a číselníky (5/14)

– § 19 ZSSS

3. Klasifikace jsou závazné pro orgány vykonávající státní statistickou službu a pro zpravodajské jednotky při poskytování údajů pro statistická zjišťování, při jejich zpracování a dále v těch případech, kdy tak stanoví zvláštní právní předpis.

- **Poznámka:** Cílem tohoto ustanovení je zajistit soudržnost (koherenci) a srovnatelnost (komparabilitu) statistik produkovaných celou Státní statistickou službou. Některé resorty využívají statistické klasifikace i pro jiné účely jako např.
 - Ministerstvo financí pro určení sazby DPH pro služby (dle CZ-CPA) a pro určení odpisové skupiny (dle CZ-CPA a CZ-CC),
 - Generální finanční ředitelství pro roztrídění podnikatelů do skupin pro účely zavedení elektronické evidence tržeb EET (dle CZ-NACE),
 - Ministerstvo průmyslu a obchodu pro účely získávání dotací z integrovaných operačních programů IOP (CZ-NACE),
 - Ministerstvo práce a sociálních věcí pro vyplňování žádostí o pracovní povolení cizinců pro označení oboru podnikání (dle CZ-NACE) a zaměstnání (dle CZ-ISCO).

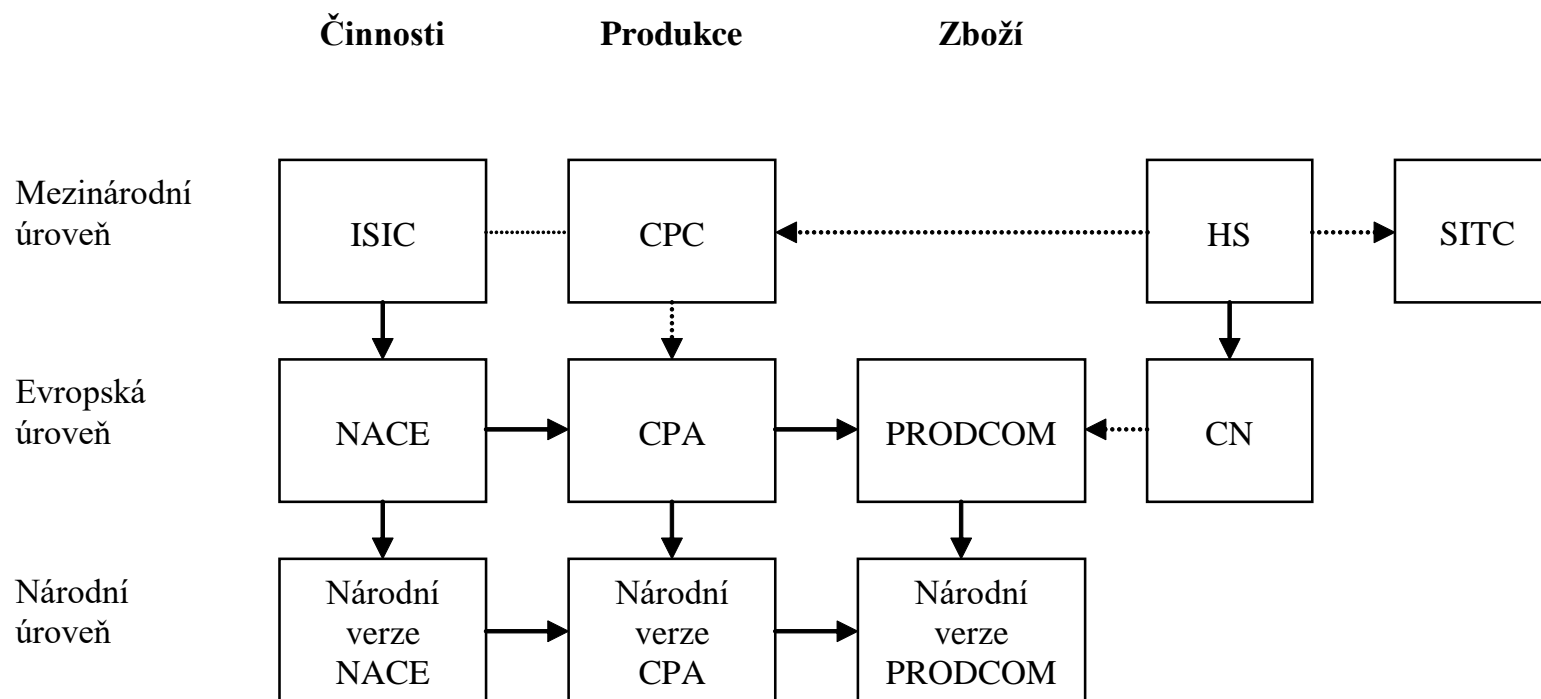
Statistické klasifikace a číselníky (6/14)

– Standardizace klasifikací a číselníků

- Cílem je zabezpečit soudržnost (koherenci) a srovnatelnost statistik.
- Standardizace začíná na mezinárodní úrovni (celosvětově), pokračuje přes regionální úroveň (např. v Evropském statistickém systému) až po národní úroveň (např. mezi orgány Státní statistické služby v ČR).
- Vznikl proto mezinárodní systém standardních klasifikací koordinovaný OSN.
- Klasifikace se z pohledu své role ve standardizaci třídí do kategorií:
 - Referenční klasifikace – mezinárodní standardy schválené OSN
 - Odvozené klasifikace – lokalizované klasifikace vycházející z referenčních
 - Z odvozené klasifikace lze vytvářet další odvozené klasifikace (např. z referenční klasifikace ekonomických činností ISIC z dílny OSN je odvozena regionální evropská klasifikace NACE a z té je pak odvozena česká klasifikace CZ-NACE).
 - Příbuzné klasifikace – klasifikace téhož jevu nevycházející z referenčních klasifikací
 - Např. referenční klasifikací OSN pro zaměstnání je ISCO. Do doby, než vznikla její česká verze CZ-ISCO, se v ČR používala národní klasifikace zaměstnání KZAM, která byla klasifikací ISCO příbuzná, protože klasifikovala stejný jev.

Statistické klasifikace a číselníky (7/14)

– Příklad standardizace – mezinárodní systém ekonomických klasifikací

referenční a odvozená klasifikace propojená strukturou

referenční a odvozená klasifikace propojená převodníkem

klasifikace propojené převodníkem

Statistické klasifikace a číselníky (8/14)

- **Rodiny** jsou tematické skupiny, do kterých jsou klasifikace a číselníky rozčleněny (podle sledovaných jevů a účelu)
 - Příklad třídění dle rodin na vybraných klasifikacích:

Rodina klasifikací	Příklad klasifikací
Ekonomické	Klasifikace ekonomických činností – NACE Klasifikace produkce – CPA, PRODCOM List Klasifikace zboží pro zahraniční obchod – HS/CN, SITC
Sociální	Klasifikace vzdělání – ISCED (úroveň a obory vzdělání) Klasifikace zaměstnání – ISCO Klasifikace nemocí – ICD (česká zkratka MKN)
Účelové	Klasifikace funkcí vládních institucí – COFOG, Klasifikace individuální spotřeby podle účelu – COICOP Klasifikace služeb neziskových institucí sloužících domácnostem podle účelu – COPNI
Územní	Klasifikace územních statistických jednotek – NUTS
Ostatní	...

Statistické klasifikace a číselníky (9/14)

– Součásti klasifikací

- Klasifikace zpravidla nebývá pouhým hierarchickým seznamem položek s kódy a názvy.
 - **Normativní část** – sdělení o zavedení či aktualizaci klasifikace
 - **Metodická část** – metodická příručka ke klasifikaci, v níž jsou popsány principy její konstrukce a způsobu jejího využití
 - **Systematická část** – vlastní klasifikace
 - **Vysvětlivky** – vysvětlující popis k jednotlivým položkám klasifikace
 - **Převodníky** – vazba na jiné klasifikace nebo jiné verze té samé klasifikace (definovaná na úrovni jednotlivých položek)

Statistické klasifikace a číselníky (10/14)

– Konstrukce klasifikací

– Klasifikační principy

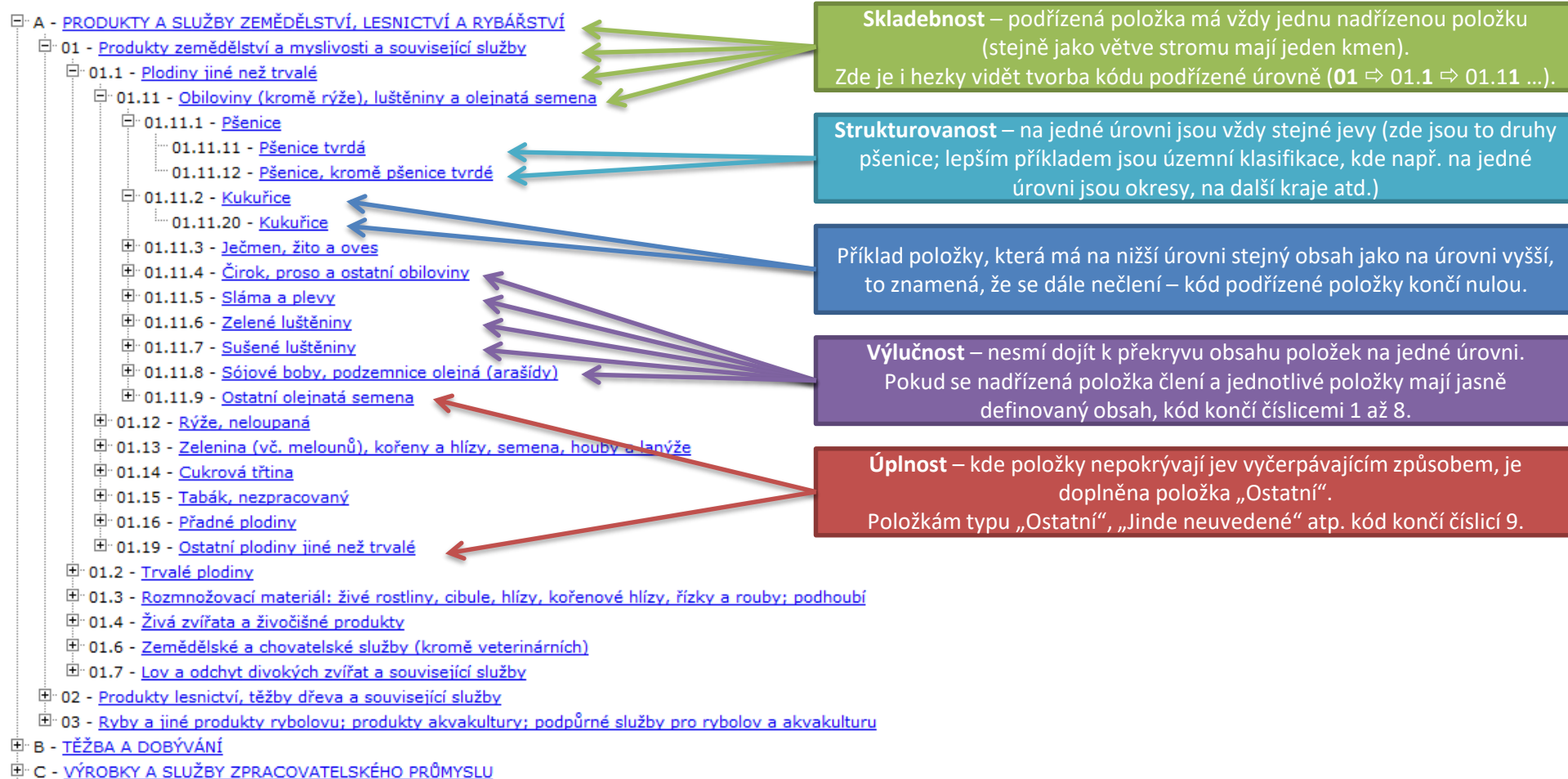
- Úplnost (pro sledovaný jev a úroveň – nepokrytý obsah sledován v položce „ostatní“)
- Výlučnost položek (položky se nepřekrývají)
- Strukturovanost (na stejné úrovni jsou odpovídající jevy – např. kontinenty, země)
- Skladebnost (podřízená položka má vždy jen 1 nadřizenou položku – např. kterákoliv země leží na jednom jediném kontinentu)

– Obecná pravidla pro kódování

- Položka nižší úrovně zpravidla obsahuje kód vyšší úrovně (01 ⇒ 01.1 ⇒ ...)
- Jednotlivé číslice v kódu obvykle mívají následující význam
 - 1-8 Konkrétní položky
 - 9 Položky pro „ostatní“
 - 0 Položka shodná s odpovídající položkou na vyšší úrovni (01 = 01.0)

Statistické klasifikace a číselníky (11/14)

– Konstrukce klasifikací – na příkladu části klasifikace CZ-CPA

Statistické klasifikace a číselníky (12/14)

– Aktualizace / revize klasifikací (a číselníků)

- Klasifikace mají za cíl popisovat variabilitu určitého jevu za účelem sledování jeho výskytu ve společnosti. **S postupem času a vývojem ve společnosti** však **vypovídací schopnost klasifikace klesá** neboť již plně nepostihuje skutečnost.
- V takových případech **dochází k aktualizaci / revizi** dané klasifikace:
 - **Aktualizace** = změny menšího rozsahu, zpravidla na nejnižší úrovni klasifikace a ve vysvětlivkách jednotlivých položek.
 - **Revize** = změny zásadního charakteru, zpravidla i na vyšších úrovních klasifikace.
- Vhodný revizní interval je však nutno volit citlivě **s ohledem na stabilitu časových řad**, neboť časové řady jsou nejcennějším výstupem statistiky. Čím je časová řada delší, tím lepší poskytuje informace o vývoji sledovaného jevu. Ve většině případů proto OSN i Eurostat revidují klasifikace jen v situaci, kdy již klasifikace opravdu nevyhovují.
- Při revizi vzniká nová **verze klasifikace**.

Statistické klasifikace a číselníky (13/14)

– Využití v ČSÚ

- **Konfigurace aplikací** – tj. číselníkem se definují seznamy hodnot v nabídkách
- **Klasifikace respondentů** – např. ekonomická činnost subjektu (klasifikace CZ-NACE), právní forma (číselník právních forem), sektor pro národní účty (klasifikace CISS) atd. Více viz snímky k registru ekonomických subjektů
- **Definování výběrového souboru respondentů** – tj. komu vzniká zpravodajská povinnost a bude obeslán výkazem nebo kdo bude kontaktován kvůli statistickému zjišťování tazatelem (např. v případě dobrovolných zjišťování)
- **Příprava výkazu na míru respondentovi** – např. dle velikosti či obrátu subjektu se určí rozsah otázek (velký subjekt dostane více otázek než subjekt malý), dle ekonomické činnosti se uzpůsobí otázky na výkazu (zemědělec dostane otázky týkající se zemědělství, zatímco obchodník dostane otázky týkající se obchodu) atd.
- **Sběr dat** – v elektronických výkazech se mohou odpovědi zadávat výběrem hodnoty z číselníku
- **Zpracování a analýza dat** – pomocí číselníků a vazeb mezi nimi lze data kontrolovat, transformovat či agregovat
- **Prezentace dat ve VDB** – pomocí klasifikací a číselníků jsou prezentovány statistické údaje
- **Poskytování dat** – v rámci státní statistické služby, výzkumným institucím, mezinárodním institucím

Statistické klasifikace a číselníky (14/14)

– Dostupnost

– Mezinárodní standardy

- OSN: <http://unstats.un.org/unsd/class/>
- Eurostat: http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/index.cfm?TargetUrl=DSP_PUB_WELC

– Národní klasifikace a číselníky

- Aplikace SMS-KLAS (viz Intranet ⇨ Aplikace)
- Web ČSÚ (záložka Klasifikace, číselníky)

Statistické registry (1/22)

– § 19a ZSSS (1/2)

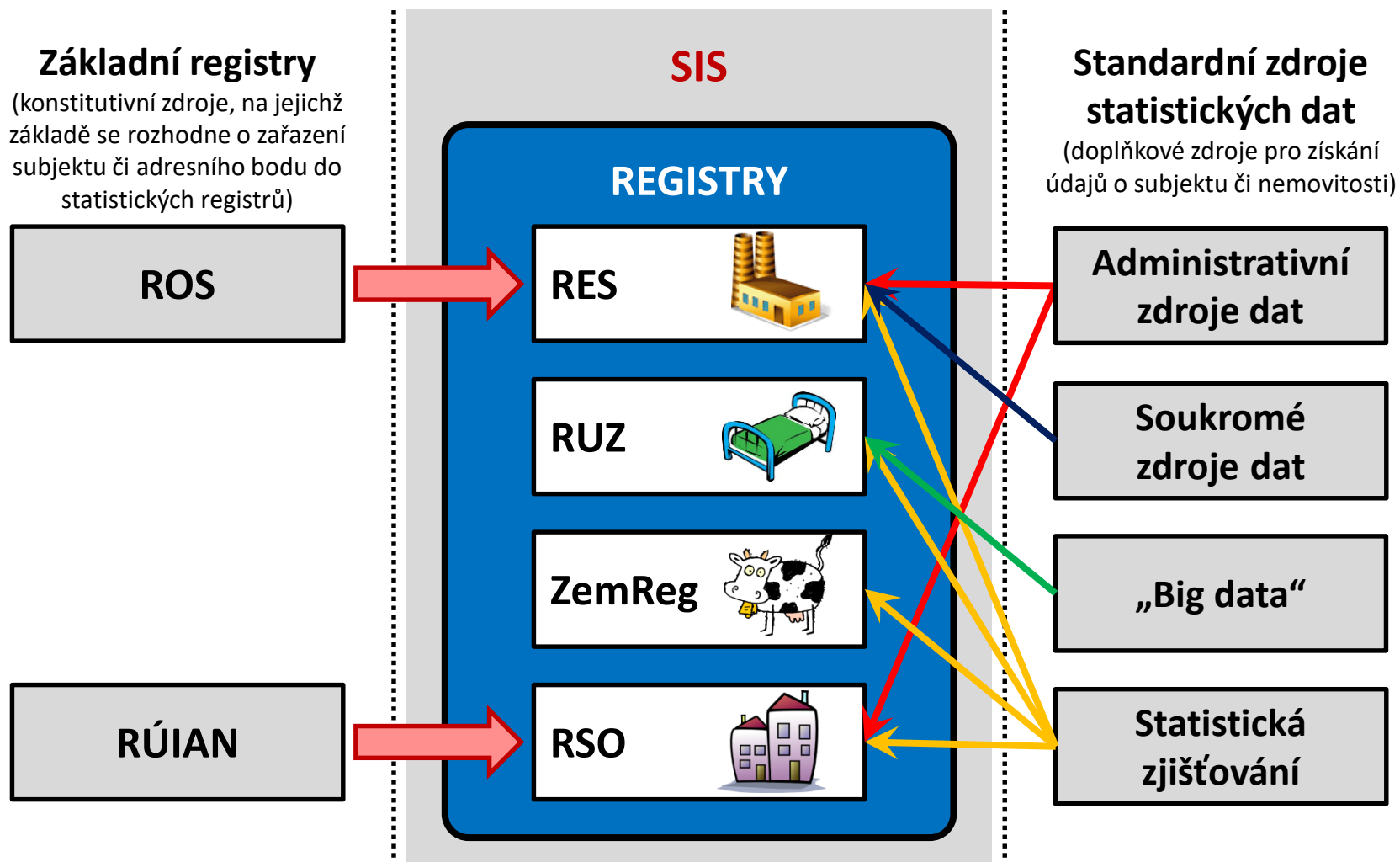
1. Český statistický úřad vede **registr ekonomických subjektů a registr sčítacích obvodů a budov**. V rozsahu stanoveném tímto zákonem jsou registry veřejným seznamem.
2. Pro potřeby státní statistické služby, zejména pro přípravu statistických zjišťování, vytváří Český statistický úřad **zemědělský registr**.

Statistické registry (2/22)

– § 19a ZSSS (2/2)

3. Registry uvedené v odstavcích 1 a 2 vytvářejí **vzájemně propojenou soustavu**. Český statistický úřad může pro jejich vedení využívat údaje získané z jiných informačních systémů veřejné správy.
4. Ve statistických registrech podle odstavců 1 a 2 se u všech v nich vedených údajích zpracovávají a **evidují rovněž změny** těchto údajů.

Statistické registry (3/22)

Vysvětlení zkratk a pojmů:

ROS = Registr osob (tj. ekonomických subjektů)
RÚIAN = Registr územní identifikace, adres a nemovitostí
BIG DATA = Zdroj obsahující veliké objemy dat

RES = Registr ekonomických subjektů
RUZ = Registr ubytovacích zařízení
ZemReg = Zemědělský registr
RSO = Registr sčítacích obvodů (tj. územní identifikace)

Statistické registry (4/22)

- § 20 ZSSS – Registr ekonomických subjektů (1/7)
 1. Český statistický úřad zapíše ekonomický subjekt do registru ekonomických subjektů na základě údajů, které získal podle zvláštních zákonů nebo podle tohoto zákona. Zápis do registru má pouze evidenční význam.

Statistické registry (5/22)

– § 20 ZSSS – Registr ekonomických subjektů (2/7)

2. Do RES se zapisují tyto údaje (červené body jsou veřejnými údaji)

- a) identifikační číslo,
- b) obchodní firma (název),
- c) u právnických osob a organizačních složek státu sídlo, u fyzických osob místo podnikání,
- d) územní identifikace sídla a místa podnikání, poštovní adresa, popřípadě telekomunikační spojení,
- e) předmět podnikání nebo jiné činnosti,
- f) právní forma,
- g) datum vzniku právnické osoby a organizační složky státu; u fyzické osoby datum vydání povolení nebo dokladu o registraci nebo zápisu opravňujícího ji k podnikání,

Statistické registry (6/22)

– § 20 ZSSS – Registr ekonomických subjektů (3/7)

2. Do RES se zapisují tyto údaje – pokračování

- h) datum a příčinu zániku právnické osoby a organizační složky státu; u fyzické osoby datum a příčinu zániku oprávnění podnikat,
- i) kategorie velikosti ekonomického subjektu,
- j) sektor pro národní účty (zařazení do klasifikace),
- k) u fyzické osoby rodné číslo,
- l) počet zaměstnanců,
- m) výše příjmu (výnosu),
- n) výše základního kapitálu nebo nadačního jmění nebo kmenového jmění,
- o) výměra obhospodařované zemědělské a lesní půdy,
- p) výměra obhospodařované orné půdy,

Statistické registry (7/22)

– § 20 ZSSS – Registr ekonomických subjektů (4/7)

2. Do RES se zapisují tyto údaje – pokračování

- r) skutečnost, zda subjekt skutečně podniká, či nikoliv,
- s) hodnota zboží přijatého za příslušné kalendářní období z ostatních členských zemí Evropských společenství,
- t) hodnota zboží odeslaného za příslušné kalendářní období do ostatních členských zemí Evropských společenství,
- u) agendový identifikátor fyzické osoby.

3. Do registru ekonomických subjektů se zapisují **také vnitřní jednotky ekonomického subjektu**. Údaje potřebné pro zápis vnitřní jednotky do registru je ekonomický subjekt povinen sdělit, pokud ho o to Český statistický úřad požádá.

Statistické registry (8/22)

– § 20 ZSSS – Registr ekonomických subjektů (5/7)

4. Z údajů o vnitřních jednotkách se do RES zapisují

- a) identifikační kód,
- b) typ vnitřní jednotky,
- c) název,
- d) adresa a územní identifikace,
- e) předmět činnosti,
- f) datum vzniku,
- g) datum zániku,
- h) kategorie velikosti,
- i) počet zaměstnanců,
- j) objem tržeb,
- k) identifikační číslo provozovny.

Statistické registry (9/22)

– § 20 ZSSS – Registr ekonomických subjektů (6/7)

5. Je-li vnitřní jednotkou **ubytovací zařízení**, pak se kromě údajů podle odstavce 4 dále zapisují

- a) druh kategorie a sezonnost ubytovacího zařízení,
- b) kapacita ubytovacího zařízení využívaná pro přechodné ubytování osob,
- c) počet osob zabezpečujících provoz ubytovacího zařízení.

6. Český statistický úřad registr ekonomických subjektů **průběžně aktualizuje**. Za tím účelem je oprávněn jednou do roka požádat ekonomický subjekt o sdělení potřebných údajů. Ekonomický subjekt je povinen jeho žádosti ve stanovené lhůtě vyhovět.

Statistické registry (10/22)

– § 20 ZSSS – Registr ekonomických subjektů (7/7)

7. Údaje za místní jednotku uvedené v odstavci 2 písm. a) až j), v odstavci 4 písm. a) až h) a v odstavci 5 písm. a) jsou **veřejné údaje** a poskytují se každému, kdo o to požádá.
8. Údaje uvedené v odstavci 2 písm. k) až t), odstavci 4 o činnostních jednotkách, v odstavci 4 písm. i) a j) o místních jednotkách a v odstavci 5 písm. b) a c) jsou **neveřejné**, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Český statistický úřad je poskytně ministerstvu, které zajišťuje státní statistickou službu a dále jinému státnímu orgánu nebo orgánu územní samosprávy, jestliže tento orgán bude k získání požadovaného údaje oprávněn podle zvláštního zákona a nepůjde-li o údaj získaný pro statistické účely.

Statistické registry (11/22)

– § 20a ZSSS – Registr sčítacích obvodů a budov (1/8)

1. V registru sčítacích obvodů a budov Český statistický úřad vede údaje o sčítacích obvodech, zapisuje prvky územní identifikace a údaje o budovách nacházejících se na území České republiky na základě údajů, které získal podle zvláštních právních předpisů nebo podle tohoto zákona.
2. Registr sčítacích obvodů a budov představuje **hierarchicky uspořádanou soustavu** evidovaných objektů, která podchycuje jejich vzájemné vazby a změny v obsahu, čase a prostoru.
3. Součástí registru jsou **prostorové údaje** o přímé lokalizaci evidovaných jevů, které jsou vymezovány podle příslušných mapových podkladů.

Statistické registry (12/22)

– § 20a ZSSS – Registr sčítacích obvodů a budov (2/8)

4. V registru sčítacích obvodů a budov se evidují

- soustava územních prvků a územně evidenčních jednotek, která podchycuje územní, správní, sídelní a statistické struktury,
- budovy nebo jejich části (vchody) s přidělenými popisnými nebo evidenčními čísly.

5. Pro účely tohoto registru tvoří

- soustavu územních prvků: území České republiky, území regionu soudržnosti, území vyššího územního samosprávného celku, kraj, okres, obec, městský obvod, resp. městská část, základní územní jednotka, katastrální území, územně technická jednotka, základní sídelní jednotka, statistický obvod a parcela,
- soustavu územně evidenčních jednotek: část obce, ulice a ostatní veřejná prostranství.

Statistické registry (13/22)

- § 20a ZSSS – Registr sčítacích obvodů a budov (3/8)
 - Do registru se o jednotlivých územních prvcích a územně evidenčních jednotkách zapisují rovněž velikostní kategorie a příslušnosti území ke správním obvodům.

Statistické registry (14/22)

– § 20a ZSSS – Registr sčítacích obvodů a budov (4/8)

6. Do RSO se o budovách zapisují tyto údaje

- a) identifikační kód budovy,
- b) územní identifikace budovy, adresa a lokalizace,
- c) měsíc a rok dokončení budovy,
- d) měsíc a rok odstranění budovy,
- e) důvod odstranění budovy,
- f) druh vlastníka,
- g) obydlenost domu,
- h) počet bytů u budov s byty,
- i) zastavěná plocha budovy v m²,
- j) obestavěný prostor budovy v m³,
- k) podlahová plocha budovy v m²,

Statistické registry (15/22)

– § 20a ZSSS – Registr sčítacích obvodů a budov (5/8)

6. Do RSO se o budovách zapisují tyto údaje – pokračování

- l) počet nadzemních podlaží,
- m) charakter budovy,
- n) druh svíslé nosné konstrukce,
- o) připojení na vodovod,
- p) připojení na odpad,
- q) připojení na plyn,
- r) způsob vytápění,
- s) vybavení domu výtahem,
- t) kód stavebního objektu,
- u) kód adresního místa,
- v) počet obyvatel evidovaných v budově.

Statistické registry (16/22)

– § 20a ZSSS – Registr sčítacích obvodů a budov (6/8)

7. U budov, ve kterých je alespoň jeden byt, jsou předmětem zápisu do registru sčítacích obvodů a budov i jednotlivé byty charakterizované těmito údaji

- a) identifikační kód bytu,
- b) pořadové číslo bytu,
- c) podlaží,
- d) obydlenost bytu,
- e) celková a obytná plocha bytu v m²,
- f) počet obytných místností,
- g) způsob vytápění,
- h) připojení bytu na plyn, vodovod, teplou vodu,
- i) vybavení bytu (koupelna, sprchový kout, záchod).

Statistické registry (17/22)

– § 20a ZSSS – Registr sčítacích obvodů a budov (7/8)

8. Český statistický úřad v registru sčítacích obvodů a budov **zaznamenává změny údajů** zapisovaných podle odstavců 5 až 7. K tomu využívá údaje získané z administrativních zdrojů, z pravidelných statistických šetření podle tohoto zákona a údaje získané při sčítání lidu, domů a bytů.
9. **Identifikační kód budovy a identifikační kód bytu** slouží k jednoznačné identifikaci budovy a bytu. Tyto identifikační kódy mají pouze evidenční význam a **přiděluje je Český statistický úřad** každé budově a každému bytu **při jejich zápisu** do registru sčítacích obvodů a budov.

Statistické registry (18/22)

– § 20a ZSSS – Registr sčítacích obvodů a budov (8/8)

10. Údaje uvedené v odstavci 5 a odstavci 6 s výjimkou písm. g) jsou **veřejné** a je možné je poskytnout každému za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem.
11. Údaje uvedené v odstavci 6 písm. g) a odstavci 7 jsou **neveřejné**. Český statistický úřad je poskytně ministerstvům, která zajišťují státní statistickou službu, a dále jinému státnímu orgánu nebo orgánu územního samosprávného celku, jestliže tento orgán bude k získání požadovaných údajů oprávněn podle zvláštního zákona.

Statistické registry (19/22)

– § 20b ZSSS – Zemědělský registr (1/2)

1. V zemědělském registru se vedou informace o osobách, které provozují zemědělskou činnost, a to za předpokladu, že rozsah této jejich činnosti odpovídá některému z kritérií stanovených prováděcím právním předpisem.

2. Registr obsahuje

- obchodní firmu, u právnických osob sídlo, u fyzických osob bydliště a místo podnikání, liší-li se od bydliště,
- identifikační číslo,
- u fyzických osob rodné číslo,
- údaje získané ve statistickém zjišťování,
- kategorii hospodářské velikosti a výrobního zaměření,
- údaje o výrobních kvótách, subvencích a dotacích,
- agendový identifikátor fyzické osoby.

Statistické registry (20/22)

– § 20b ZSSS – Zemědělský registr (2/2)

3. Je-li zapsaná osoba ekonomickým subjektem, vedou se v registru též její vnitřní jednotky (§ 20 odst. 3).
4. Zemědělský registr je **neveřejný**.

Statistické registry (21/22)

- § 21a ZSSS – Aktualizace údajů v RES
 - Správa základních registrů zpřístupní Českému statistickému úřadu pro aktualizaci registru ekonomických subjektů údaje **z referenčních údajů základních registrů veřejné správy**, a to o ekonomickém subjektu v rozsahu údajů uvedených v § 20 odst. 2 písm. a) až h) a u), a jde-li o údaje o provozovně, v rozsahu údajů uvedených v § 20 odst. 4 písm. a), c) až g) a k) tohoto zákona.

Statistické registry (22/22)

– § 23 ZSSS – Identifikační kód vnitřní jednotky

1. Identifikační kód slouží k jednoznačné identifikaci vnitřní jednotky a má pouze **evidenční význam**.
2. Identifikační kód **přiděluje** vnitřní jednotce **Český statistický úřad** a příslušnému ekonomickému subjektu ho sděluje vždy v souvislosti se statistickým zjišťováním.

Statistické registry (23/23)

– Dostupnost

- Interní uživatelé
 - Intranet ⇨ Aplikace
- Externí uživatelé
 - Web ČSÚ ⇨ záložka Databáze, registry